

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_228602

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No.

Accession No.

Author

Title

This book should be returned on or before the date last marked below.

تعليم عربي

برخي قسم

سنة ع ١٣١٢

طبع في المطبعة الجامعة بالقاهرة (إسلام حبالين)

✽ تعليم عربى ✽

بيروتده اسمى غير مصرح بر «پر» طرفندن ترتيب وطبع ايداش در.

لسانمزه بالتطبيق مترجمى

طوبجى ييكباشيسى

اسماعيل . يوسف

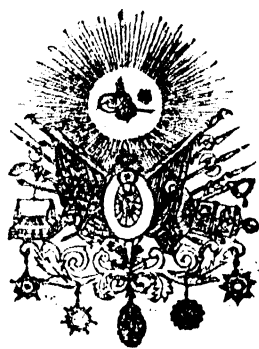

برنجى قسم

مرحقى محفوظدر

✽ طبعت في المطبعة الجامعة بالقاهرة ✽

برقاج سوز

با اراده سنيه بيك اوچيوز برسنه سي اواخرنده مصر فوق العاده قوميسر لکينه تعين ييور يلان ' دولتمو غازي احمد مختار پاشا حضرتلر ينك معيت عاليلرينه ياوز لکله مأمور ايديله ترك ' مصره کلدیکم جهتله بوراده عربجه اوکر نوب سويلمک ' اوقويوب اکلامق مجبور يتنده قالمش وشوارزومه دسترس اولق ايچون ايدنديکم کتب متعدده دن ' ترجمه سنه موفق اولديغم بو کتابک ترتيب واصولی ديکارلر ينه مرجع اولغله بوندن چوق مستفيد اولمش ايدم .

لکن استفاده واقعه شخصه منحصر قالمیوب ' ارزوی تعلیمه جوستجوی اسباب ایدن اخوانه ده بر خدمت ناچیز اولق اوزره طبعنه ده هو سلندم . کتاب مذکورک لسانمه توافق ایتیمیان جهتلری ذ کردن طی اوله رق بوکابدل کتب سائره دن طو پلادیغم قواعد سائره ضم وعلاوه ایدلمش اولدیغندن ' شو حالده طبع ایدیلان اشبونجه هم ترجمه هم ده تالیف کبی ایکی سعیک محمولی اولدی . کتابمز عربجه نك اساس قواعدینی شامل اولدیغی جهتله ' عربجه بی سويلیوب یاز مقلقی چوق تسهیل ایدر . بونی مطالعه ومارسه دن دکره ' عربجه نك غوامضنه کسب وقوف ایتک ایستیانلر ' حقیقه بر بجزی پایانه شبیه اولان مفصلات کتب عربیه به مراجعه کندیلر یچون غایت سهولتی بر یول آچمش اولورلر .

بو بابده اک بیوک مشوقم ' عصر معارف عصر حضرت خلافتینا هیلرنده پرورش یاب کمال اولدیغم ' امام المسلمین وخلیفه عدل آیین شوکملو غازي عبدالحمید خان ثانی افندمز حضرتلر ينك امر معارفک تعیم وترقیسی امرنده انظار حسادی قماشدیران انوار عواطف مالا نهاییه پادشاهانده لری اولدیغنی لسان شکر ومحمدتله یاد وتذکار ومفروض کردن عبودیتیم اولان ' دعای دیمومیت عمر واقبال حضرت ظل اللهیلرینی شو وسیله جمیله ایله دخی تکرار ایلرم .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بعد الحمدلة والصلوة

❖ تعریفات ابتدائیه ❖

لسانده اولدیغی مثلثو غریجه ده دخی علم صرف ، لسانی طوغری سویلیوب یازمق ایچون قواعد مخصوصه یی حاوی بر فندر .

سویله نیلان و یاز یلانله کلام دینور که کلمه لردن ، کلمه ده حرفلردن مرکبدر .
حروفات عربیه : ا ب ت ث ج ح خ د ذ ر ز س ش
ص ض ط ظ ع غ ف ق ک ل م ن و ه لای حرفلریدر .
بونلردن : ت ث ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ل ن حرفلری
حروف شمسیه ما باقیسی قمریه در .

بونلره حروف شمسیه دینلمسینه سبب ، الشمس دیدیکمز وقت ل اوقونویوب
مخفی قالدیغی کبی مذکور حرفلر ایله بدأ ایدن کلمه لرده ده ل مخفی قالدیغندن ،
کندیلرینه حروف شمسیه اطلاق اولمش در .

مثال : التراب ، طوپراق ، الثوب ، روبه ، الدار ، او ، الذرع ، اکک .
حروف قمریه ایله بدأ ایدن کلمه لرده ل مخفی قالماز .

مثال : القمر ، آی : الجواب ، مکسوب ، الباب ، قیو ، الجبل ، طاغ ، الأب ، بابا .
حروف صوتیه و غیر صوتیه .

لسان عربده حروف صوتیه اولیوب ، هپ غیر صوتیه در . حروف صوتیه ، قامنده
حرکه قوللا یئلور .

بوده : فَتْحَةٌ ، کَسْرَةٌ ، ضَمَّةٌ دن عبارتدر .

بَ بِ بٍ لَ لِ لٍ مَ مِ مٍ نَ نِ نٍ کبی

تنوین .

تنوین اشبو اشارتلردن عبارن اولوب ، داخل اولدیغی الفاظک دائما آخرینه

کَلور و (ن) کبی تلفظ اولنور .
 مثال : کتاباً (کتابین) ، کتاب (کتابین) ، کتاب (کتابین) کبی
 حروف مد .

حروف مد : ا ، و ، ی . حرفلری اولوب حرکه لری تمدید ایچون قوللانیلور .
 یا . یی . بو کبی .
 بولردن : ا فتحه یی ، ی کسره یی ، و ضمه یی تمدید ایدر .

جزم یاخود سکون (°)

اوزرنده اشبو (°) جزم اشارتی بولنان حرف ساکن اولوب حرکه سی
 ماقبلنده کبی حرفک حرکه سنه تابع در .
 مثال : قَلْب ، مَرْکَب ، رُقْبَة ده اولدیغی کبی .
 تشدید (ˆ) .

تشدید بر حرفی مکرراً او قودر . چونکه عربلر ، بر جنسدن ایکی حرف یان
 یانه کَلور ایسه برینی دیکرنده ادغام ایدرلر ، یعنی او حرفلردن بری یازیلوب
 اوزرینه تشدید وضع اولنور .
 مثال : مَدَّ ، مَدَدَ دَن ، فَرَّ ، فَرَرَ دَن .
 همزة (ء) . آ .

همزة ایکی نوع اولوب برینه همزة وصل ، دیکرینه همزة قطع دینیلور .
 همزة وصل وصلی حالنده تلفظ اولنیمانه اطلاق اولنوب اوزرینه وصله
 دینلان شو (ُ) اشارت وضع اولنور .

مثال : بَابُ آلِیت ، مع آلولد ، بِالْعَصَا ده اولدیغی کبی
 همزة قطع وصلی حالنده تلفظ اوانانه اطلاق اولنور .
 مثال : فِی أَنْتَ ، فَأَنْتَ کَرَمُک .

مد (̄) اشارتیدر

الفی تمدید ایچون یانته ابکنجی بر الف یاز لیوب ٬ بو کابدل تمیدی لازمکلان
(۱) ک اوزرینه مد (̄) وضع اولنور .

مثال : آمن کبی که ۱۱ من یرینه در .

نهایتہ قونیلان (ی) .

(ی) که نک آخرنده بولنوبده یایہ مخصوص اولان ایکی نقطہ اولمازایسه

(۱) مقامندہ ما قبلندہ کی حرفک فتحہ سنی تمدید ایدر .

مثال مَشی ٬ رمی ٬ ده اولدیفی کبی .

درس (١)

❖ ضمائر شخصیه ❖

ضمائر شخصیه ایکی نوع اولوب : برینه ، منفصله ، دیگرینه متصله دینور
ضمیر منفصل فاعل واقع اولان ، ضمیر متصل حرف جملک ، اسملرک و فعللرک
فعولی واقع اولان ضمیر لردر .

ضمائر متصله .

مفرد	متکلم	مخاطب	غائب
ي	ك	ك	هـ
م	ك	مؤنث	ها
		ي	سې مؤنث

ایشته بویازدیغم ترکیجه ده کی ضمیر مضاف اداقی عربجه نك مقابلیدر .

(١) . — ضمائر متصله مذکورہ عند قِتْ مع برابر : لِ ، ایچون اداقلر یله
رابر کلدیکی وقت وارلق معناسنی ارائه ایدر لر .

مثال

عندي	ياخود	معي	ياخود	لي	بنم وار
عندك		معك		لك	سنگ وار
عندك		معك		لك	مؤنث ایچون
عنده		معه		لها	آنك وار
عندها		مها		لها	مؤنث ایچون

(٢) . — بزده سوزی غیر معین صورتله بیان ایتیمک اوزره قوللاندیغمز (بر)

برجه ده عینا مستعمل دکلدر .

مثال : معه ساعة ، دینلدیکی وقت . اونك بر ساعتی وار دیمکدر .

(٣) . — برشیئك کندی قتنده بولندیغنی کوسترمك ایچون عند ، برابرنده بولندیغنی

کوسترمك ایچون مع . بواکیئك غیر یسنده لِ قوللانیلور .

مثال

عنده کز سی
اونده سندالیه وار
معهما سکین
اوقادینک بیچاغی وار (اوقارنیک باننده بیچاق وار)
لی حدیقه
بنم باغچه م وار

(۴) . — ما (یوق) ادات سلبدر. هل — ا (می) ادات استفهام در .
اما (یوق می) استفهام انکار بدر . مذکور اداتلر فعللرک یاخود فعل . قیامنه
قائم کلمه نک اوانه کلور لر .

مثال

هل لها اخْت « ۱ » اُونك قیز قرداشی واری؟
ما له اخ « ۲ » اُونك قرداشی یوق .
اما عندك فراش؟ سنده دوشك یوق می ؟

لغات

مغدة	یوز یا صدیقی	نعم سیدی	اوت افندم	او	یاخود
صحن	صحن	لا سیدی	خیر خانم	واکن	لکن
طاس	طاس	حقل	ترلا	و	و حرف عطف
قلم	قلم	غیب	اوزوم	بطینخ	قارپوز

تعلیم (۱)

سِکِینْ وَقَلَمْ -- عِنْدِي كُرْسِيٌّ وَخِدَّةٌ -- مَعَهَا عَنَبٌ وَبَطِيخٌ -- هَلْ لَكَ حَقْلٌ
 او حَدِيقَةٌ -- أَمَّا مَعَكَ سَاعَةٌ -- لَهُ أَخٌ وَلَكِنْ مَالُهُ أُخْتُ -- هَلْ لَهَا أَخٌ أَوْ أُخْتُ
 -- لَهَا أُخْتُ -- أَمَّا مَعَكَ قَلَمٌ -- لَا سَيِّدِي مَا مَعِيَ قَلَمٌ -- نَعَمْ أَوْ لَا . مَا عِنْدِي
 كُرْسِيٌّ وَلَكِنْ عِنْدِي فِرَاشٌ -- هَلْ لَهُ أَخٌ (۱) -- مَالُهُ أَخٌ (۲) -- أَمَّا عِنْدَكَ
 طَاسٌ -- لَا سَيِّدِي -- حَقْلٌ وَحَدِيقَةٌ -- مَعَكَ سَاعَةٌ وَسِکِینٌ وَمَا مَعَكَ قَلَمٌ .

ترجمه (۱)

فرداشی واری؟ - اوت خانم، آنک بر فرداشی و بر همشیره سی وار . - افندم
 بر باغچه کز واری - یوز با صدیغم یوق . - اونک (مؤنث) اوزومی می وار یوقسه
 فار پوزی - آنک بر یتاغی و برده صندالیه سی وار . - ساعتکز یوق می؟ -
 خیر خانم، ساعت یوق . - اونک (مؤنث) فرداشی یوق می؟ بنم قلم و بیچاغم
 وار . - یتاغم یوق لکن یوز با صدیغم وار . - ترلا و باغچه کز یوق می؟ افندیکنک
 بر پردری خانمک بر همشیره سی وار . - اوت یاخود خیر .

(۱) مصر لساننده هل - آ ادات استفهاملری حذف اولوب استفهام ایچون

فعلاک و یاخود فعل یرینه قائم اولان کلمه نک آخیرینه شی قونیلور .
 مثال: لَهُ شی آخ، فرداشی واری؟ بوده اوهشی آخ کبی تلفظ ایدملیدر

(۲) استفهام انکازیده ده فعلدن اول ما و صکره شی کتور یلور .

مثال: مَالُهُ شی آخ، فرداشی یوق می؟ بوده مه اوهشی آخ کبی تلفظ ایدملیدر

تنبيه - استفهام اوله رق: لَهُ شی آخ، فرداشی واری؟ مَالُهُ شی آخ، فرداشی یوق می؟
 دینلدیکی کبی جواب اوله رق ده لَهُ شی آخ، فرداشی وار؛ مَالُهُ شی آخ، فرداشی
 یوق . ده دینلور . بونک استفهام اولوب اولدیغی صورت تلفظ دن اکلاشیلور.
 استفهامده اوزونجه تلفظ ایدیلاور .

درس (۲)

ضمائر متصله نك ما بعدی

جمع

نَا	مَز	كِرْ	كُنْ	كِرْ	جمع	مَوْنَتْ	مُخَاطَبِه	خطاب
هَمْ	لَرِ	هُنْ	لَرِ	لَرِ	»	»	غَائِبِه	»

مثني (۱)

کَمَا	کِرْ	ایکي	کشی	یہ	(ہم مذکور ہم مؤنث)	خطاب
هَمَّا	لَرِ	»	»	»	(» » » »)	»
فَرَحَتَه	- دُجَا جَه	طاووق	صَنْدُوق	صَنْدُوق	خَاتَم	یوزک ؛ کِرم ؛ باغ .

مثال

عَنْدَنَا فَرَحَتَه	طاووقمَز وار
مَعَكُمْ خَاتَم	يُوزَك كِر وار
لَهُمْ كِرْم	باغ لَرِ وار

حرف تعريف (ال)

(۵) عربجه ده حرف تعريف دينلان (ال) لاجل المعرفة اسم عاملرك

اولنه وضع اولنور

مثال : اَلْوَادْ ، اَوْغَلَانْ ؛ اَلْسَّاقْ ، اَبَاقْ ؛ اَلْبُيُوتْ ، اَوَلَرْ ؛ اَلْسَّمَوَاتْ ، كَوَكَاَرْ .

(۶) . مضاف اليه واقع اولان ' اسمك او كنده دَائِمًا حرف تعريف بولنور .

(۱) مصر ده لسان عوامده تشبيه (كِرْ مَذْكُرْ ، كِرْ مَوْنَتْ) ضمير لَرِ و جمع مَوْنَتْ ضميرى يرنده جمع مَذْكُرْ ضميرى يعنى كَمَا ، هَمَّا ، هُنْ برينه هَمْ قولالانيلور

مثال : بَابِ الْبَيْتِ (۲) اوك قپوسى .

تتابع اضافت واقع اولان محالرده حرف تعريف اك صوك كىلان . مضاف اليهك
اولنه كىتوريلور

مثال : مِفْتَاحُ بَابِ الْبَيْتِ ' اوك قپوسنك اناختارى .

مضاف اليه اسم خاص او اورايسه ' اولنه حرف تعريف كىتوريلور

مثال : أَبْوَابُ مَدِينَةِ بَيْرُوتِ ' بروت شهر ينك قپولارى .

اسم خاصلره حرف تعريفك دخولى سماعيدر .

(۷) — تركجه ده اولديغي كى عربده دخى اضافت بيانیه ده ادات ربط يوقدر .

(۲) اكر مضاف ايله مضاف اليهك اره سنه ' مالکیت و خصوصیت معناسنى

اشعار ابدن متاع (مصدره بتاع مستعملدر) كيررسه بو حالده حرف تعريف

مضاف واقع اولان اسمدهده بولنور .

مثال : الْبَابُ بِتَاعِ الْبَيْتِ ' اوك قپوسى .

علاوة — مصدره بتاع كىله سى تملك ايچون قوللا نيلديغي مثللو ' براسمى مضاف اليه

قلدقدن صوكره (كى) ضمير وصفيسنى علاوه ايدره رك لسامزده مېهم مراد

ايلديكمز ير لرده ده قوللا نيلور .

مثال : هَذَا الْكِتَابُ بَتَاعِي ' بو كتاب بنم در . بتاع الشّعير ' آرپه نككى

يعني آرپه صاحبي

مثال

قطعة حديد	دمیر پارچه سی	قطعة من الحديد	دمیر دن پارچه
ساعة ذهب	آتون ساعت	ساعة من الذهب	التون دن ساعت
كرسي خشب	اچاج اسكمله	كرسي من الخشب	اچاچدن اسكمله

لغات

قصر	كو شك	من	كيم	ثياب	اثواب	كلب	كوپك
امير	امير	ظهر	ارقه	ابن	اوغل	كتاب	كتاب
خادم	اوشاق	بغل	قاطر	حصان	آت	في	ده
جخش	صپه	على اوزرنده	اوزرينه	تحت	الت	اولاد	اولاد
رصاص	قورشون	فضة	كموش	سلسلة	زنجير	وعاء	قاب

أئي : نه ، هانكي ديمك اولوب بولنديغي جمله اسميه ده استفهام مبهم حاصل ايدر مثال : أئي كُتُبُ (۱) ، هانكي كتابلر ؟ — اي شَيء معكم (۲) سزده نه وار ؟

تعليم (۲)

الْأَوْلَادُ عِنْدَهُمْ كُتُبُ ابْنِ الْخَادِمِ — لَكُمْ بَغْلٌ وَحِصَانٌ — مَنْ لَهُ خَادِمٌ —
— ابْنُ الْأَمِيرِ لَهُ خَادِمٌ — عَلَى ظَهْرِ الْحِصَانِ — تَحْتَ الثِّيَابِ —
ثِيَابُ مَنْ — ثِيَابُ خَادِمِ الْأَمِيرِ — مِفْتَاحُ أَبْوَابِ الْبَيْتِ — فِي قَصْرِ

(۱) كُتُبُ آي ، هانكي كتاب ؟ بوراد كي آي ، بزم اثنای كلامده تعجب
مقامنده سويلديكمز (نه صوكره نه اولدي) ده كي نه كي تلفظ اولنور .
(۲) معكم اي ، سزده نه وار ؟ كور لديكي وجهله مصرده استفهام ايچون قوللا نيالان :
نره ده ، نه ، وهانكي ادا تاري قعلدن صوكره وضع اولنور

أَوْلَادِ الْأَمِيرِ - فِي صَنْدُوقِ الثَّيَابِ - أَبْوَابُ بَيْوتِ مَدِينَةِ بَيْرُوتِ -
عِنْدَنَا وَعَاءُ فِضَّةٍ - أَمَّا مَعَكَ سِلْسِلَةٌ ذَهَبٍ - لَهَا خَادِمٌ - عَلَى
أَيِّ شَيْءٍ - عَلَى ظَهْرِ حِصَانِ ابْنِ الْأَمِيرِ - لَهَا كَرَمٌ - بَابُ قَصْرِ
الْأَمِيرِ - أَيُّ كِتَابٍ مَعَكَ - كَلْبُ الْوَلَدِ وَحِصَانُ الْأَمِيرِ وَبَغْلُ الْخَادِمِ
- لَهُ سَاعَةٌ فِضَّةٌ - مَنْ لَهُ سِلْسِلَةٌ حَدِيدٍ - الْمَدِينَةُ لَهَا أَبْوَابُ خَشَبٍ - وَعَاءُ
ذَهَبٍ .

ترجمة (۲) .

اميرك سرابنك قبولري - بيروت شهرينك خانه لرنده - هانكي كتابكزوار
(برابر كرده) ؟ - چوجقلرك كتابلري - كيمك چوجق-لاري - ديشي اشكك
ارقه سنده - هانكي ديشي اشك ؟ - اوشاغك ديشي اشكي - البسه صندغنده -
اميرك اوغلونك بربوزكي وار - اونلرك باغي واري ؟ - اونلرك (مؤنث) نه
لري وار (برابر لرنده) ؟ - اونلرده (مؤنث) اميرك اوشاغنك اوغلونك البسه لري
وار - سزده كموش ساعت مي وار يوقسه آلتون ؟ بزم دمير زنجير مز يوق-
آلتوندن بر خانه - شهرك دمير قبولري وار .

درس (۳)

لسان عربده يكديكريني متعاقبًا كلان كلمه لرك اره سنه (و) عطف قونيلور

مثال : عِنْدَهُ دَفَاتِرٌ وَمِخْبَرَةٌ اِنَّدِه دَفَاتِرٌ دَوِيدٌ ، مِسْطَرَةٌ وَارْدِر

(۸) . - عربيجه ده نوع وجزؤيت بيان ايدر بر حرف تعريف مخصوص يوقدر
بزده اولديغي كبي سادجه سويلنور

مثال

اونده کور وار	عنده فجم
اونده کتابلر وار	معه کتب
بزده اون یوقدر	ما عندنا طحين
اونك کوپكلری یوقدر	ماله کلاب

مؤنث تشکیلی

(۹) — عمومیت اوزره مذکر اولان بر اسمی ویا بر صفتی مؤنث یا یمق ایچون آخینه (ة) علاوه اولنور . آخنده (ة) بولنمیان اسم وصفت عمومیتله مذکر در

مثال

مؤنث	مذکر
کبیره بیوک	کبیر بیوک
قطة دیشی کدی	قط کدی

(۱۰) — صفت وصفیه لر کرک جنسیت و کرکسه کیت حیتیه وصف ایلدیکی اسم ایله یعنی موصوفی ایله دائماً مطابقت ایدر وصف موصوفندن مؤخر اوله رق کتور بلور

مثال

رَجُلٌ لَيِّبٌ ، عاقل بر ارکک .
 امْرَأَةٌ لَيِّبَةٌ ، عاقل بر قادین .

(۱۱) — اگر موصوف معین اولور ایسه لاجل المطابقة صفته حرف تعریف ادخال ایدیلور .

مثال

الْمُعَلِّمُ الْجَدِيدُ   یکی معلم
يُوسُفُ الصَّغِيرُ   کوچک یوسف

(۱۲) . — اگر موصوف ، صفت تملکيه دن برینی تعقیب ایدر و یاخود مضاف الیه واقع اولور ایسه صفت نهایته کتور یلور .

مثال

مِسْطَرَةُ الْوَلَدِ الصَّغِيرَةِ   چوجفک کوچک مسطره سی
دَفْتَرِي النَّظِيفِ   تمیز دفترم

لغات

خلّ	سرکه	ورق	کاغذ	جید	ابی
زیت	زیتون یاغی	مِقْصَصْ	مقاص	جَمِیلْ	کوزل
حَبْر	مربک	طَبَّاخْ	آشچی	طَوْبِلْ	اوزون
مِلِخْ	طوز	مَدْرَسَة	مکتب	جِدًّا	پک
حسین		عِشْ - خُبْزْ	اکمک	زینب	

عربجه ده نه ..... نه برینه لا ..... ولا ..... مستعملدر

مثال : مَالَهُ لَا أَبَ وَلَا أُمٌّ ، اُونُكْ نه باباسی وار نه اناسی .

تعلیم (۳)

عِنْدَنَا طَحِينٌ وَزَيْتٌ وَخَلٌّ — اِمَّا عِنْدَكُمْ فَحْمٌ — اِمْرَاةُ الْمُعَلِّمِ الْجَدِيدِ
قُطَّ وَقِطَّةٌ — هَلِ الطَّبَّاخُ عِنْدَهُ خَلٌّ وَزَيْتٌ — عِنْدَكُمْ عِشٌّ ... لِنَا مُعَلِّمَةٌ

جَدِيدَةٌ - طَبَاخُ الْمَدْرَسَةِ لَهُ وَلَدٌ لَيِّبٌ جِدًّا - الطَّبَاخَةُ لَهَا قِطَّةٌ جَمِيلَةٌ -
مَا مَعَنَا لَا دَفْتَرٌ وَلَا وَرَقٌ - مِسْطَرَةٌ طَوِيلَةٌ جِدًّا - حَسَنُ الْكَبِيرِ - أُمُّ
حُسَيْنٍ وَأُمُّ يُوسُفَ لَهُمَا قِطَاطٌ - إِمْرَأَةٌ حَسَنُ اللَّيْبَةِ - زَيْنَبُ مَالِهَا لَا أَبٌ
وَلَا أُمٌّ - مَعْنَا مَقْصُودٌ .

ترجمه (۳)

اونلارك سرکه، زيتون باغی، اونی وار - ای کور کز یوق می؟ - نه مرکبیز
وار نه ده کما غدمز - اونلارك (مونث) مقاصاری یوق می؟ - آتلیکز یوق می؟
- آشجی قارینک کوچک چوجنی - آشجینک کوزل کدیس (مونث) - چوجنک
یکی معلمه سی - بزم، براوزون مسطره، کوچک بر مرکب حقه، مژ، کتابلرمز وار
- مکتب آشجیسنک قاریسی - انک پک ای مرکبی وار - آشجی ابراهیمک ای
کوری وار - مکتبک یکی آشجی قاریسنک والده سنک کدیاری وار .

درس (۴)

ضمائر اشاریه .

هَذَا - ذَا (۱) . بو؛ مذکر ایچون	ذَلِكَ، او - ذَاكَ، شو؛ مذکر ایچون
هَذِهِ - ذِهِ . بو؛ مؤنث	تِلْكَ، او مؤنث
هَؤُلَاءِ - اُولَآءِ . بونلر؛ هم مذکر و هم مؤنث ایچون	اُولَآئِكَ، اونلر؛ هم مذکر و هم مؤنث ایچون

(۱) مصر لیلار ذَا یرینه (دا)، ذَه یرینه (ده) و اُولَآءِ یرینه ده (دول)
قوللانور لر . صفت کبی مستعمل اولان بو ضمائر اشاریه کلمه نك نهایتنه
وضع اولنوب مذکور کلمه بی اتمام ایدر لر .

مثال .

الْمُنْشَفَةُ ده، بوشکیر، الْبُنُوتُ دُول، او اولر .

تنبيه . - هَذَا - هَذِهِ - هَؤُلَاءِ : ذَا - ذِهِ - أُولَآءِ دن زياده مستعملدر .

مثال

أَيُّ أَوْصِيَّةَ لَكَ ، هَانِكِي اوطه سنكدر ؟ - تِلْكَ ، او .

فِي أَيِّ حَقَّةٍ ، هَانِكِي حقه ده ؟ فِي هَذِهِ ، بونده .

(۱۳) . - بر سئواله جواباً سويلنيلان نفى مكرّر ، ترجمه ده اولديغى كېي . اسم

اشارت ابله در .

مثال

هَلْ مَعَهُ طَرَبُوشِي أَوْ طَرَبُوشِ يَوْسُفْ ، اونده بنم قسم مى وار يوقسه يوسفك

فسى مى ؟ - سئواله جواباً سويلنيلان : مَا مَعَهُ لَا هَذَا وَلَا ذَاكَ ، اونده نه بووار

نه او . جمله سنه ده اولديغى كېي .

(۱۴) . - ضمائر اشاريه تذكير وتأنيشده . مفرد ، جمعده مشار اليهنه تابع در

مثال

هَذَا بَلْبُلٌ يَوْسُفَ ، بو يوسفك بلبلى در .

هَذِهِ تَصْوِيرَةٌ قَدِيمَةٌ ، بوير اسكى تصوير در .

هَؤُلَاءِ رُفَقَاءُ يَعْقُوبَ ، بونلر يعقوبك ارقداشلىرىدر

(۱۵) . - بواسماء اشاريه مشار اليهنه برابر بزده كى كېي بر جمله اسميه اوله

رقده قولالانيلور .

مثال

هَذَا كَاتِبٌ مَاهِرٌ ، بوير ماهر كاتب در

هَذِهِ اِنْكَلِيزِيَّةٌ ، بوير انكليز قاديندر

هَذَا مُحَالٌ ، بو محال در

صفت اشاریه

(۱۶) . - صفت اشاریه بشقه برشی اولیوب بوده ضمائر اشاریه دن عبارت ایسه ده ، لکن بوحالده مشار الیه معرفه اولور .

مثال

هَذَا الْبُسْتَانِي
تِلْكَ الْقِطْعَةُ
هَؤُلَاءِ الْأَشْخَاصُ
بو باغچه وان .
او قطعه .
بو آدملر .

لغات

مَعْمَلْ	فابریقه	خُذْ	ال	أَغْنِيَاءُ	زنکینار
مَطْبَعَةٌ	مطبعة	ضَيْقٌ	دار	عِلْمَاءُ	عالملر
فَرَسٌ	فسراق	وَاسِعٌ	کنیش	الْمَاسُ	الماس
تَبَنٌ	صمان	قَامُوسٌ	لغت	إِلَى	ه - یه - طوغری
هَاتٌ	ویر - کتور	نَافِعٌ	فائده لی	مِطْرَقَةٌ	چکیج

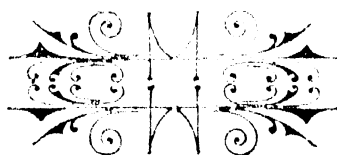
تعلیم (۴) .

هَلْ مَعَكُمْ حَقُّهُ أَوْ حَقُّهُ إِسْمَاعِيلَ - مَا مَعَهُمْ لَا هَذِهِ وَلَا تِلْكَ - هَذَا
مَعْمَلٌ وَاسِعٌ - خُذْ هَذَا التَّبَنَ لِلْفَرَسِ - هَذَا طَرَبُوشٌ قَدِيمٌ - هَاتْ هَذَا
الْقَامُوسَ - خُذْ هَذَا الْقَامُوسَ إِلَى الْمَطْبَعَةِ - هَؤُلَاءِ أَشْخَاصٌ أَغْنِيَاءُ - هَذِهِ

قطعة واسعة — هذا بستاني محمد — هل لك صورة — في هذه الأوضة —
 هذا كاتب — مطبعة هؤلاء الأشخاص — ألكم هذه المطبعة أو هذا
 العمل — هات هذه الحققة — هذه حققة الماس — في أي قطعة — في قطعة
 هؤلاء الأشخاص الواسعة — هذه مطرقة العمل — أهذا بستاني
 ماهر — أما هذه انكليزية — هذا كاتب هؤلاء الأشخاص — هل
 هذا محال — هذه فرس انكليزية — هذا طربوش حسين القديم — هل
 هذه فرس يوسف .

ترجمه (۴)

ایشته شوا آدمارك باغچه وانی — بوحقه و بولغت کیمکدر ؟ — بوسفک می بوقسه
 ضیانک می ؟ — بوضورتی مطبعه یه کوتور — ایشته کنیش بر فابریقه — بونلر
 زنکین آدلردر — بزده بودده وار اوده — بو باغچه وانک اسکى بر مى وار — بو بر فاندلی
 لغت در — ایشته ماهر بر باغچه وان — بو حسن افندینک اسکى لغت کتاج در
 — بو کنیش او طه ده صورت یوقدر — هانکی او طه یه مالکدر ار ؟ — بو او طه یه
 واو ته کی او طه یه مالکدر لر — بو آدمارك بر فابریقه سی واو ته کیلرک بر مطبعه سی
 واردر — بو بر واسع اولککه در — فابریقه نک چکیچی بودر — ایشته بر اسکى لغت
 ستابی — ایشته طار بر او طه — بو ضیا افندینک او طه سیدر — بو ضیا افندینک او طه سی
 دکیدر ؟ — ایشته ضیا افندینک فسی .

درس (۵)

ضمائر متعلقہ اسماء برابر بولند یغندہ ، بزده ضمیر اضافینک قوتنی ارانہ ایدر .

مثال

يدي	الم	يدنا	المز
يَدُكَ	الك مذكر	يَدُكُمْ	الكز جمع مذكر مخاطب
يَدُكِ	الك مؤنث	يَدُكِ	الكز « مؤنث مخاطبه »
يَدُهُ	الى مذكر	يَدُهُمْ	الارى « مذكر غائب »
يَدَهَا	الى مؤنث	يَدُهُنَّ	الارى « مؤنث غائبه »

(۱۷) — نه وقتكه بوضمايرك مربوط اولديغى اسمك آخرنده تاء تانيث

(ة) بولنويسه بوتاء تانيث (ة) تاء طويل (ت) صورتنده يازيلور

مثال : اِبْنَةُ ، قِيز ؛ اِبْنَتِي ، قِيزِم .

(۱۸) — ضمائر متصله كلمات اتيه ابله كلديكى وقت ، زيرده كى مثالارك قوتنى

حاصل ايدر .

لَا جَلْ ، اِيچون — لَا جَلِي ، بِنم اِيچون — لَاجَلْكَ ، سِنك اِيچون — اَخ
 بَيْن ، آرہ — بَيْنِي ، آرہ مده — بَيْنِكَ ، آرہ كده — «
 دُون ، سز — دُونِي ، سَنَسز — دُونِكَ ، سَنَسز — ب «

لغات

حَدِيدَةٌ دیر چبون	طَلَعَ (مِنْ) چیقهدی	لَمَّاذَا (۱) نه ایچون
كُفُوفُ الدَّوَانِ	دَخَلَ کیردی	إِبْرَةٌ ایکنه
مَنْدِيلٌ مَنْدِيلٌ	نَهَار کوندرو	خِطَّ ایملک
كَيْسٌ کيسه	لَيْلَةٌ کیجه	مَطْبَخٌ مطبخ
مَعَ ذَلِكَ بونکله برابر	سَيِّدَاتِ خانلار	شَمْسِيَّةٌ شمشیه
بِإِيلِهِ برابر (اشیاده)	مَعَ ایله برابر (اشخاصده)	وَالِدٌ پدر ، بابا

(۱۹) لَا تَأْكُيدُنِي در

مثال : مَا لَهُمْ عِبَائَاتٌ وَلَا جَوَارِبُ ، اوانلرك عبالری ده بوق چورا بلری ده

وَلَا شَيْءٌ (۲) کمله س تر کجه به هیچ برشی ایله ترجمه ایدلملیدر .

مثال : مَا عِنْدَنَا بَيْتٌ وَلَا شَيْءٌ ، بزده اوده بوق هیچ برشی ده

تعلیم (۵)

هَلْ مَعَهُ شَمْسِيَّتِي - دَخَلَ مَعَهُ فِي جَامِعِنَا - هُوَ لَا أَلْسِيَّاتُ (۳)

(۱) مصدره لَائِي مستعمل اولوب بوده (لِئَةٍ) کبی تلفظ اولنور .

مثال : أَطْلُبُ مِنْكَ ذَهَبًا ، بونی سندن ایسنرم ؛ لیه (لَائِي) نیچون ؟

(۲) مصدره وَلَا حَاجَةٌ مستعملدر .

(۳) مصدره سَيِّدَةٌ یرینه تخفیفاً سَيِّدَاتِ دینلدیکی کبی جمعنده ده سَيِّدَاتِ یرینه

سَيِّدَاتِ دیر لر .

مَا مَعَهُنَّ جُورَابَاتٌ وَلَا كُفُوفٌ - هَلْ هُوَ لَاءُ السَّيِّدَاتِ مَعَهُنَّ إِبْرُ مِنْ
وَحِيطُنَّ - مَا عِنْدَنَا غَطَاءٌ وَلَا شَمْسِيَّةٌ - وَالِدِي ظَلَعَ مِنْ عِنْدَنَا هَذِهِ
الَّيْلَةَ - مَنَدِيلُهُ وَكُفُوفُهُ - أَمَا مَعَكَ كَيْسُهَا وَكُفُوفُهُمْ وَإِبْرُنَا - مَعِيَ
شَمْسِيَّةٌ وَالِدِي - طَلَعَ مِنْ عِنْدِهِ دُونِ ابْنِي - دَخَلَ مَعَ هَؤُلَاءِ
السَّيِّدَاتِ فِي قَصْرِنَا - دَخَلَ فِي الْجَامِعِ بِالْعَصَا .

ترجمة (۵)

نیچون ایکنه لُرکز وایپلکز یوق؟ - اونک الدیونی ده یوق چورابی ده - بنمله برابر
مطبخدن چیقدی - بوکیجه جامعه نه ایله کیردی - بر دیر چپوق ایله - الدیونسز
مندیلنسز، کیسه سز وشمسیه سز چیقدی - پدرم کیسکله چیقدی؟ - بوخانلر ایله
چیقدی؟ - فرداشم شمسیه سز چیقدی؟ - بنم کیسه می والدوانلرمی ویرکز -
الکزده نه وار؟ - هیچ برشیء - سز کله اونک بیننده نه وار؟

درس (۶)

افعال ایله اتصالده بولنان ضمائر متصله .

- (۲۰) . - افعال ایله اتصالده بولنان ضمائر متصله : ی . ک (مذکر ایچون)
ک (مونث ایچون) . الی الخ ضمیر لردن عبارن اولوب بنی ، سنی . .
ضمیر شخص مفعول به قوتنی شاملدز . متکلمده (ی) دن اول برد . (ن)
وقایه زیاده قلنور .

ی (نی)

وَجَدَ نِي	بنی بولدی
وَجَدَ لَكَ	سنی بولدی مذکر
وَجَدَ لَكَ	سنی « مؤنث
وَجَدَ هُ	اونی « مذکر
وَجَدَ هَا	« « مؤنث
وَجَدَ نَا	بزی «
وَجَدَ كُمْ	سزی «
وَجَدَ هُمْ	آنلری «
وَلَا وَاحِدَ	هیچ - هیچ بری مذکر
وَلَا وَاحِدَةً	« « « مؤنث

مثال

وَلَا وَاحِدَ وَجَدَهُ ، اونی هیچ بری بولدی .
 وَلَا وَاحِدَةً أَمَّا ابْنُهُ ، هیچ برینک ایکنه سی بوقدر
 آئِنْ (۱) نرده - من آئِنْ ، نره دن؟
 مثال : من آئِنْ آتَى ، نره دن کلدی؟

(۱) مـصـرـده (فین) مستعملدر . فی آئِنْ نك مخفیفدر

مثال : كُنْتُ فَيْنِ لِحَدِّ الْآنَ ، شمعی به قدر نره ده ایدک؟
 كُنْتُ فِي الْمَدْرَسَةِ ، مکتبه ایدم

لغات

اوک	قُدَام	یول	سِکَّة	نعل ؟	کَيْفَ (۲)
باش	رَأْس	قلنج	سِیْف	نه وقت ؟	مَتَى
بیون	عُنُق		خَنْجَر	اوردی	ضَرَبَ
چالدى	سَرَق	عفو	الْعَفْو	چارشو	سُوق
بییق	شَنَبْ شَارِب	اباق	رِجْل	اولدیردی	قَتَلَ
صائیجی	بِیَاع	خرسز	سَرَّاق	آنسزین	عَلَى غَفَاةٍ

تعلیم (۶)

کَيْفَ السَّرَّاقُ ضَرَبَ الْبِیَّاعَ -- ضَرَبَهُ بِسِیْفٍ وَقَتَلَهُ -- مَعَ مَنْ
 أَتَى الْبِیَّاعُ -- وَلَا وَاحِدٌ أَتَى مَعَهُ -- أَيْنَ قَتَلَهُ -- السَّرَّاقُ ضَرَبَ
 الْبِیَّاعَ بِخَنْجَرٍ فِي السِّكَّةِ -- لَا يَشَيْءٌ وَمَتَى ضَرَبَهُمْ -- ضَرَبَهَا عَلَى
 عُنُقِهَا وَرَأْسِهَا -- وَجَدْنَا عِنْدَ الْبِیَّاعَةِ -- الْعَفْوَ سِیْدِي وَجَدَكُمْ
 فِي السُّوقِ -- هَلْ ضَرَبَ بَهْنٌ بِسِیْفٍ أَوْ بِخَنْجَرٍ -- مَا ضَرَبْنَا لَا بِسِیْفٍ وَلَا بِخَنْجَرٍ ...
 وَلَا وَاحِدٌ عِنْدَهُ سِیْفٌ -- مَتَى أَتَى السَّرَّاقُ -- أَتَى إِلَيْنَا عَلَى غَفَاةٍ --
 أَمَا قَتَلَهُمْ فِي السُّوقِ

(۲) مصدره (اِزَاى) قولالانیلور .

اِزَاى سِیَادَتِكُمْ ' ذات عالیکز نصلسکز؟

ترجمه (۶)

بنی بویولده (سوقاق) بولدی . — عفوایدیر سـکـز خانم ، اوسزی سو قاقده بولدی — خانم ، اوسزی اوردی ؟ — نصل ونه ایله سزی اوردی ؟ — او اونی خنجرله اوردی . — کیمک یاننده (اوکونده) ؟ — بنم اوکومده . — بو آدم نه چالدی ؟ — او بوقهوه فنجاننی چالدی . — آنی نه وقت چالدی ؟ — انلری خنجرله اولدیردی . — انک ایاغنه اوردی . — سزی نه ایچون اوردی ؟ — انی خنجرله می اوردی (۱) یوقسه قلنجله ؟ — بو آدم بنی بولدی . — چارشوده سزی هانکی آدم بولدی ؟ — قرداشم اونی سوقاقده بولدی . — اوزرمزه کلدی ویزی اوردی

درس (۷)

❖ ضمائر منفصله یعنی فاعل واقع اولان ضمیر لر . ❖
ضمائر شخصیّه

فـخـبـ (۲) بز	جمع	اَنَمَ سز (ایکی کشی)	تثنیّه	اَنَا بن	مفرد
سز		» » » »		اَنْتَ سن	
اَنَن سز مؤنث		» » اَنَلر		اَنْتَ سن (مؤنث)	
هُنم اَنَلر		» » » »		هُو او	
هُن اَنَلر مؤنث				هِي او (مؤنث)	

اشبو ضمائر شخصیّه متممیلّه برابر بر جمله اسمیه تشکیل ایدر لر .

(۱) مصدره اکر فعل مفعولی مقامنده بر ضمیری حاوی ایسه ، استفهام ایچون ضمیر دن صوکره بر (شی) کتور بلور . بو استفهام بختنده ارایله جقدر .
مثال : قَتَلْهَاشِ ، آنی اولدور دی ؟ — مَاقَتَلْهَاشِ ، آنی اولدور مدی .

(۲) مصدره احنا در

مثال

هِيَ مَرِيضَةٌ (۱) . اوخسته در
 نَحْنُ أَصْدِقَاءُ . بز دوستز
 أَخِي نَادِمٌ . قرداشم نادمدر
 أُخْتِي خَلْفَ الْحَائِطِ . همشیره م دیوارك ارقه سنده در
 أَنَا عَظَمَانٌ . بن صوسزم
 نَحْنُ فِي الدُّكَّانِ . بز دكانده بز

ضمائر منفصله دن اولوب مفعول واقع اولان ضمائر:

ایا کما	ایکیکزی ،	ایکیکزه
ایاک	سنی ،	سنکا
ایاک	«	«
ایاه	انی ،	اکا
ایاهن	«	«
ایاکما	ایکیکزی ،	ایکیکزه
ایاک	سنی ،	سنکا
ایاک	«	«
ایاه	انی ،	اکا
ایاهن	«	«

جمع

اَيَّانَا . بزى ، بزى
 اَيَّاكُم . سزى ، سزه
 اَيَّاكُنَّ . « «
 اَيَّاكُم . آنلری ، آنلره
 اَيَّاهُنَّ . « «
 (مؤنث) (مؤنث)

(۱) مصدره عیانه در . مثال : اِحْنًا عِیَانِینْ ، بز خسته بز

مثال

مَا أَكْرَمْتَ إِلَّا إِيَّايَ ، انْجُ بَكَا اِكْرَامِ اَيْتْدَك .
إِيَّاكَ نَعْبُدُ ، سَكَا عِبَادَتِ اَيْدِه رَز

(۲۱) — هَلْ — اَ — مَ — اَ مَ ادا تدری ضمائر شخصی — نَك متممیه برابر تشکیل ایتدیکی جمله اسمیه نَك اولانه ده کلور لر .

مثال

هَلْ أَنْتَ غَنِيٌّ ؟ سن زنکین میسین ؟
أَمَا هُمْ مُسَاكِينٌ ؟ اونلر فقیر دکلیدر لر ؟
مَا هُوَ عَاقِلٌ ؟ او عقلی دکلیدر .

ادات استفهام مبتدأ دن صوکره کلنجه بر ضمیری تعقیب ایدر .

مثال

إِخْتَمَاهَا هَلْ هِيَ سَعِيدَةٌ ؟ قیز قرداشی مسعود میدر ؟
أَخِي مَا هُوَ مُسْكِينٌ ؟ قرداشم فقیر دکلیدر

۲۲ — كَرَكْ ضَمِير كَرَكْ صَفْتَلَر ، اَشْخَاصَكْ غَيْرِ بَدِه جَمْع بَرِينِه مَوْنَتْ قَوَالَانِیلور (ذاتا عر بده عموماً جمع لر مَوْنَتْ اعتبار ایدلش در ۰)

مثال

هَذِهِ الْمَنَاشِفُ نَظِيفَةٌ خُذْهَا ، بو حاولیلر تمیزدر آل

(۲۳) — اَدَات تَنْبِيْه اُولَان هَا ضمائر منفصله ایله کلدیکی وقت وجه آتی

مثال

ها هو	ایشته او
ها هم	ایشته اونلر
ها آنتم	ایشته سز الخ کبی .

بوضائر منفصله اسم اشارت ایله برابر بولندیغنده مثال اتی وجهله در .

هذا هو	بو او در .
هذه هي	بو او در . (مؤنث)

لغات

اخبار	حوادث	محزن	حزن و یرن	شمعدانات	شمعدانلر
جرائد	غزته لر	اخوة	قرداشلر	دفاتیر	دفتر لر
اجنبی	بیانچی	شر اشف	چارشافلر	وسخ	کیرلی
في الحقيقة	صحیحاً	اخوات	قیز قرداشلر	اقلام	قلملر
صدقات	صدقه لر	هنا	بوراده	شموع	مولار
ملیح	خوش - کوزل	عظیم	بیوک	لطیف	لطیف
قصیر	قیصه	جدید	یکی	کثیر	چوق
کبیر	بیوک	صغیر	کوچک	خفیف	بینی - خفیف

(۲۴) . — کړک مذکور صفتلرده کړک بوروزنده اولان صفتلرک اکثر یسنده جمع یایمق ایچون ی حذف اولنوب یرینه (۱) کتور یلور

مثال

مفرد	جمع	
کبیر	کبار	بیوکلر
صغیر	صغار	کوچکلر

تعلیم (۷)

أَنْتَ مَرِيضٌ — هَلْ هُوَ مَرِيضٌ — مَا هِيَ أَجْنَبِيَّةٌ — أَمَا هُمْ كِبَارٌ — نَحْنُ صِغَارٌ وَأَوْلَاؤُكَ كِبَارٌ — مَنْ فِي الدُّكَّانِ — مَعَ مَنْ هُمْ فِي الْبَيْتِ — هَذِهِ الْأَقْلَامُ مُلِيحَةٌ — الْأَخْبَارُ فِي الْجَرَائِدِ عَظِيمَةٌ — أَيْنَ دَفَاتِرِي النِّظَيفَةِ — أَخَوَاتِي كِبَارٌ جِدًّا — مَا أَنَا (۱) جَدِيدٌ هُنَا — مَعَ مَنْ (۲) هِيَ — هَذِهِ الْأَقْلَامُ خَفِيفَةٌ جِدًّا — أَنْتِ أَجْنَبِيَّةٌ هُنَا — الْجَرَائِدُ جَدِيدَةٌ — هَا هُمَا مَعَ أَخَوَاتِنَا — هَاهُو مَعْنَا — هَذِهِ هِيَ — أَيْنَ أَخَوَاتُكَ — هَاهُنَّ — أَيْنَ أُخْتُكَ —

(۱) ماني مصرده ماني تلفظ اولنوب شی اداتيله معاً ماني شی دینلور که بن دکلم دیمکدر

مثال : ماني ش عیّان ، خسته دکلم .

(۲) مَنْ مِنْ بَرِينَه مِنْ قَوْلَا نِيلور .

مثال : مِنْ يَدُقُّ الْبَابَ ، قېوي کيم چاليلور ؟

هَذِهِ هِيَ - هَذِهِ دَفَاتِرُ نَظِيفَةٍ - أَمَّا هَذِهِ أَخْبَارُ شَنِيعَةٍ - مِنْ هَذِهِ هَذِهِ -
أُخْتِي الْكَبِيرَةُ - الْغَنِيُّ مَا هُوَ سَعِيدٌ بِالْحَقِيقَةِ

ترجمہ (۷)

اجنبی غزنہ لر ینک حوادثی متألدر . — بنم کوچک برا در لرم دکانده درلر
— بوچارشافلر تمیز دکلدر . — بوشعمد انلر پک لطیف درلر . — فرداشلرکز
بیوکیدرلر یوقسه کوچک می ؟ — بودقترلر تمیز درلر وهمشیره مک دفتر لری
پیس در . — برادر مک قملری یکیدر لر . — بیوکلر و کوچکلر بوراده درلر . —
بوشعمدانلرک موملری ایی دکلدر ؟ — بوراده صدقه چوقدر . — خسته دکلیسکز
— ایشته او (مؤنث) برادرلر مله برابر . — ایشته بز سز کله برابرز . — همشیره لرکز
نره ده درلر ؟ — ایشته اونلر . — تمیز دفترلر نره ده درلر ؟ — ایشته اونلر
بو موملر ایی دکالدر می

درس (۸)

(۲۵) — وَحَدَ کِمَه سِ ضَمِیرِ مُتَصِلَه ایلَه برابر کلدیکی وقت ، بزده کی یالکز
کِمَه سِنک شامل اولدیغی معنایی ارائه ایدر . (و بو وَحَدَ کِمَه سی دائماً
منصوب در)

مثال

نَحْنُ وَحَدْنَا فِي الْحَوْشِ   آولیده بز یالکز

مَا هِيَ وَحَدَهَا هُنَاكَ   او (مؤنث) اوراده یالکز دکل

(۲۶) — نه وقت ضمائر منفصله لر ، یکدیگر ینی تعقیباً کلورلر ایسه : مخاطب ضمیری
غائبه ، متکلم ضمیری مخاطبه تقدم ایدر .

مثال -

أَنْتَ وَهُوَ سَنَ وَاو .

أَنَا وَ أَنْتَ بِنَ وَ سَن .

نَحْنُ وَ أَنْتُمْ بَزَ وَ سَز .

لغات

اَبْنَاء	اوغلار	لَاَنَّ	چونكه	بقره	اينك
فُقَرَا	فقير لر	خَال	دای	مفاتيح	اناختار لر
مِلْعَقَة	قاشيق	عَصَا (مُؤَنَّث)	دكنك - عصا	بَخِيل	حسيس
حُزْنَاء	مجز و نلر	جَار	قومشتو	تَرَبُّوش	فس
دَائِمًا	دائما	كَتِف	اوموز ، كرك	مَكْتَب قَلَم اوطه سی -	يازی خانه

تعليم (۸) .

هَلْ أَبْنَاءُ جَارِي وَحْدَهُمْ عِنْدَكَ - هَلْ مَعَكَ مَفَاتِيحُ الْبَخِيلِ - لَا مَعِيَ - جَارُ خَالِي هَلْ هُوَ دَائِمًا بَخِيلٌ - نَعَمْ هُوَ دَائِمًا بَخِيلٌ - نَحْنُ دَائِمًا حُزْنَاءٌ - هُوَ وَ آبَاؤُهُمْ عِنْدَ الْبَوَابِ - هَلْ خَالَتِي عِنْدَهَا مَفَاتِيحُ الْمَكْتَبِ - نَعَمْ عِنْدَهَا - لَا مَا هِيَ عِنْدَهَا - لِمَاذَا أَنْتُمْ وَحْدَكُمْ فِي مَكْتَبِ جَارِنَا - سَيِّدِي نَحْنُ وَحْدُنَا - أَبْنَاءُ جَارِنَا دَائِمًا حُزْنَاءٌ لِأَنَّهُمْ فَقَرَاءٌ - عَصَاهُ فِي الْمَكْتَبِ - بَقَرَتِي أَوْ بَقَرَتُهُ فِي الْحُوشِ - حِمَارَةُ الْبَوَابَةِ فِي الْحُوشِ

◆ ◆ ◆ ◆ ◆

درس (۹) .

✽ اسماء موصوله واستفهامية ✽

اسماء موصوله

مفرد	جمع	(۱)
الَّذِي	الَّذِينَ	مذکر ایچون
الَّتِي	اللَّوَاتِي	مؤنث "

عربیچہ دہ اسم موصول اولان : الَّذِي الَّذِي ... لسان عثمانی دہ نفسندہ برکلمہ اولیوب مادہ یہ تلاحق ایدن علامت ایله تفریق اولنور .

امدی بو اسم موصولک مر جعی یا فاعل و یاخود مفعول اولور . فاعل اولور ایسه 'ترکجه دہ اسم فاعل اداتی اولان آن یاخود کی ضمیر وصفیسنندن عبارتدر .

مفعول اولور ایسه ' (آئیده) (۱۳) فجی در سده کوریلہ جکی وجہله فعل صلہ یی

(۱) مصدره آلتی هر جنس وعدد ایچون کلامده مستعملدر .

تشکیل ایدن ق - ك حروف مكسوره لاحقه سندن عبارتدر .

مثال :

کلان کمی	الْمَزَكِبُ الَّذِي وَصَلَ
یزده کی اختیار قادین .	الْعَجُوزَةُ الَّتِي عِنْدَنَا
یوقار یدد کی افندیلر .	السَّادَاتُ الَّذِينَ فَوْقَ
مخزنلری اولانلر .	الَّذِينَ لَهُمْ مَنَازِنُ

(۲۶) - مَنْ ، كَيْم ؛ استفهام عن الشخص

مثال :

بوکنج آدم کیم در ؟	مَنْ هَذَا الشَّابُّ
بوقیز چو جغنی کیم در ؟	مَنْ هَذِهِ الصَّبِيَّةُ

(۲۷) - مَا ، نَه — نَه شَي ؛ استفهام عن الاشياء .

مثال :

بوشاته نه در ؟	مَا هَذَا الضَّجِيجُ
بویبرام نه در ؟	مَا هَذَا الْعِيدُ

(۲۸) - فاعلك قوتنی تشدید ایچون ، ضمیر شخص ، منفصله ایله مشترك ،

کیفیت و کیفیت مساوای اسم موصول کتور بلور .

بنم که	أَنَا الَّذِي
سنسین که	أَنْتَ الَّذِي
اودر که	هِيَ الَّتِي

الخ کمی .

مثال

اللَّهُ هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاءَ ، اول الله در که سَمایِ یراتدی .

ساده جه ترجمه سی : سَمایِ خلق ایدن جناب حقدر .

سَمَدُ اللَّهِ هُوَ الَّذِي خَلَقَ الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ، اول الله حمد ایدرز که

انسانی احسن تقویم اوزرد یراتدی .

ساده جه ترجمه سی : انسانی احسن تقویم اوزرد خلق ایدن جناب حقه حمد ایده رز .

تنبيه : مبتدأ دن سو کرده الَّذِي یاخود ال (حرف تعریف) کلورسه ابهامدن

توقی ایچون برده ضمیر منفصله کتوریلور .

مثال

هَذِهِ الْمَدِينَةُ الْعَتِيقَةُ ، بو انجق اسکی شهر در .

اللَّهُ هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاءَ ، کوکی یرادان انجق جناب حقدر .

(۲۹) - نه وقت اسم موصول بر اسم غیر معینه راجع اولور ایسه ، او حالده

سم موصول ظاهر اولیوب مستتر در .

مثال : هَذَا شَيْخٌ لَهُ قَرْدٌ ، بو میونی اولان بر اختیار در ؛ هَذَا شَيْخٌ

(الَّذِي) لَهُ قَرْدٌ دیمکدر .

لغات

غَسَّالَةٌ	چاشورجی قاری	مَرِيضٌ	خسته
رِجَالٌ	ارککلار	قُبُورٌ	قبرس

هند - هندستان	الهند	كوله - كوله لر	عبد - عباد
ياقدي	حرق	بر كمسه	شخص
يقين	قريب (من)	احسان ايدجي	محسن
اطه	جزيرة	كوپري	جسر
قنال	ترعة	كلدي	حضر - جاء
		بجرا و نهرا واسطه نقليه	مركب

تعليم (٩)

هؤلاء السادات الذين في المحطة (استاسيون) مرضى جداً - من هؤلاء الشبان الذين فوق - ما هذا المركب - هذا المركب حضر من قبرس - هذا مركب حضر من الهند - هؤلاء هم الرجال الذين هم مرضى - ما هذا الضجيج - هذا ضجيج عبد الشاب الذي حضر من الهند - لماذا حرق تلك المخازن التي هي قريبة من الجسر - هذا عبد حرق المحطة - من الغسالة التي فوق - هذه غسالتنا - هذه شابة محسنة - في جزيرتكما التي هي قريبة من جزيرة هؤلاء الرجال - من الذين مع الشيخ - من فوق - انا هو - هل انت الذي عندك قرد - اهو الذي وصل - هؤلاء سادات لهم مركب - هذا

هُوَ الْعَبْدُ الَّذِي لَهُ قِرْدٌ - مَا هَذِهِ الْجَزِيرَةُ - هَذِهِ جَزِيرَةُ قُبْرَس -
 مَا هَذِهِ الْمَحَطَّةُ الَّتِي هِيَ قَرِيبَةٌ مِنَ الْجَبْرِ - مَنْ هَؤُلَاءِ الرِّجَالِ الَّذِينَ
 عَلَى هَذَا الْمَرْكَبِ - هِيَ الَّتِي مُحْسَنَةٌ - هَذِهِ مَحَطَّةٌ قَرِيبَةٌ مِنَ الْمَدِينَةِ -
 أَمَّا هَذَا هُوَ الْمَرْكَبُ الَّذِي حَضَرَ مِنَ الْهِنْدِ - مَنْ الَّذِي وَصَلَ

ترجمه (۹)

ایشته صاحب کرم بر کنج آدم - بو کوپری به اک یقین اولان بر استاسیون در
 - بو شخص کیمدر ؟ میونی اولان اختیار در - بو میون نه در ؟ - بو هند کس
 اوزرنده کلان میونددر - بو بیرام نه در ؟ - بو بو اختیارک بیرامیدر
 - بو مغازه لیک صاحبی بولنان ذات کر مکاردر - استاسیونک یقیننده بولنان بو مغازه لری
 احراق ایدن بو کنج آدمدر - کنج بر چو جفی اولان بو اختیار قاد بندر - یوقار یدمه کی
 بو کور لدی، نه در ؟ - بو اطه نه اطه سیدر - بو قبریس اطه سیدر -
 کمینک اوزرنده بولنان اودر - بو افندیلر ابله برابر یوقار یدمه بولنان سز میسکز
 - اوت ، بنم - بزز - موجوداتی یرادان کیمدر ؟ - الله - بو هانکی
 شهر در ؟ - ایشه قبریس اطه سی - ایشه هند دن کلان بر کی - بو کمیده بولنانا
 خسته در لر - اطه به یقین بولنان بو کی هانکی کیمدر ؟ - هند دن کلان کیمدر -
 بو قار یدمه بولنان چاشورچی قار یدر .

درس (۱۰)

- (۳۰) — عربچه ده کیت (عدد) اوچدر : مفرد ، تثنيه جمع .
 (۳۱) — تثنيه ايکي عدده دلالت ايدر . اداقي ده : آن — ين در .
 مفردك آخريته بواداثدن برينك علاوه سيله تثنيه ياپيلور . بواداثدن آن
 فاعل و فاعله متعلق اولانه ، بين مفعول و مفعوله متعلق بولنانه عائد در . (كرك
 براسمك ، كرك براداتك مفعولى اولسون) .

مثال

يَوْمٌ كَامِلٌ ، بتون برکون — يَوْمَانِ كَامِلَانِ ، بتون ايکي کون
 يَوْمَيْنِ كَامِلَيْنِ ، » » »

- (۳۲) — اگر تثنيه بر ضمير متصلی تقدم ايدر يا خود مضاف واقع اولور ايسه
 آخرنده کي (ن) حذف اولور .

مثالی

أُذُنٌ ، قولاق — أُذُنَيْكَ ، سنك قولاقلرك اولوب أُذُنَيْكَ دكلدر
 مَنَارَةٌ ، فنار بحري — مَنَارَتَا الْمِينَا ، ليمايك فنارلري اولوب مَنَارَتَانِ الْمِينَا دكلدر
 بو قاعده يعنى (ن) ك حذف اولنمسي قاعده سه بر وجه آتى كور الله حكيم
 وجهله جمعه ده جاريدر .

جمع

(۳۳) — لسان عربده : جمع مذکر سالم ، جمع مؤنث سالم ، جمع مکسر
 نامیلہ اویچ جمع وارد . سالم اولانلر مفرد لری هیچ تبدل ایتمیوب آخرینه
 ادات علاوه سیله یاپییلانلردر . جمع مکسر اولبله اولیوب مفردینک شکلی بستیون
 تغیر ایدر . مثلاً کاس دن کوؤس کبی . بو جمع مکسر بختی مؤخرآ کله جکدر .
 (۳۴) — جمع مذکر سالم اداتی وُن — یِن اولوب مفرد مذکرک
 آخرینه بواداندن برینک علاوه سیله جمع مذکر سالم یاپیلور

مثال

مُسلِم	مُسْلِمُون	مسلمانلر .
	مُسْلِمِین	
مُؤْمِن	مُؤْمِنُون	ایمان ایدنلر
	مُؤْمِنِین	« «

(۳۵) — بواداندن وُن فاعل و فاعله متعلق اولانه یِن (۱) مفعول و بوکما
 متعلق بولنانه عائددر .

(۳۶) — جمع مؤنث سالم اداتی آت در . مفرد مؤنثک آخرنده کی مؤنث
 اداتی بولنان (ة) حذف اولنوب یرینه آت وضعیله جمع مؤنث یاپیلور .

مثال: } مسلمات
مؤمنات } مؤمنات

۳۷. -- جمع مذکر سالم صیغه سیله جمعلنانلر :

برنجی ، خباز ، اککچی ؛ حداد ، دمیرجی وزنده بولنان اسماء صنایع :

خبازون } اککچیلر } حدادون
خبازین } حدادین } دمیرجلر
حالة رفعلرنده
حالة نصب وجرلرنده

ایکنجی ، همان کافه صفت نسیبه لرده (بوللرده درت جرفلی یاخوددها زیاده و آخرنده ی بولنان صفتلردر .) مثلاً : فرانسوی ، فرانسولی ، مصری ، مصرلی کبی که جعلری : فرانسویون ، مصریون کلمور . فرانسولر ، مصرلیلر دیمکدر و چنجیسی ، اسم فاعل و مفعولده در . (ایلرده بو جمع حقنده دها بر قاپ سوز سویلنه جکدر .)

۳۸. -- جمع مؤنث صیغه سیله جمعلنانلر :

(۱) نجی ة * ایله نهایتلنن اسملرک اکثریسی .

مثال . مرّة ، بر دفعه ؛ مرآت چوق دفعه لر .

(۲) نجی جمع مذکر لرنده نهایتلری مطرد اولان اسماء وصفات مؤنثه

مثال : هند - هندات ؛ حسنة - حسنات . - کبی

(۳) نجی دیگر کلمه لرکه مؤخرًا بو کلمه لردن مراد نه اولدیغی ذکر اولنه حقدیر

لغات

طوغری	تعال	کل	ليلة *	کیجه
حاضر	اقام	اقامت - ایتدی	نبحار	طوغراماجی
غائب	منذ	منذ دنیرو - مثلاً صباح دنیرو	خیاط	نرزی
مبسوط	نساء	قادرلر	شهر	آی - ماه
مشغول	مدح	ثناء - ایتدی - اوکدی	ضیعة *	چفتلك
مجتهد	حارة *	معله	مدّة	معین - بر زمان
معلم	بنات	فیزلر	تلامیذ	شاگردلر

تعلیم (۱۰)

تعال معي الى حارة النجارين ... مدح المسلمين الذين في تلك الضيعة - اقام عند الفرنسيين مدة * * شهرين كاملين - هؤلاء النساء خياطات فرانسويات - تلاميذ معلمينا مجتهدون جداً - بناتها ما هن حاضرات لان المعلمات غائبات - نحن مبسوطون من تلاميذنا

* بواشارت جمع مؤنث صيغة سيله جملنه جك اولان اسماء مفردة بي ارائه ايدر
 ** اکثرياً (مدّة) گله س ذکر اولنمز . مثال : اقام عندنا يومين کاملين
 * بزم یاغزده تمام ایکی کون قالدی . کبی

الْمُجْتَهِدِينَ - هَذَا النَّجَّارُ مَدَحَ هَؤُلَاءِ الْمُسْلِمِينَ وَنِسَاءَهُمْ - آيِنَ
الْكَأْسَانِ - الْمُسْلِمُونَ غَائِبُونَ عَنِ الضَّيْعَةِ مِنْذُ يَوْمَيْنِ وَلَيْلَتَيْنِ - هَلْ
أَنْتُمْ مَشْغُولُونَ - خِيَّاطَاتُ بَنَاتِي مُجْتَهِدَاتٌ - تَلَامِيذُ هَذَا الْمُعَلِّمِ أَمَّا
هُمْ صَالِحُونَ - فِي حَارَتِي ضَيْعَةُ الْمُسْلِمِينَ.

ترجمه (۱۰)

بوافندی بزم یاغزده ایکی آی وایکی کون قالدی . -- ترزینک قیزلرینک معلمه لری
عفیقه درلر . -- نیچون قیز لرکز دائما موجود دکل . -- بزم خواجه لرمز مصرلیدر
. -- چفتلکده بولنان شا کر دلرمز چالیشقان درلر . -- خواجه لری کندیلرندن
خوشنود درلر . -- بوکویلرده بولنان قاریلر مسلماندر . -- بواککچی بو قیز لری
و معلمه لر بنی نیچون مدح ایتدی ؟ . -- بواککچیلر دائما مشغولدرلر . -- محله نک
ترزیلری یاننده . -- ایکی آبدن بری . -- او بر دفعه بنم یاننده بر کیچه وایکی
کوندز قالدی . -- بو محله لرك مسلمانلری چالشقاندرلر

درس (۱۱) .

افعال

(۳۹) . -- فعل یابسیت یاخود مرکب اولور .
(۴۰) . -- فعل بسیط ماده اصیله سی اعتبار یله : ثلاثی (اوچ حرفلی) رباعی
(درت حرفلی) در .

کُتِبَ	یازدی	ثلاثی
} مثال :	دُحِرَجَ	رباعی
	بُووِرْدِی (۱)	

(۱) عربجه فعل ' ماضینک اوچنچی شخصیه افاده اولنور

(٤١) . — ثلاثی اولان فعل بسیطلرده یا قیاسدر یا خود غیر قیاسیدر

(٤٢) . — ثلاثی اولوبده قیاسی اوله رق تصریف اولان افعال

ماضی

فیردی	جمع مذکر غائب کسروا	فیردی	مفرد مذکر غائب کسر
	جمع مؤنث غائبه کسرن		مفرد مؤنث غائبه کسرت
فیردکز	جمع مذکر مخاطب کسرتکم	فیردک	مفرد مذکر مخاطب کسرت
	جمع مؤنث مخاطبه کسرتن		مفرد مؤنث مخاطبه کسرت
فیردق	جمع متکلم کسرتا	فیردم	مفرد متکلم کسرت

(٤٣) . — اگر جمع مذکر غائبدن صوکرده بر ضمیر کلورسه آخرنده کی (ا) حذف اولنور

مثال : کسروها انی فیردیله یازیلوب ' کسروها یا زلار .

فعلک فاعلیله مطابقتی

(٤٤) . — اولاً ، هر حالده فعل فاعلندن یا مقدم یا خود مؤخر بولنور .

(٤٥) . — ثانیاً ؛ فعل فاعلندن کړک مقدم بولنسون کړک مؤخر ، فاعلی مفرد

اولنجه جنسیت و عددیت جهتیله فاعلیله مطابقت ایدر .

مثال

الْحَارِيَةُ كَسَرَتِ الْاَوَانِي ، جاريه فایلی فیردی . دها ابوسی

كَسَرَتِ الْجَارِيَةُ الزُّجَاجَةَ ، جاریه جاملری قیردی . (فعلك فاعله تقدمی اولادر)
(۴۶) . — ثالثًا ، فعل مؤخر اولوب فاعلیده مثنی یا جمع اولور ایسه ینه مطابقت لازمدیر

مثال

الرِّجَالُ كَسَرُوا الْعَجَلَةَ ، آدملر تکرلکی قیردیلر .
الصَّبَايَا كَسَرْنَ الْمَرْأَةَ (۱) کنج قیز چوجقلر آینه یی قیردیلر .
(۴۷) . — رابعًا ، فعل مقدم اولور ایسه ، فاعل كَرَك مثنی كَرَك جمع اولسون
فاعلیله یالکیز جنسیتیجه مطابقت ایدر .

مثال

كَسَرَ الرِّجَالُ الْعَجَلَةَ ، آدملر تکرلکی قیردیلر
كَسَرَتِ الصَّبَايَا الْمَرْأَةَ ، قیز چوجقلری آینه یی قیردیلر
(۴۸) . — خامسًا ، فعل اشخاصك غیری یه دلالت ایدن براسم جمع ایله بولندیغی
وقت (او اسمدن كَرَك مقدم اولسون كَرَك مؤخر) مفرد مؤنث اوله رق کماور .
الْقِطَاطُ كَسَرَتِ الصُّحُونُ ، کدیلر طباقلری قیردی .

یاخود

كَسَرَتِ الْقِطَاطُ الصُّحُونُ ، « » » » .

لغات

بَوَّاب	فپوچی	سَلِمَ (مِنْ)	فورنولدی
شِیَال	جمال	فَرِحَ (بِ)	فرحیلانندی
مَوْت	اولوم	هَرَبَ (مِنْ)	قاچدی
فِرَّان (جمع)	فاره لر	الْبَارِحَةُ	دوت
حَرِيق	یانتقین	أَوَّلُ الْبَارِحَةِ	اولسی کون
حَالًا	در عقب	حِیَّة *	پیلان
مُسَافِر	مسافر	الْوَاحُ	لوحه لر
طَرَدَ	قوودی - اعادة ایتمدی	أَيَّامٌ	کونلر
رَجَعَ (مِنْ)	عودت ایتمدی	مَنْزِل	مسکن - اقامتگاه
قَهْرٌ	قهارلی	سَفَرٌ	سفر - سیاحت
كَبُرَ	بیودی	قُبَّة	قبه

تعلیم (۱۱)

رَجَعَتِ الْجَارِيَةُ مِنْ سَفَرِهَا أَوَّلُ الْبَارِحَةِ - هَرَبَتْ هَؤُلَاءِ الصَّبَايَا مِنْ مَنْزِلِنَا وَسَلِمْنَ مِنَ الْحَرِيقِ - أَمَّا هَرَبَ هَؤُلَاءِ الْمُسَافِرُونَ مِنْ عِنْدِنَا - فَرِحَتِ الْبَوَّابَةُ بِمَوْتِ الْقَطَّاطِ - شِيَالُونَ هَؤُلَاءِ الْمُسَافِرِينَ كَسَرُوا الْعَجَلَةَ وَهَرَبُوا حَالًا - هَؤُلَاءِ هُمُ الرِّجَالُ الَّذِينَ طَرَدُوا الْجَارِيَةَ مِنْ مَنْزِلِهَا -

متعدد فاعل آلان فعل .

(٤٩) - ٠ - اولاً ، فعل مؤخر اولوب فاعلده ايكي شخص ياخود ايكي شي ، اولور ايسه فعل مثنى اوله رق ، فاعل ايكيدين زياده اولور ايسه ، فعل جمع اوله رق ككتور يلور

مثال

آدم وچو جوقى مركبه بينديلر

الرَّجُلُ وَالْوَلَدُ رَكِبَا عَلَى الْخِمَارِ

معلم وشا كر دلرى اينديلر .

الْمُعَلِّمُ وَتَلَامِيذُهُ نَزَلُوا

(٥٠) - ٠ - ثانياً ، فعل مقدم اولنجه ، فاعل كرك ايكي اولسون كرك زياده ، مفرد اوله رق ككتور يلور ايسه ده جنسيته ايلك فاعل ايله مطابقت ايدر .

مثال

عائشه ويوسف كندى كوچك فيز
قرد اشلر بنى كچديلر

سَبَقَتْ عَائِشَةُ وَيُوسُفُ أَخْتَهُمَا الصَّغِيرَةَ

(٥١) - ٠ - ثالثاً ، اكر فاعلار متقدم اولور و جنسيته ده مختلف بولور ايسه لر فعل مذكر اوله رق ككتور يلور .

مثال

الْكَبْشُ وَالْبَقَرَةُ * نَطَحَاهُ ، قوج واينك آنى سوسديلر .

(٥٢) - ٠ - رابعاً ، اكر فاعلار اشخاص متعدده دن عبارت ايسه ، فعل شخص مرجع ايله (متكلم مخاطبة مخاطب غايه مرجعدر) مطابقت ايدر .

بن وكوله آنى دوكدك

أَنَا وَالْعَبْدُ ضَرَبْنَاهُ

سن واو بولوحه بي قيرديكر .

أَنْتَ وَهَمْ كَسَبْنَا هَذَا اللَّوْحَ

مثال

لغات

سمع	ایشندی - طوبدی	صَوْتُ	سس
جرح	یاره لدی	مَضِرُّ	ایاچی
بعث (الی)	کوندردی	دُكَانُ	دکان
فهم	آکلادی	أَوْضُ	اوطه ار
خراب	بوزدی - بیقدی	لُغَةٌ *	لغت - لسان
قصد	یونلدی	بِالْقُرْبِ مِنْ	یقیننده - یقینندن - یاننده
سرآیه *	سرای	تَرْجُمان	ترجمان
حداد	دویرچی	فَلَاحُ	چفتچی - اکنجی
أَصْحَابُ	ارقداش		

تعلیم (۱۲)

أَمَّا فَهِمْتُ لُغَتَهُمْ - مَا فَهِمْتُهَا وَلَكِنْ فَهِمْتُهَا هَذَا الرَّجُلُ وَتَرْجُمانُهُ -
 جَرَحًا الْفَلَاحِينَ الَّذِينَ بِالْقُرْبِ مِنَ السَّرَايَةِ - خَرَبْتُمْ دُكَانَ هَؤُلَاءِ
 الْحَدَّادِينَ - قَصَدْنَا أَنَا وَهِيَ هَذِهِ السَّرَابَاتِ - الْمُعَلِّمُ وَتَلَامِيذُهُ نَزَلُوا
 مِنَ الْمَدْرَسَةِ - فَهِمْتُ لُغَةَ هَذِهِ الْفَلَاحَةِ - مِنَ الَّذِينَ كَسَرُوا هَذَا
 اللَّوْحَ - أَنَا وَهَذَا الْوَلَدُ كَسَرْنَاهُ - جَرَحْتُمْ فَلَاحِينَ قَصَدُوا الْمَحْكَمَةَ -

بَعَثْنَا هَؤُلَاءَ الْفَلَاحِينَ إِلَى دُكَّانِ الْحَدَّادِ - سَبَقْتُ أَنَا وَأُخْتِي هَذَا
الرَّجُلَ - عَايشَهُ وَزَيْنَبُ سَبَقَتَا أُخْتَهُمَا.

ترجمہ (۱۲)

سز وسرايك اوشاقلرى آنك سسنى ايشتيديكز . - بو آدم وسفيرك ترجمانى دمير
جىلرى ياره لديلر . - اوو بوترجمان بزم لسانغزى اكلاديورلر . - سفير وسفيرك
ترجمانى چارشويه طوغرى بونلديلر . - بن وسز (۸ نجى درسه نظر اولنه) والده
خانمك قوناغلك يقيننده بولنان چفتجىلر (حراث) سسنى ايشتك . - سز وارقدار
شاركز بوكويليلرك لساننى اكلاديكزى ؛ - بو آدم واوغلى يوسف بكك خانه سنك
اوطه لر ينى خراب ايتديلر .

درس (۱۳)

فعل مضارع (حالة واستقباله دلالت ايدر)

مفرد	مثنى	جمع
مذكر غائب يكسِرُ	يكسِرَان	يكسِرُون
مؤنث غائبه تكسِرُ	تكسِرَان	تكسِرُنْ (۱)
مذكر مخاطب تكسِرُ	تكسِرُ	تكسِرُون
مؤنث مخاطبه تكسِرِينْ	تكسِرِينْ	يكسِرُنْ (۱)
متكلم اكسِرُ	اكسِرُ	اكسِرُونْ

(۱) مصدره حالى بيان ايچون فعل مضارعك اولنه بـ حرف جرّى كتور يلور . بيكسِر

قير يور كى

(٥٣) - طقوزنجی در سده کوردیکی وجهله اسم موصولک مرجعی مفعول اولدیغی وقت ، ترکیجه ده فعل صله یی تشکیل ایدن : ق . ک ادات لاحقه سندن عبارت اولوب بوده بروجه آتی در :

(٥٤) - . اَوَّلًا راجع اولدیغی مفعولک جنس وعددندن اوله رق فعلک آخرینه ضمیر متصله دن بری الحاق ایدیلور .

کس دیکم قیون	الْخُرُوفُ الَّذِي ذَبَحْتَهُ	} مثال :
بولدیغک کچی	الْعِزَّةُ الَّتِي وَجَدْتَهَا	
کوردیکم آتلور	الْفُرْسَانُ الَّذِينَ نَظَرْتَهُمْ	
قیردیغک آبدلر	الْمِرَاتُ الَّتِي كَسَرْتَهَا	

(٥٥) - . تنبيه على العموم اسم موصول مرجعتک عقببنده کلیر . (ما) اسم موصولی عاقلک غیر یدد مستعمل اولوب ترکیجه ده شیء ایله ترجمه اولنور و دائماً مفرد در .

مثال : وَجَدْتُ مَا ضَيَعْتُهُ غائب ایتدیگم شیئی بولدم کبی

(٥٦) - . ثانیاً ، بومثالو جمله لرده حرف جر بولنورسه ، مذکور حرف جر ضمیر متصل ایله برابر فعلک آخرینه قونیلور .

ایچنه کیردیگی مخزن	الْمَخْزَنُ الَّذِي دَخَلَ فِيهِ	} مثال :
کندیسنه یازدیغی ملکه	الْمَلِكَةُ الَّتِي كَتَبَ إِلَيْهَا	

(٥٧) - تنبيه - اكر اسم موصولك مرجعي بولنان كلاه نكرة (١) اولورايسة
بوحالده الَّذِي ، اَلَّتِي قوللا نيلماز .

هَذِهِ جَرِيدَةٌ ظَهَرَتْ اَلْيَوْمَ   بوكون چيقان غزنه
هَذَا بَيْتٌ رِوَا أَنَّهُ فَاخِرَةٌ   صوفه لرى كوزل اولان خانه
هَذِهِ امْرَأَةٌ ضَرَبَتْهَا   دوكديكك قارى .

لغات

جَارٌ - جِيرَانٌ	قومشو - قومشور	بَعْدَ غَدٍ	يارين دن موكره
اَمْتِعةٌ	اشيالار	اَيَّامًا	كيجه لين
جَالِسٌ	اوطوران	مَرْجٍ	چاير
بِقَارٍ	صغيرتاج - صغيرچوبانى	خَالٌ - خَالَةٌ	دايى - تيزه
مَدْخَنَةٌ	باجه	شَقِيقٌ	انا بابابر قورنداش
طَلَبٌ	آرادى - ايسته دى	مَسَكٌ	طوتدى
تَرَكَ	براقدى	غَدًا	يارين
ضَحِكَ (على)	كولدى	صَاحِبٌ	صاحب - رفيق
فَتَحَ	آچدى		

- (١) عريجه ده . معرفه اولان كلمات : (١) نجى اسماء خاصه ، الْقَاهِرَةُ ، الْمَقْطَمُ كى .
(٢) نجى ابتدا ارنده حرف تعريف (اَل) بولنان اسملىر : اَلْيَدُ ، اَلْغَنَقُ
بيون كى . (٣) نجى بر اسم معينه تابع بولنان ، اَلْمَدِينَةُ الْجَدِيدَةُ ، يكى شهر .

تعلیم (۱۳)

هَذَا هُوَ الْعَلَامُ الَّذِي حَبَسَهُ الْحَاكِمُ - هَؤُلَاءِ هُمُ الْفُرْسَانُ الَّذِينَ
 اَمْتَعْتَهُمْ فِي الْبَيْتِ - جِيرَانُنَا يَطْلُبُونَ غَدًا اَمْتَعْتَهُمُ الَّتِي تَرَكُوها فِي
 الْمَرْجِ - هَذِهِ مَدْخَنَةٌ يَفْتَحُهَا خَالِي لَيْلًا - دَخَلَ فِي مَدْرَسَةِ رِوَاقَاتِهَا
 فَاخِرَةً - مِنَ الْفُرْسَانِ الَّذِينَ يَطْلُبُونَهُ - خَالِي يَطْلُبُ بَعْدَ غَدٍ مَا تَرَكَهُ
 فِي الْاَنْبَارِ - مَنْ هَؤُلَاءِ اللّٰوَاتِي تَضَحَّكُ عَلَيْهِنَّ هَذِهِ الْمَرْأَةُ * - مَنْ
 الَّذِينَ فِي الْبَيْتِ مَعَ خَالَتِي - لِمَاذَا تَضَحَّكُ هَذِهِ الْمَرْأَةُ عَلَى الَّذِينَ هُمْ
 جَالِسُونَ فِي الْمَخْزَنِ - هَلْ يَطْلُبُونَ اَمْتَعَةً تَرَكَتْهَا خَالَتُهُمْ فِي الْاَنْبَارِ -
 الْعَنْزَةُ الَّتِي يَطْلُبُهَا صَاحِبُهَا دَخَلَتْ فِي هَذَا الْمَرْجِ - هَذِهِ مَدْرَسَةُ
 مُدِيرِهَا كَتَبَ اِلَيَّ - يَأْخُذُ مَا يَتْرُكُوهُ فِي الدُّكَّانِ - هَذَا هُوَ
 الَّذِي تَطْلُبُهُ .

ترجمه (۱۳)

امتعه لرینی آلمش اولدیغکز قومشور مغازه یه کیردیلر . - چوبانک (راع)
 آرادیغی قوبون بوچاره کیردی . - اشیا لری پوراده بولنان قادینه بو مکتوبی

* نه وقت امرأة کله سنک اولنه حرف تعریف داخل اولورایسه نفس کله دن
 اولان (۱) حذف اولنور .

مثال : هَذِهِ الْمَرْأَةُ جَمِيلَةٌ ، بُو قَادین کوزلدر دینور ، هَذِهِ الْاَمْرَةُ دِیْنَلَر .

تثنيه مخاطب مذکر وموئث	تَفْتَحَانْ	تَفْتَحْ	آچارم۔ آچیورم	مفرد متکلم	تَفْتَحْ
جمع مذکر مخاطب	تَفْتَحُونْ	تَفْتَحْ	مفرد مذکر مخاطب	تَفْتَحْ	تَفْتَحْ
جمع مؤنث مخاطبه	تَفْتَحْنَ	تَفْتَحْ	مفرد مؤنث مخاطبه	تَفْتَحْ	تَفْتَحْنَ
تثنيه مذکر غائب	يَفْتَحَانْ	يَفْتَحْ	مفرد مذکر غائب	يَفْتَحْ	يَفْتَحْ
تثنيه مؤنث غائبه	يَفْتَحَانْ	يَفْتَحْ	مفرد مؤنث غائبه	يَفْتَحْ	يَفْتَحْنَ
جمع مذکر غائب	يَفْتَحُونْ	يَفْتَحْ	جمع متکلم	يَفْتَحْ	يَفْتَحْ
جمع مؤنث غائبه	يَفْتَحْنَ	يَفْتَحْ			

(۵۸) - فعل مضارعك اولنه - ل - لا . . . کبی اداتك علاوه سیله صیغه
انشائیة تشکل ایدر

مثال : لِفَتَحْ ، آچسون - لا بَفَتَحْ ، آچمسون .

(۵۹) - فعل مضارعه داخل اوله رق مصدریت معناسی حاصل ایدن ادات :

حَتَّى يَأْخُودَ (حَتَّى أَنْ)	تا که، د کین	حَتَّى أَنْ يَكْسِرُوا	قیرمه لرینه د کین
قَبْلَ أَنْ	دن اول	قَبْلَ أَنْ يَدْخُلَ	کیرمزدن اول
عَوَضًا عَنْ أَنْ	بدلنه، یره	عَوَضًا عَنْ أَنْ يَلْعَبَ	اوینایه چق یره
لِ يَأْخُودَ لِأَنْ	ایچون	لِأَنْ يَكْتُبَ	یاز مقلغیچون
مِنْ غَيْرِ أَنْ	سزین	مِنْ غَيْرِ أَنْ يَقْرَأَ	او قومقسزین

(۶۰) - أَنْ - حَتَّى - ل - لا - لَمْ - لَنْ . اداتلر ینک فعل مضارعه داخل اوله لر یله
جمع مؤنث مستثنا اولوق اوزده فعل مضارعك آخرنده کی ن ساقط اولور . (۱)

مِنْ غَيْرِ أَنْ تَكْسِرُوا	قیرمقسزین	} مثال :
حَتَّى يَكْسِرُوا	تا که قیرسونلر	
قُلْ لِيَتَعَلَّمُوا دُرُوسَهُمْ	سویله درسلرین اوکرنسونلر	

(۶۱) - لا (ادات نفی) فعل مضارعك اولنه داخل اولوب نفی مستقبلی اشعار ایلر
مثال : لا تَكْسِرِينَ قیرمیه جقسین .

(۱) - (ن) ك سقوطیله جملهده بر (۱) علاوه ایدیلور که بوده صورت املا دن
بشقه بزشیء دکلدر

مَا (ادات نفی) فعل مضارعك اولنه داخل اولوب نفی حالی ارائه ایدر .

مثال: مَا تَكْسِرُونَ قیر میور سگر

(۶۲) ۰ - س - سَوَفَ اادات استقبال اولوب فعل مضارعك اولنه داخل اولورلر

ومستقبل ارائه ایدرلر . سَ قریبه سَوَفَ بعیده موضوعدر

لغات

درس	دَرَسَ	درسہ چالشدی	مِنْ اَللَّازِمِ اَنَّ	لازمدرکه
قرب	قَرُبَ	یاقلاشدی	دَارِسٌ	شاگرد
شعل	شَعَلَ	یاقدی (موم یا فمق - چیرا یا فمق کبی)	خَدَامٌ	اوشاقلر
نجم	نَجَّحَ	موفق اولدی	بَنَادِقَ	فشنگلر
کُلُّ وَاحِدٍ	کُلُّ وَاحِدٍ	هزبری	بُنْدُوقِيَّةٌ	تفنگ
کُلُّ وَاحِدَةٍ	کُلُّ وَاحِدَةٍ	مؤنث	دَرَسَ	درس
نَارَ (مؤنث) آتش	نَارَ (مؤنث) آتش		اَعْبَ	اوینادی
کُتَّابَ - کُتَاتِبَ مکتب	کُتَّابَ - کُتَاتِبَ مکتب		ذَهَبَ (الی)	کیتدی
صَيْدَ	صَيْدَ	او	مَنَعَ	احسان ایتدی
مَب دیمکدر .	مَب دیمکدر .		کُلَّ	

تعلیم (۱۴)

لَمَّاذَا مَا تَدْرُسِينَ دَرْسَكَ عِوَضًا عَنْ اَنْ تَلْعَمِي - مِنْ اَللَّازِمِ اَنَّ

تَشْعَلُوا النَّارَ فِي الْكِتَابِ - أَمَا نَقْرُبَانِ مِنَ النَّارِ - أَلَا تَذْهَبُونَ إِلَى
 الصَّيْدِ قَبْلَ أَنْ تَذْهَبُوا إِلَى الْكِتَابِ - - كُلُّ وَاحِدَةٍ سَوْفَ تَدْرُسُ دَرْسَهَا
 قَبْلَ أَنْ تَلْعَبَ - تَمْلُحُهُ بُنْدُقِيَّةٌ لِيَذْهَبَ كُلُّ يَوْمٍ إِلَى الصَّيْدِ مَعَ خُدَّامِنَا -
 كُلُّ الْخُدَّامِ لَهُمْ بُنْدُقِيَّةٌ - أَلَا يَذْهَبُ الدَّارِسُونَ إِلَى الْكِتَابِ - نَذْهَبُ
 إِلَى الْكِتَابِ لِنَدْرُسَ لَا لِنَلْعَبَ - تَمْلُحُنِي أُمِّي الْبُنْدُقِيَّةَ وَكُلَّ الْبِنَادِقِ
 لِأَذْهَبَ إِلَى الصَّيْدِ - كُلُّ دَارِسٍ يَدْرُسُ عَوَضًا عَنْ أَنْ يَلْعَبَ سَيَنْجَحُ -
 نَحْنُ نَدْرُسُ وَأَنْتُمْ تَلْعَبُونَ .

ترجمه (۱۴) .

هپ شاگردان هر کون درس لر بنه چالیشملیدر . - آوه کیتیمک ایچون هر برینه
 برتقنک و یردک . - سز مکتبه اوقومغه کیدیورسکز ، اوینامغه دکل . - اوشا قکردن
 (من) هر برینه برتقنک احسان ایتملیسکز . - آتش نیچون یاقمیورسین ؟ - انی هر
 کون یاقمیورم . - اولر (مؤنث) درس لرینی اوقومقسزین مکتبه کیدیور لر . اوینامزدن
 اول در سمزی چالیشملیز . - اوینامیکز . - اوینامیه جفز . - هر برمز در سمزی
 اوکره نه جکز . - آوه کیتیمور میسکز ؟ - بوشا کردانک هپسی هر کون مکتبه کیدیور لر
 . - خذ متجیلرمز او بنایه جق یره آتشی یاقملیدر لر . - درس چالیشه جق یرده او بون
 او بنایان شا کردک (تلمیذ) هیچ بری سلامه ایره مز . - سن موفق اولیورسین . بن
 موفق اوله میورز .

درس (۱۵)

کَسَرَ فَعْلَانِكَ امر حاضری   فَتَحَ فَعْلَانِكَ نهی حاضری

فرد مذکر حاضر خطاب	فرد مذکر حاضر خطاب	فرد مؤنث	فرد مؤنث	تثنيه مذکر و مؤنث	تثنيه مذکر و مؤنث	آچمه	آچمه
فرد مؤنث	فرد مؤنث	فرد مؤنث	فرد مؤنث	فرد مؤنث	فرد مؤنث	فرد مؤنث	فرد مؤنث
فرد مؤنث	فرد مؤنث	فرد مؤنث	فرد مؤنث	فرد مؤنث	فرد مؤنث	فرد مؤنث	فرد مؤنث
فرد مؤنث	فرد مؤنث	فرد مؤنث	فرد مؤنث	فرد مؤنث	فرد مؤنث	فرد مؤنث	فرد مؤنث
فرد مؤنث	فرد مؤنث	فرد مؤنث	فرد مؤنث	فرد مؤنث	فرد مؤنث	فرد مؤنث	فرد مؤنث

(۶۳) - بالاده کی تصریفندن مستبان اولدیغی وجهله امر حاضرک کندینه مخصوص آبروجه صورت تشکیلی اولوب، نهی حاضر ایسه فعل مضارعک ایکنجی شخصلارندن (مخاطب صیغه لرندن) عبارتدر . باقی فعل مضارعک برنجی و اوچنجی شخصلری (متکلم و غائب صیغه لری) قالیر که بوسیغه لریک اولنه ل یاخود فل علاوه سیله امر غائب صیغه لری و لا علاوه سیله نهی غائب صیغه لری شکل ایدر .

امر غائب	امر غائب	امر غائب	امر غائب
لنکسر	لنکسر	لنکسر	لنکسر
فلینکسروا	فلینکسروا	فلینکسروا	فلینکسروا
فلینکسروا	فلینکسروا	فلینکسروا	فلینکسروا
فلینکسروا	فلینکسروا	فلینکسروا	فلینکسروا

(۶۴) - بوندن بویله بر فعلک فاء الفعلی (فا) ، عین الفعلی (عین) ، لام الفعلی (لام) ایله ارائه ایدیله جکدر .

اگر فعل مضارعك عين . مرفوع (ـُ) ایسه امر حاضرک (ا) ی ده. مضموم اولور

مثال : يَدْخُلُ دَن اُدْخُلُ کبی

اگر فعل مضارعك عين . مفتوح (ـَ) یاخود مکسور (ـِ) اولور ایسه امر حاضرک (ا) ی مکسور در .

مثال : } يَجْلِسُ دَن اِجْلِسْ اوطور
يَفْتَحُ دَن اِفْتَحْ آچ کبی

(٦٥) . - کورلد یکی وجهله نهی حاضر فعل مضارعك مخاطب صیغه لرینه لَا علاوه سیله تشکّل ایدوب حرکه جه بر تبدل یوقدر . حرکه سی فعل مضارعك عینی در .

مثال : لَا تَكْتُبُوا یازمیکز

(٦٦) . - عربجه ده کثرتله مستعمل اولان ادات ندا یا در . ندا ایدبلان شخص و یا ماده نك اولنه وضع ایدیلور .

مثال : } اِفْتَحِي يَا اُمِّي الْبَابَ یاوالده قیوی آچ
يَا اَوْلَادُ لَا تَدْخُلُوا یا هو اولادلر کیر میکز کبی

لغات

طَمَعَ (مِنْ) چیقدی   مَكْتَبٌ قلم اوطه سی
زَعَقَ باغردی   عَلَى الْاَقْلِ هیچ اولماز ایسه

صودی	سکت
غضب (۱) (علی) حد تلندی	مصبیة مصیبت
حزن (علی) غزون اولدی	موضع یر
دقیقه	ثقیل آغر
والا	ک - مثل (۲) کبی
لحام - جزائر قصاب	کذا - هکذا بویله * شویله
خسارة زیان	مبتدی * مبتدی باشلاپان * مبتدی
	خفیف بینی

تعلیم (۱۵)

لَا تَحْزَنِي يَا أُمِّي عَلَى خَسَارَةٍ هِيَ خَفِيفَةٌ - اُدْخُلْ يَا مُحَمَّدٌ عِنْدَ اللَّحَامِ -
هَذِهِ مُصِيبَةٌ خَفِيفَةٌ لَا تَحْزَنُوا عَلَيْهَا - يَا أَوْلَادِي لَا تَفْتَحُوا بَابَ الْمَكْتَبِ
- فَلَنَجْلِسَ دَقِيقَةً فِي هَذَا الْمَوْضِعِ - نَحْنُ مُبْتَدِئُونَ لَا تَغْضَبُوا عَلَيْنَا
وَالَا نَطْلَعُ مِنْ عِنْدِكُمْ - فَلْيَطْلَعْ الْمُبْتَدِئُونَ مِنْ هَذَا الْمَوْضِعِ -
لَا تَزْعَقُوا مِثْلَ أَوْلَادِ اللَّحَامِ - اُدْخُلْ يَا عَلِيٌّ فِي الْمَكْتَبِ مَعَ الْمُبْتَدِئِينَ -

مستعملدر

(۱) مصر زعل

«

(۲) « زي

لَا تَحْزَنْ كَذًا عَلَى مُصِيبَتِنَا الْخَفِيفَةِ -- إِطَاعِي مَدَّةَ دَقِيقَةٍ أَوْ دَقِيقَتَيْنِ --
لَا تَغْضَبْ مِثْلَهُ عَلَى يُوسُفَ -- تَكْسِرُونَ كُلَّ بِنْدُقِيَّةٍ تَلْعَبُونَ بِهَا .

ترجمه (۱۵)

صوصکز اولاد لرم . یوسفه مکتبدن چیقار سکز . - ضیا بویله باغرمه صوکره والدهمز
دار یلور . - والدهم آکا (مؤنث) دار لمه . - اولاد لرم بورایه او طور یکز
وباغرمیکز . - کوچک چوچقلر کبی شمانه ایتحیل - هیچ اولز ایسه ایکی دقیقه
صوصکز . - بو چوچقلر بورادن چیقسونلر یوسفه والده ک سکا دار یلور . - بسیجه
کبی اطورکز ، لبیه کبی دکال . - خفیف برزیاندن مکدر اولیه لم . -
اولاد لرم بویله مکدر اولیاکز ؛ چونکه بو کوچک بر شی ، در .

درس (۱۶)

افعال غیر قیاسیه . (ظاهر حاله نظرًا)

لسان نربده فعل یا صحیح اولور یا خود معتل . فعلک ذاتنده حروف علتدن (حروف
علتده : و . یا ، الف در) بری اولماز ایسه صحیح در : فَعَیْ ، ذَهَبَ . . . کبی
اگر فعلک ذاتنده حروف علت بولور ایسه معتلدر : قَالَ ، أَخَذَ ، رَمَى . . . کبی
فعل معتل اولدیفی تقدیرده ده حروف علتک ، فعلک فا . عین . لام . بولنه بیلدجکنه
نظرًا مختلف اسملرله یاد ایدیلور که بروجہ آتی مذکور در .

(۱) نجی . فعل مضاعف .

ایکی حرفی برجسندن اولان فعله فعل مضاعف دینور . قاعده عریبه ده بویله اولان فعللرده حرفک بری دیگرینه ادغام ایدیلور . یعنی حرفک بری حذف ایدیلوب دیگرینک اوزرینه تشدید وضع ایدیلور .

مثال: حَطَّ قویدی . (حَطَّ مقامنده)

ماضی

فرد متکلم	قویدم .	حَطَّيْتُ (۱) - حَطَطْتُ
فرد مذکر مخاطب	قویدک .	حَطَّيْتَ - حَطَطْتَ
فرد مؤنث مخاطبه		حَطَّيْتِ - حَطَطْتِ
فرد مذکر غائب	قویدی .	حَطَّ - حَطَطَ
فرد مذکر غائبه		حَطَّتْ - حَطَطَتْ
جمع متکلم	قویدق .	حَطَّيْنَا - حَطَطْنَا
جمع مذکر مخاطب	قویدکز .	حَطَّيْتُمْ - حَطَطْتُمْ
جمع مذکر غائب	قویدیلر .	حَطَّوْا - حَطَطُوا

الی آخره (۲)

- ۱ اثنای کلامده مستعمل اولان بوتصرفدر .
- ۲ تشبیه و جمع مؤنث صیغه لری یوقاریده قیاس اوله رق تصریف ایدیلان فعل ماضیه یه تطبیقاً تصریف اولنور .

فعل مضارع

قویارم	یاخود	قویوروم	أَحْطُ
قورسین	«	قویورسین	تَحْطُ
			تَحْطِیْنَ
قور	«	قویور	یَحْطُ
			تَحْطُ
قوررز	«	قویوررز	نَحْطُ
قورسکز	«	قویورسکز	تَحْطُونُ
قورلر	«	قویورلر	یَحْطُونُ

الی آخره

امر حاضر

حَطَّ • قوی — حَطِی • قوی | مؤنث | -- حَطُوا • قویکز • الی آخره

٦٧ • — امر حاضر ده • کلمه نك برنجی حرف اصلینک حرکه سی دائماً

فعل مضارع عینی در •

٦٨ • — قَطَّ • اَبَدًا • هیچ واصلاً معنا سنه اولوب قَطَّ ماضیده اَبَدًا

مستقبلده قولانیلور • هرابکیسیده فعلدن صوکره وضع ایدیلور •

قپوی هیچ اورمدی

مَا دَقَّ قَطَّ الْبَابِ

بو اوراقی هیچ طوپلامیه جقلم

لَا يَلْمُونَ أَبَدًا هَذِهِ الْأَوْرَاقِ

مثال:

٦٩. — فاعلی اظهار ابدلیه رك مبهمًا افاده مرام ایدلمسی ، جمع غائب صیغه سیله در

مثال

يَحْطُونَ ، قویورلر • يَقُولُونَ ، دیورلر (النَّاسُ يَقُولُونَ مقامنده در ، النَّاسُ دائماً مسترد در)

لغات

مرّ (ب)	اوغرادى	دَرَاهِم (١)	پارده	عِدَّةٌ	برقاج
ظَنٌّ	ظن ایتدی	حَبْلٌ	ایپ	سَاعَةٌ *	ساعت
مَدٌّ	اوزاندی	بِالزَّيَادَةِ	زیاده - فضلة	خَيْطٌ	ایپلك
حَسَنٌ	حسن ایتدی	ذِرَاعٌ	قول	خِيَّاطٌ	ترزى
عَدٌّ	صایدی	مَحَلٌ	یر	عَرَبِيَّةٌ	عربیجه
بَرْدٌ	صغوق	سَهْلٌ	قولای	صَعْبٌ	کوچ

تعلیم (١٦)

هَلْ حَسَيْتَ (٢) الْبَرْدَ - نَعَمْ حَسَيْتُهُ (٢) بِالزَّيَادَةِ - أَتَظُنُّونَ أَنَّ (٣)
النَّاسَ الَّذِينَ فِي هَذَا الْمَحَلِّ يَمُرُّونَ بِهَا - لَتَمُدَّ ذِرَاعَهُمَا - حُطِّي الْقَنْدِيلَ فِي
ذَلِكَ الْمَحَلِّ - أَظُنُّ أَنَّ الْعَرَبِيَّةَ سَهْلَةً - هَلْ مَرَرْتُمْ (٢) بِهَذَا الْمَحَلِّ - مَا مَرَرْنَا (٢)

(١) مصدره فَلُوسٌ در

(٢) حَسَيْتُ ، حَسَيْتُهُ ، مَرَرْتُمْ ، مَا مَرَرْنَا ، بويله يازلمسى دها اصح در

(٣) أَنَّ فعلك غيرى كله لرك اولنده أَنَّ تلفظ اولنور

قَطِّبِهِ -- مَدُّوا هَذَا الْحَبْلَ بِالزِّيَادَةِ -- يَعْدُونَ دَرَاهِمَهُمْ -- لَمُوا الْأَوْرَاقَ
وَدُقُوا الْبَابَ -- أَتَظُنُّ أَنَّ الْعَرَبِيَّةَ صَعْبَةٌ -- يَدُقُونَ عِنْدَنَا الْبَابَ عِدَّةَ
سَاعَاتٍ -- لَا نَمُرُّ أَبَدًا بِهَذَا الْمَحَلِّ -- يَعُدُّ الدَّرَاهِمَ -- عَدَّيْنَا السَّاعَاتِ

ترجمه (١٦)

بر قاج ساعت صوکره (بعد) بومعلک یقینندن کچه جکلر . -- بومعلک یقینندن
کچسون . -- بوقندیلی یرینه قویکز . -- پاره کزی صاید یکز می؟ -- بواپی پک
زیاده اوزاندیلر . -- عرب لسانی کوچدر ظن اولنیور . -- پاره لرینی هیچ صایدیلر
واصلاً ده صایمه جقلر . -- قولار یکزی اوزا دیکز . -- بن واو ظن اییدیورز که
عربیجه قولایدر . -- عربلرک بزم یانمزدن کچه جکلرینی نیچونه دوشنویورسکز؟ --
بوبرده صفوق حس ایتیورمیسکز؟

درس (١٧)

(٢) نَجْی . فعل مثال

(٧٠) : -- فَعَلَكَ بِرَنْجِي حَرْفِ اصْلَاسٍ وَ يَأْخُودِي اُولُوْرَايْسَه آكَامَا مَثَال دِينَور .

مثال : وَقَفَ ، طوردی -- يَتَمَّ ، اوکسوز قالدی . کبی

(٧١) . -- بُوْ اَفْعَالُکَ مَا ضَيْسِي فَعْلٌ صَحِيحٌ کَبِي قِيَاسًا تَصْرِيفٌ اُولُنُور . فعل

مثال یابی اولورایسه فعل مضارع ده قیاساً در . هیچ نبدل یوقدر . اگر واوی

اولورایسه فعل مضارعده بو و دوشر . بو حالدہ فعلک عین . ده مکسور اولور .

مثال : } وَرِثَ وارث اولدی   یَرِثُ وارث اولور .
وَزَن طارتدی   یَزَن طارتار .

فعل مضارع	امر حاضر
اقِفْ	طور
نَقِفْ	« مونت
نَقِّفِینْ	طور کز
الی آخره	الی آخره

تنبيه . — وَضَعَ ، قویدی — وَقَعَ ، دوشدی — وَدَعَ ، ترک ایتدی —
وَسَّعَ ، کنیش اولدی . بونلر مثللو دها بعض نادر الاستعمال اولان فعللرک
مضارعنده و بروجہ قاعدہ ساقط اولورایسه ده عین الفعللری مکسور دکل
مفتوحدر .

مثال : وَضَعَ ، دن   يَضَعُ ، قویور   ضَعَّ ، قوی .

(۷۲) . — ترکجه ده یان یانه ایکی فعل ذکر اولنه جفی وقت ، برنجیس
صدر صورتنده درج ایدیلور مثلاً : طورمقی استیور کبی که بونک عریجه ده صورت
افاده سی اولنه اَن مصدریه داخل اولان فعل مضارع ایله اولور .

مثال : یَرِیْدُ اَن یَقِفْ   طورمقی ایسته یور ، کبی .

(٧٣) — ٠ — برایشک وقوع بولدیغی آنی کوسترمک ایچون قولاندیغمز ایکن ، کن ادوات حالیه ، عربجه ده مجرد حالنده بولنان فعل مضارع ایله افاده اولنور .

مثال

رَأَيْتُ هَذَا الرَّجُلَ يَضْحَكُ عَلَيْهَا   بوا آدمی اونکله استهزا ایدر کن کورددم . کبی .

لغات

أَزْمَلَةٌ	طول قادین .	كُنَّةٌ	بالقون .	كِنَةٌ	آقلق .
أَلْمَأْمُولُ	ما مولدر	وَجَدَ	بولدی	الْثَلَاثَاءُ	صالی
بَرِيدٌ	پوسته جی	الْإِسْكَنْدَرِيَّةُ	اسکندریه	الْأَرْبَعَاءُ	چهارشنبه
مَتَى مَا	اثناده وقتا که	أَخْجَارٌ	طاشر	الْخَمِيسُ	پنجشنبه
مِصْرٌ	معلوم شهر	كُنَّةٌ	کلین - ینکه	الْجُمُعَةُ	جمعه
مِنْ أَعْلَى	یوقاریدن	بَاكْرًا (١)	ارکن	السَّبْتُ	جمعه ایرتس
سَطْحٌ	طام	حَنْظَلَةٌ	بغدای	أَسْبُوعٌ	هفته
عَنْ قَرِيبٍ	یقین وقتده	الْأَحَدُ	پازار	الشَّهْرُ	آی
وَصَلَ (إِلَى) وَارْدِي		الْإِثْنَيْنِ	پازار ایرتسی	السَّنَةُ - الْعَامُ	ییل

(١) مِصْرُهُ - بَدْرِي - سوريه ده - بَكِير - مستعمل در .

تعلیم (١٧)

مَا وَجَدْنَاكَ فِي الْإِسْكَندَرِيَّةِ لَا الْخُمَيْسُ وَلَا الْجُمُعَةُ - رَأَيْتُ كُنْتُكَ
تَقَعُ مِنْ أَعْلَى السَّطْحِ - مَا رَأَيْتُ هَذَا الرَّجُلَ يَضَعُ هَذِهِ الْأَحْجَارَ عَلَى
السَّطْحِ - أَلَمْ أَمُولُ أَنْ يَقْنُوا بِالْإِسْكَندَرِيَّةِ مَتَى مَا تَصِلُونَ إِلَى مِصْرَ -
ضَعِي هَذِهِ الْأَحْجَارَ عَلَى السَّطْحِ - السَّطْحُ لَا يَسَعُ هَذِهِ الْأَحْجَارَ - هَلْ
وَضَعْتَ الْخِطَّةَ عَلَى السَّطْحِ - أَلَمْ أَمُولُ أَنْ كُنْتَهُ تَصِلُ بَاكِرًا الْآحَدَ أَوْ
الْإِثْنَيْنِ - دَعُوهُ يَقِفْ (بِراکز طورسون) - دَعْنِي أَضَعُ هُنَا هَذِهِ الْأَحْجَارَ -
هَلْ يَصِلُونَ عَنْ قَرِيبٍ إِلَى مِصْرَ - رَأَيْتَهُ يَضْحَكُ عَلَى كُنْتُكَ - يُرِيدُ هَذَا
الرَّجُلُ أَنْ يَصِلَ بَاكِرًا الثَّلَاثَاءِ أَوْ الْأَرْبَعَاءِ .

ترجمه (١٧)

پوسته جینک صباحلین ارکندن اسکندریه به یه واصل اولسی مأمولدر . - کلنیکز
اوکا وارث اوله جقمی ؟ - مصره وارد بغکز ده اسکندریه ده قالکز . - بازار کونی
طاشلر طامک اوستندن دوشدیلر . - براکز بن ارکن کلیم . - جمعه ایرتسی
صالی و بازار ایرتسی بنی اسکندریه ده بولورسکز . - بو آدم طامک اوزرنده بولنان
بغدایی طارتدی . - بالقوندن باقان کیمدر ؟ - بوخل بو بغدایک هپسنی استیغاب
ایده بیلورمی ؟ - بو بغدایی وزن ابدیکز . - او ارکن کلک ایسته دی . -
بغدا یکزی طامک اوزرینه قویکز . - یقینده وارث اوله جقمیسکز ؟ - بو آدمی
بزه کلورکن کوردیم . - سزک پوسته جی یقینده کلیمه جک . - سزی دوشرکن
کوردیم . - پوسته جمعه ایرتسی واصل اولیه جق . - قاهره ده بولنان همشیره م

سزى اسكندريه ده بوله جق . عايشه طولدر

درس (١٨)

(٣) نجي . فعل اجوف

عين الفعلند و ياخودى بولنان فعله اجوف دينور .

مثال: [قَالَ ديدى . (قَوْلَ دن)
غَاب غيبوت ابتدى . (غَيْبَ دن)

(٧٠) — اجوف اولان فعللرك عين فعللرى مضارعده ، قَالَ - يَقُولُ (يَقُولُ يرينه)

ده اولديغى مثللو . مرفوع (٢) اولوب گان كى تصرف اولنورلر .

ماضى	مضارع	امر حاضر
كُنْتُ ايدم ياخود اولدم .	اَكُونُ اولورم	اَوَّل [كُنْ اول
كُنْتَ ايدك « اولدك	تَكُونُ اولورسين	كُونِي
كُنْتَ ايدك « اولدك	تَكُونِينَ	كُونُوا اولكز
كَانَ ايدى « اولدى	يَكُونُ اولور	
كَانَتْ ايدك « اولدك	تَكُونُ	
كُنَّا ايدك « اولدك	نَكُونُ اولورز	
كُنْتُمْ ايديكز « اولدكز	نَكُونُونَ اولورسكز	
كَانُوا ايديلر « اولديلر	يَكُونُونَ اولورلر	

الى آخـره

(۷۱) — نام — بَنَامُ (یَنُومُ یرینه) ده اولدیغی کبی مضارعده عین فعللری مفتوح (ـ) اولان اجوفلار خَافَ کبی تصریف اولنورلار .

ماضی	مضارع	امر حاضر
خَفْتُ	أَخَافُ	خَفْ
خَفْتِ	تَخَافُ	خَافِي
خَفْتِ	تَخَافِينَ	خَافُوا
خَافَ	يَخَافُ	فوقوز
خَافَتْ	تَخَافُ	
خَفْنَا	نَخَافُ	
خَفْتُمْ	تَخَافُونَ	
خَافُوا	يَخَافُونَ	

الی آخـره

(۷۲) — بَاعَ — يَبِيعُ (يَبِيع یرینه) ده اولدیغی مثلاًو فعل اجوف یایی اولوب مضارعده عین فعلی مکسور (ـِ) اولورایسه صار کبی تصریف اولنور .

ماضی	مضارع	امر حاضر
صَرْتُ	أَصِيرُ	صِرْ
اولدم	اولورم	اول

اول	صِیرِی	اولورسین	تَصِیرُ	اولدک	صِرَتْ
اولکز	صِیرُوا		تَصِیرِینَ		صِرَتْ
		اولور	یَصِیرُ	اولدی	صَارَ
			تَصِیرُ		صَارَتْ
		اولورز	نَصِیرُ	اولدق	ضِرْنَا
		اولورسکز	تَصِیرُونِ	اولدیکز	صِرْتُمْ
		اولورلر	یَصِیرُونِ	اولدیلر	صَارُوا

الی آخـره

تنبیه . — ادا ت نفی اولان لَمْ فعل مضارعك اولنه داخل اولوب آخرینی جزم ایدر و ماضی معنای حاصل ایدر .

مثال : لَمْ یَضْرِبْ دوکدی

تنبیه و جعلرده (ن) ی اسقاط ایدر . اگر فعل اجوف ایسه فَعْلَک عین الفعلی ده اسقاط ایدر .

مثال : لَمْ یَکُونُوا ، اولدیلر — لَمْ یَکُنْ ، اولدی . (لَمْ یَکُونُ یرینه)

امرلرده لَا . لِ . فَلْ . ادا ت لری اجوف اولان فعللرده لَمْ کبی اجرای فعل ایدر لر .

مثال : | لَا تَكُنْ
لِيَكُنْ

اوله

اولسون

کبی

لغات

دار	دوندی-طولاشدی	مِنَ الْمُحَالِ	مُوفِرٌ	اداره لی
قام	قالقدی	نِشَانٌ	شَعِيرٌ	آرپه
ذهب-راح	کیتدی	جَمْعِيَّةٌ *	تَبَنٌ	صمان
مات	اولدی	حَوْلٌ	نُخَالَةٌ	کبک
نال	نائل اولدی	شَجَرَةٌ	بُخْلَاءٌ	بخیللر
نام	اویودی	بِكَمٌ	فُضْلَاءٌ	فاضلر
إِلَى الْآنَ	بواآنه قدر	غَابَةٌ *	أَسْخِيَاءٌ	سخیلر
مِنَ الْمُمَكِنِ	ممکن در	صَيَّادٌ	مُسْرِفٌ	اداره سز-مسرف
بعْدُ	دها			

تعلیم (۱۸)

لَمْ يَكُنْ مِنَ الْمُحَالِ أَنَّ هَؤُلَاءِ الْبُخْلَاءَ يَصِيرُونَ أَسْخِيَاءَ - لَمْ يَنْلِ
النِّشَانُ بَعْدُ - لَمْ يَبْعِ شَعِيرَهُ إِلَى الْآنَ - لَا تَكُونُوا بُخْلَاءَ - أَلَمْ يَمُتْ
هَذَا الصَّيَّادُ فِي الْغَابَةِ - لَمْ يَنْ هَؤُلَاءِ الصَّيَّادُونَ تَحْتَ هَذِهِ الشَّجَرَةِ -

قَامَتْ وَرَاحَتْ أَوْ ذَهَبَتْ - دُرْ حَوْلَ الْجَمْعِيَّةِ - كَانَ مِنَ الْمُمْكِنِ أَنْ
هَذَا الصِّيَادَ يَمُوتُ فِي الْغَابَةِ - لَا تَنْمُ هُنَا - لَا تَنَامُوا تَحْتَ هَذِهِ الشَّجَرَةِ --
بِكُمْ عِثْمُ شَعِيرِكُمْ كُونُوا مُوفِّرِينَ (۱) لَا تَكُونُوا بُخْلَاءَ - قُمْ وَرُحْ أَوْ اذْهَبْ
إِلَى الْغَابَةِ - هَلْ تَخَافُونَ أَنْ تَذْهَبُوا وَحْدَكُمْ إِلَى هَذِهِ الْغَابَةِ - قُلْ لَهُؤُلَاءِ
أَنْ يَذْهَبُوا - قُولِي أَيْنَ رَاحُوا أَوْ ذَهَبُوا - كَانُوا بُخْلَاءَ وَصَارُوا مُوفِّرِينَ.

ترجمه (۱۸)

اورمانده یا لکز اویو مقلقدن فورقمیور . — اونک بو اغاجک آلتنده اولسی
ممکنسزدر . — قالقکز یاغزدن کیدیکز . — فضلادن اوله لم . — خانم افندی ،
اداره لی اولکز . — آرپه کزی قاچه صاتیورسکز ؟ — بو کیجه یی نره ده کجیره
جککلر ؟ — اونلر اولدیکی وقت ، بو آوجی بو اغاجک اوزرنده ایدی . — بو آوجیلره
سویله کیتمه سونلر . — کیجه یی بزمه کچیر مکملکدن ینچون فورقوبور سکز ؟ —
بو حبسسلرک فضلادن اوله لری ممکن در . — اورمانده دکل میدیکز ؟ — نشانه
نائل اولسی ممکن میدر ؟ — حبس اولیکز . — آوجیار قالقدیلر کیتدیلر . —
فورقوکز . — سویله بو آوجیلره کیتسونلر . — جمعیتمزدن اصلاً آیرلمدی (هیچ
غیبت ایتمدی) — نشانه اصلاً نائل اوله مزلر . — اوکا بو آنه قدر نائل
اولدیلر .

درس (۱۹)

(۴) نہی . فعل ناقص

آخرندہ حرف علتدن و یاخودی اولانہ فعل ناقص دینور .

مثال : رمی ، آندی (رمی یرینہ) — تلاً ، اوقودی (تلو یرینہ)

(۷۳) . — رمی آندی — مشی یوریدی . ده اولدیفی کبی آخری

ی اولان وماضیدہ عین . مفتوح بولنان افعال ناقصہ رمی کبی تصریف اولنورلر .

امرحاضر

مضارع

ماضی

<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="margin-right: 10px;">آت</div> <div style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px;"> <div style="margin-bottom: 10px;">ازم</div> <div style="margin-bottom: 10px;">ازمی</div> <div style="margin-bottom: 10px;">ازموا</div> <div>آنکر</div> </div> </div>	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="margin-right: 10px;">آتیورم</div> <div style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px;"> <div style="margin-bottom: 10px;">آتیورسین «</div> <div style="margin-bottom: 10px;">آتیور «</div> <div style="margin-bottom: 10px;">آتیور «</div> <div>آتیورز «</div> </div> </div>	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="margin-right: 10px;">آزمی (۲)</div> <div style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px;"> <div style="margin-bottom: 10px;">آتری (۲)</div> <div style="margin-bottom: 10px;">آترین (۲)</div> <div style="margin-bottom: 10px;">آتری (۲)</div> <div style="margin-bottom: 10px;">آتری (۲)</div> <div>آتری (۲)</div> </div> </div>	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="margin-right: 10px;">اندم</div> <div style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px;"> <div style="margin-bottom: 10px;">آندک</div> <div style="margin-bottom: 10px;">آندی</div> <div style="margin-bottom: 10px;">آندق</div> </div> </div>	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="margin-right: 10px;">رمیت</div> <div style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px;"> <div style="margin-bottom: 10px;">رمیت</div> <div style="margin-bottom: 10px;">رمیت</div> <div style="margin-bottom: 10px;">رمی (۱)</div> <div style="margin-bottom: 10px;">رمت</div> <div>رمینا</div> </div> </div>

(۲) لم . لا . مثللو اداتلرک داخل اولسیله فعل ناقصک آخرنده کی ی دوشر .

مثال : لم ازم ، آندم — لم ارض ، راضی اولدم — لا ترم ، آتمه کبی .

(۱) نه وقتکه ی بر ضمیر متصلدن اول بولنه حق اولور ایسه اوحالده مذکور ی الفه منقلب اولور .

مثال : رماء اولی آندی کبی .

ماضی مضارع امر حاضر

رَمِيتُمْ	آتدکز	ترْمُونُ آتیورسکز یا خود آتارسکز
رَمَوْا	آتدبزر	یرْمُونُ آتیورلر «

(۷۴) --- لَقِيَ فاووشدی کبی عین ماضیده مکسور (ـِ) اولان

افعال ناقصه رَضِيَ کبی تصریف اولنورلر .

ماضی مضارع امر حاضر

رَضِيتُ راضی اولدم	أَرْضَى	راضی اولیورم یا خود اولورم	أَرْضَى	راضی اول
رَضِيتَ « اولدک	تَرْضَى	« اولیورسین	أَرْضَى	راضی اول
رَضِيتَ « اولدی	یَرْضَى	« اولیور	أَرْضُوا	راضی اولکز
رَضِيتَ « اولدق	نَرْضَى	« اولیورز		
رَضِيتُمْ « اولدیکز	تَرْضُونُ	« اولیورسکز		
رَضُوا « اولدیلر	یَرْضُونُ	« اولیورلر		

الی آخره

(۷۵) --- صَفَا ، صافی اولدی ، دورولدی . کبی آخرنده ا بولانان

افعال ناقصه تَلَا مثللو تصریف اولنورلر .

ماضی	مضارع	امر حاضر
تَلَوْتُ	اَتْلُوْا	اَتْلُ
تَلَوْتَ	اَتْلُوْا	اَتْلِيْ
تَلَوْتِ	اَتْلُوْا	اَتْلُوا
تَلَا	اَتْلُوْا	
تَلَّتْ	اَتْلُوْا	
تَلَوْنَا	اَتْلُوْا	
تَلَوْتُمْ	اَتْلُوْا	
تَلَوْا	اَتْلُوْا	

الى آخره

لغات

جَرَى	وَأَقَعَ	اُولَدَى	بَرِيَّةٌ	چول	مَاذَا	نه — نه شى
بَكَى	اَغْلَادَى		اِسْمٌ	اسم	وَعَدَ	وعد
بَنَى	يَاپَدَى (ياپى)		قُبَالَةً	قارشو-قارشوسند	وَعَدَ	وعد ايندى
نَسَى	اَوْنُوْدَى		اَمَامُ	اوك	عَلَى مَهْلٍ	اَغْرَاغْر — يواشجه
بَقَى	فَالَدَى		جَنْبُ	يان	حُطْبَةً	نطق — وعظ وانصیحت

غَلَاَ بهاندی	جَانِبَ طرف	قَمَحَ بغدادی دانه سی
أَهْلَ	جَبَلِ طاع	بَذَرَ تخوم
جَمَّالُ دوه جی	الصَّعِيدُ مصر علیا	مَجْلِسَ مجلس

تعلیم (۱۹)

مَنْ الَّذِي بَقِيَ فِي الْجَامِعِ - لِمَاذَا يَكُونُ - تَلَا خُطْبَةً فِي الْمَجْلِسِ -
 مَاذَا جَرَى (نه اولدی) لِهَوْلَاءَ الْجَمَّالِينَ - لَمْ يَنْسَ وَعْدَهُ - مَاذَا تَرَمِينَ -
 غَلَاَ الْقَمَحَ فِي الْجَبَلِ - نَسِينَا اسْمَهَا وَلَكِنْ لَمْ نَنْسَ اسْمَ الْجَبَلِ - مَنْ
 الَّذِينَ بَنَوْا هَذَا الْجَامِعَ الَّذِي قِبَالَةَ الْمَجْلِسِ - أَهْلُ الصَّعِيدِ بَقَوْا وَحَدَّهُمْ
 فِي الْجَبَلِ - لَقِيَهُمْ فِي الْقَلْعَةِ - لِمَاذَا تَمْشُونَ عَلَى مَهْلٍ - لَمْ يَتَلْ خُطْبَتَهُ
 فِي الْجَامِعِ - لَا تَرَمُ هَذَا - هَلْ نَسِيتَ اسْمِي ؟ - مَنْ الَّذِينَ لَقِيَهُمْ
 فِي الْجَامِعِ - لَقِينَا أَهْلَ الصَّعِيدِ - جَمَّالُوا الصَّعِيدِ يَمْشُونَ عَلَى مَهْلٍ -
 مَاذَا جَرَى لَكَ - مَا جَرَى لِي شَيْءٌ - إِمْسِ عَلَى مَهْلٍ - لَا تَمْشُوا
 فِي الدِّيَوَانِ .

ترجمه (۱۹) .

چولده بودوه جیلره نه اولدی ؟ -- قلعه نك قارشوسنده اولان بو جامهك اسمنی
 اونونديكرمی ؟ -- مصر علیا ده دوه جیلره تصادف ایتدك . -- اولاد لرم قوشمیکز . --
 ینچون اغلا یورسكز ؟ -- بونی جامعه آتمیکز . -- وعدمزی اونوتمايز . -- قلعه جامهنده

خطبه اوقوماری می؟ — بوکا موافت ایدیورمی؟ — طاغك اهايلسى جامعهده يالكز
قالديلر --- مصرده بغدای بهالندی . — طاغده قالمقانه راضی اولدم . — بوقلهه یی
کیم بنا ایتدی؟ — دوه جیلر آغر آغر یور یورلر . — از میرك بغدایي بها لندی؟ —
یواشجه یور یورلر . — نه اونوتدیکز؟ — بزم دوه جینك اسمنی اونوتدم . — قلعهده
بولان جامهك قارشو سنده آتله تصادف ایدرسکز .

درس (۲۰) .

(۵) نَجی . فعل مهموز

أَفَلَ ، غروب ایتدی -- مَأَلَ ، سؤال ایتدی — قَرَأَ ، اوقودی .
فعللرنده اولدیغی کبی حروف اصیله سندن بری همزة (ء) اولان فعللرد مهموز دینور .
(۷۶) . — أَخَذَ ، آلدی -- أَكَلَ ، ییدی — أَمَرَ ، امر ایتدی .
فعللرینك امر حاضر لری غیر قیاسی اولدیغندن بوجه زیر تصرف ایدماش در .

امر حاضر

خَذَ	آل	كُلَ	مُرَ
خُذِي	ی	كُلِي	مُرِي
خُذُوا	آلكز	كُلُوا	مُرُوا (۱) امر ایدیکز

الی آخره

(۱) قیاسی اوله رق : أُمِرُ — أُمِرِي — أُمَرُوا دخی دینلور .

(۷۷) — تنبيهة — همزة (ء) نك تلفظ جهتيه تحريري اقتضا ايدرسه حرکه
نك جنسنه كوره ي . و ۱۰ دن بری يازيلوب همزه بونلرك اوزرينه وضع ايديلور

اوقويورلر .	يَقْرَوُونَ	} مثال :
صوريور	يَسْأَلُ	
اوقو	اِقْرَأْ (مؤنث)	

جاء فعلنك تصريفي

مضارع

ماضي

كليرم ياخود كليورم	أَجِبْ	كلدم .	جِئْتُ (۱)
كليرسين «	تَجِبْ	كلدك .	جِئْتَ
كلير «	تَجِبِي	كلدى	جِئْتِ
كليرز «	يَجِبْ	كلدك	جَاءَ
كليرسكز «	تَجِبِي	كلدك	جَاءَتْ
كليرلر «	نَجِبْ	كلدكز	جِئْنَا
	تَجِيوُونَ	كلديلر	جِئْتُمْ
	يَجِيوُونَ		جِئْتُمْ

(۱) (ء) . ككه نه وسطنده اولوب ساكن دخي اولورايسه تخننه دندان يازيلور .

بو فعلك امر حاضرى نادر الاستعمال اولوب بين الناس قولالانيلان شونلر در :
تَعَال ، كل - تَعَالِي ، كل (مؤنث ايچون) -- تَعَالُوا ، كللكر .

(۷۸) - فا . لام . حروف علت اولان فعللره لفيف مفروق دينور .

مثال : اَتِي ، كلدى - اَبِي ، ديكسندى ، امتناع ابتدا
عين . لام . حروف علت اولان فعللره لفيف مقرون دينور

مثال : طَوِي ، دوردى - شَوِي ، قيزارتدى . كبي .

رَأَى (۱) فعلك تصريفى

ماضى	مضارع	امر حاضر
رَأَيْتُ	أَرَى	رَ
رَأَيْتَ	تَرَى	رَيَّ
رَأَيْتِ	تَرِينَ	رَوَا
رَأَى	يَرَى	
رَأَتْ	تَرَى	
رَأَيْنَا	نَرَى	
رَأَيْتُمْ	تَرَوْنَ	
رَأَوْا	يَرَوْنَ	

(۱) مصدره رَأَى يرينه شَاف قولالانيلور . نصريفى بوجه آتى در .

ماضی	مضارع	امر حاضر
شَفْتُ	أَشُوف	شُفْ
شَفْتِ	تَشُوف	شُفِي
شَفْتِ	تَشُوفِينَ	شَفُوا
شَافَ	يَشُوف	
شَافَتْ	تَشُوف	
شَفْنَا	نَشُوف	
شَفْتُمُ	تَشُوفُونَ	
شَافُوا	يَشُوفُونَ	

لغات

بَدَأَ	باشلادی	بَالَقَ	حُجَّةٌ	سند
مَلَأَ (بِ)	طولدی	عَدَسَ	جَنَاح	قناد
أَمَلَ	امید ابتدی	بَرَهَیَل	جِصَّ	کیرج
فُوطَةٌ	پشکیر	تَفَّاح	شُوكَةٌ	چتال
حَجَل	ککلیک	سِتَّارَةٌ	مِلْعَقَةٌ	قاشیق
طَلْجَرَةٌ	تنجره	فَرُوج	کُمَثْرِي	آرمود

بِنْتِ عَمِّي ، عموجه م قیزی — عموجه زاده م . — اِبْنِ عَمِّي ، عموجه م
اوغلی — عموجه زاده م .

تعلیم (۲۰)

أَمَّا تَرَى ابْنَ عَمِّي يَشْوِي دُجَاجَةً لِّأَكُلَهَا — هَذَا الْبَرَمِيلُ مَلَأْتُهُ
بِتُفَّاحٍ — هَلْ تَأْخُذُ جَنَاحَ دُجَاجَةٍ — أَمَّا تَأْكُلُ مِنْ هَذِهِ السَّمَكَاتِ —
أَخُذُ مِنْ هَذِهِ الدُّجَاجَةِ — تَعَالَى يَا بِنْتَ عَمِّي — أَقْرَأِي لَنَا هَذِهِ الْحُجَّةَ —
أَتَيْتُهَا لِأَسْأَلَهَا — أَمَلْتُ أَنَّ بِنْتَ عَمِّي تَجِي لِتَرَى التُّفَّاحَ — إِطْوِي هَذِهِ
الْسِتَّارَةَ — طَوَيْنَا فُوطَتِنَا وَجِئْنَا — شَوَتْ لَنَا هَذَا الْحُجْلَ الَّذِي نَأْكُلُهُ —
هَلْ أَمَلْتَ الطَّنْجِرَةَ — لَا يَقْرَأُونَ — كُلِّي الْعَدَسَ — بَدَّوْا أَنْ يَقْرَؤُوا —
إِسْأَلُوا ابْنَ عَمِّنَا — مَا رَأَيْنَاهُمْ يَأْكُلُونَ — اِبْنُ عَمِّكَ لَمْ يَرَ قَطُّ هَذِهِ الْحُجَّةَ —
مُرَهَا أَنْ تَأْتِي .

ترجمه (۲۰)

کلکز کورکز بو ککلکی . — بزدن عموجه زاده سنی سؤال ابتدی . — عمیکزک
قیزینک کله جکنی مأمول ایدیورمیسکز ؟ — تنجره ده بولنان ککلکه باقر . —
آنک اوقود یغنی کورمدم . — مرجک تنجره سنی طولدرد بکزی ؟ — یشکیر کزی
دورکز کلکز . — عموجه م قیزی بزه بر پیلیچ قیزارتدیر میه جقمیسیر ؟ — عموجه م
عموجه زاده م و بن برابر ییه لم . — عموجه اسنک بزم ککلکلمزی امر ایده جکنی
مأمول ایدیور . — خاولی یی آل . — اوقود یغمز حجتی آلدیکزی ؟ — بونی الکز یپکز . —
حجتی اوقومقلغه اولره امر ایده جکار .

درس (۲۱)

رباعی مجرد .

تَرْجَمَ فَعَلْنٰكَ تَصْرِيفِي

ماضی	مضارع	امر حاضر
تَرْجَمْتُ ترجمه ایتدم	أَتَرْجِمُ ترجمه اید پیورم یا خود ایدرم	تَرْجِمْ ترجمه ایت
تَرْجَمْتَ ترجمه ایتدک	تَتَرْجِمُ ترجمه اید پیور سین یا خود	تَرْجِمِي ترجمه ایت
تَرْجَمَ ترجمه ایتدی	يَتَرْجِمُ ترجمه اید پیور «	تَرْجِمُوا ترجمه اید یکز
تَرْجَمْتُمْ ترجمه ایتدیکز	تَتَرْجِمُونَ ترجمه اید پیور سکز «	
تَرْجِمُوا ترجمه ایتدیلر	يَتَرْجِمُونَ ترجمه اید پیور لر	

(۸۰) ۰ رباعی مجرد ساملرک جمله سی بو مثللو تصریف اولنور .

لغات

بَرَطْلَ رشوت ویردی	رَبِيع روزه کار	إِلَى حَدِّ دَکین
زَعَزَعَ صار صدی	نَهَايَةَ نهایت	أَشْيَا
بَلْبَلْ پریشان ایتدی	شَيْخ معلم - اختیار - رئیس قوم	لُوز بادم

برهن کوسژدی - اثبات ایندی	سَقْف طام	سَفَرَجَلْ ایوا
دَحْرَج یووارلدی	سَلَم نردبان	صَحَّة صحت ' اصل
قَدَر مقتدر اولدی	بِيع صاته	خَشْبَة * اودون پارچه سی
تَصْنِيف تصنیف	شِرَاء آله	حَكَايَة *

تعلیم (۲۱)

تَرْجَمْنَا تَصْنِيفَ هَذَا الشَّيْخِ - لِمَاذَا لَا تُدَحْرِجُ هَذِهِ الخَشْبَةَ إِلَى حَدِّ
 السَّلَمِ - بَرَهْنِ بِاشْخِصِ صَحَّةِ هَذَا الْبَيْعِ - بَرَهْنَتُهَا - زَعَزَعَتِ الرِّيحُ سَقْفَ
 الْبَيْتِ - هَذَا يُبَدِّلُ كُلَّ الْأَشْيَاءِ الَّتِي عِنْدَنَا - هَلْ تَقْدِرُ أَنْ تُتَرْجَمَ لِي
 هَذِهِ الْحَكَايَةَ - أَلَمْ يَبْرَهْنِ صَحَّةَ الْبَيْعِ - هَذَا بَيْعٌ بَرَهْنُوا صَحَّتُهُ - بَرَطَلُوا
 الشَّيْخَ الَّذِي بَرَهْنِ صَحَّةَ الْبَيْعِ - لَمْ يَقْدِرُوا أَنْ يُدَحْرِجُوا الخَشْبَةَ الَّتِي
 هُنَا - الرِّيحُ تَزَعَزَعُ السَّقْفَ - يُتَرْجَمُونَ حَكَايَاتٍ - لَمْ يَقْدِرُوا أَنْ يُبَرِّطَلُوهُ.

ترجمه (۲۱) .

نهایت روزکار نردبان اوزرنده بولنان کافه اشیا بی بوزوب طاغندی . - بونی
 ترجمه ایدیکز . - بو حکایه بی نهایتنه دکین ترجمه ایده جکلر . - بوروز کار
 نه در؟ - بزم طامی صار سان بو روز کار در . - ایشه روز کارک بوزوب طاغندی
 اشیا لر . - بو کتابک قیمت اصله سنی کوسنره بیلورمیسکر؟ - بو حکایه بی نهایتنه
 دکین ترجمه ایدیکز . - بوتألیفی ترجمه ایدنلر وآنک صحتنی ارايه ایلانلر قزانه جقلر

۰ — ایشته روز کارک صار صدیفی سقف ۰ — بویعک حقیقتنی کوسترنجه به
دکین بو معلمه معاش ویرمیکز ۰ — بو حکایه پی کیم ترجمه ایده جک؟ — اکا
معاش ویرمکملکه مقتدر دکل ۰ — بو حکایه پی ترجمه ایده بیله جکلرمی؟ —
بو اودون پارچه لرینی یو وارلیه میه جقمیسکز؟

درس (۲۲)

افعال مشتقه

افعال مجردة به بر و یا دها زیاده حرف علاوه سیله تشکیل ایدن فعللره افعال
مشتقه دینور ۰ بو وجهله ده فعل مجردک معناسی تبدل ایدر؛ چونکه زیاده حرف
زیاده معنایه دلالت ایدر ۰

(۸۱) — ثلاثی مجرد دن تشکیل ایدن افعال مشتقه (طقوز) اولوب بوده لاجل
التسہیل علاوه ایدیلان حروفاتک عددینه نظرًا : رباعی ، خماسی ، سداسی
ناملریله اوچه تفریق ایدیلور ۰

رباعی ثلاثی مجرد اوزرینه یالکز بر حرف زیاده ایدیلان افعال اولوب بوده
اوچ بابدر :

(۱) افعال (۲) تفعیل (۳) مفاعلة ۰

اضی	کوندردی ۰	أَرْسَلَ	} (۱) نعی بابک وزنی
مضارع	کوندربور ۰	يُرْسِلُ	
امز حاضر	کوندرد ۰	أَرْسَلَ	

(۸۲) — بوبابك تشكىلى ثلاثى مجردك اولنه بر (أ) علاوه سيله در بناسى ده تعديه ايچوندر ؛ يعنى .تشكىل اولديغى ثلاثى مجردده بر تعدّ بلك ويرر .

مثال : عِلْمٌ ، يِلْدَى — اَعْلَمَ ، يِلْدِيرْدَى . كَبَى .

تنبیه . — بوبابدن اولوبده اجوف واقع اولان فعللر اَرَادَ فعلنه قیاساً تصریف اولنور .

ماضی	مضارع	امر حاضر
أَرَدْتُ ایسته دم	أُرِيدُ ایسته یورم یا خود ایسته رم	أَرِدْ ایسته
أَرَدْتُ ایسته دك	تُرِيدُ ایسته بورسك «	أَرِیدِی
أَرَدْتُ ایسته دك	تُرِيدُیْنِ	أَرِیدُوا ایسته بکر
أَرَادَ ایسته دى	یُرِيدُ ایسته یور «	
أَرَادَتْ ایسته دى	تُرِيدُ	
أَرَدْنَا ایسته دك	نُرِيدُ ایسته یورز «	
أَرَدْتُمْ ایسته دكز	تُرِيدُونُ ایسته یورسكز «	
أَرَادُوا ایسته ديلر	یُرِيدُونُ ایسته یورلر «	

(۲) نَجَى بابك وزني :

عِلْمٌ
 يَعْلَمُ
 عِلْمٌ

ماضی . یِلْدِيرْدَى
 مضارع . یِلْدِيرْ یور
 امر حاضر . یِلْدِرْ

(۸۳) — بوبابك تشكىلى ثلاثىسينك عين . نى ضعف ايتمكله يعنى بر تشديد علاوه
سيله در . بناسى تعديه ايچون اولوب متعدى اوليان فعلى متعدى قىلار .

مثال: عَلمَ • يىلدى — عَلمَ • يىلدىردى • كى .

تنبیه . — بوبابدن اولوبده مثال • مضاعف • اجوف واقع اولان فعللر عَلمَ
كى تصرف اولنورلر • ناقص اولان فعللره آخرلری جهنله رَمَى كى تصرف
اولنورلر .

ماضى	مضارع	امر حاضر
قَرَّبَ ياقلاشدیردى	يُقَرِّبُ ياقلاشدیرپور	قَرِّبْ ياقلاشدیر
وَسَّعَ کنیشلندی	يُوسِّعُ کنیشلدیرپور	وَسِّعْ کنیشلت
نَوَّمَ اویوتدی	يَنوِّمُ اویودیپور	نَوِّمْ اویود

باب مذکور دن اولان ناقص فعللر رَمَى كى تصرف اولنورلر

مَشَّى یوروندی	يُمَشِّي یوریدیپور	مَشِّي یورود
بَغَّى اغلاتدی	يُبَغِّي اغلادیپور	بَغَّى اغلاد

فَارَقَ	آیرلدى
يُفَارِقُ	آیریلیر
فَارِقَ	آیریل

(۳) نَحي بابك وزني

(۸۴) — بوبابك تشكيلي ثلاثي نك فا . ايله عين . اره سنه بر علاوه سيله در بناسي ايكي كشي اره سنده كي اشتراك اراه ايدر . « اثنيث بينند . مشاركت ايچون در »

تنبیه — بوبادن اولوبده مثال ، اجوف واقع اولان فعللر قارق کبی ناقص اولانلر اخرلری جهتیله ' رمی کبی تصریف اولنورلر .

خماسی ثلاثی مجرد اوزرینه ابکی حرف زیاده سیله تشکل ایدن افعال اولوب بوده بش بابدر :

(۱) تَفَعَّلُ (۲) تَفَاعَلَ (۳) اِنْفَعَلَ (۴) اِفْتَعَلَ (۵) اِفْعَلَلَ

اوکرندی	تَعَلَّمَ	}	(۱) نعی بابك وزی
اوکر نیپور	يَتَعَلَّمُ		
اوکرن	تَعَلَّمَ		

(۸۵) — بوبابك تشكيلي ثلاثي مجرد نك اوله بر (ت) . وعین الفعله بر ( ) علاوه سیله در بناسی عمومیت اوزره مجهول باخود مطاوعت معنا سنه در .

فیزلدی	تَكَسَّرَ	}	مثال :
اجلدی	تَعَلَّقَ (به)		

تنبیه — كرك بوبادن وكرك تَفَاعَلَ با بدن اولان افعال ناقصه نك ماضیلری رمی کبی ومضارع وامر حاضراری رَضِيَ کبی تصریف اولنورلر .

مثال: تعرّی، صویوندی۔۔۔ یتعرّی، صویونوبور۔۔۔ تعرّ، صویون

لغات

تَغْدَى	او کله طعامی ایتدی	تَلَج	فار۔ بوز	جَبَّةٌ	جبه
تَعَشَّى	افشام « «	طِفْلٌ	کوچک چوجق	جَمَلٌ	دوه
تَكَلَّمَ	سویادی	أَمَكَنَّ	اوله ییلوردی	طَبِيبٌ	طیب۔ حکیم
سَافَرَ (إِلَى)	کیتدی	أَمَاتَ	اولدیردی	شَامٌ	شام
جَادَلَ	مجادله ایتدی	وَطَنٌ	وطن	سَرَجٌ	اگر
جَازَى (بِ)	مکافات ایتدی	حَيْثُ	اوراده۔ احوالده	طَبٌ	علم طب
عَذَّبَ	اذیت ایتدی	أَنَاضُولٌ	اناطولی	أَفْعَالٌ	فعالر۔ ایشار
خَبَرَ (بِ)	خبر و بردی	أَعْطَى	ویردی	عَسَاكِرٌ	عساگر

تعلیم (۲۲)

فَارَقْنَا مَصْرَ وَطَنِنَا وَسَافَرْنَا إِلَى الشَّامِ - تَعَشَيْنَا مَعَ طَبِيبٍ جَادَلْنَاهُ -
لَا تُبَكِّ هَذَا الطِّفْلَ وَلَا تُعَذِّبْهُ - نَتَعَرَّوْنَ مِنْ جَبَتِكُمْ - عَذَّبَ الثَّلَجُ الْعَسَاكِرَ
الَّذِينَ كَانُوا فِي الْحَرْبِ - مَا أَمَكَّنَهُ أَنْ يُجَادِلَهُ - لَمْ يُمْكِنْنِي أَنْ أُجَازِيَهَا
بِأَفْعَالِهَا - هُوَ لَا يُرِيدُونَ أَنْ يَتَغَدَّوْا - هَلْ تُرِيدُ أَنْ تَتَغَدَّى مَعِي -
أَخْبَرَني طَبِيبُنَا بِأَنَّ أَلَهَائِي عَذَّبُوهُ - سَافَرُوا إِلَى الْأَسْتَانَةِ حَيْثُ يَتَعَلَّمُونَ

الطَّب - لَمْ يُكِنِّنَا أَنْ نُمَشِّي الْعَمَل = هَذَا طِفْلٌ أَرَادُوا أَنْ يَمِيتُوهُ -
 أَعْطَاهُ هَذِهِ الْجُبَّةَ - إَعْظِنِي هَذَا - أَعْطَيْتُهُ هَذَا الْجَمَلَ - أَذْخِلِ
 الطَّبِيبَ - أَخْبِرُونِي بِأَنَّ السَّرَجَ لَمْ يَتَكَسَّرَ - أَلَمْ يُفَارِقُوا الْوَطَانَ -
 تَعَلَّقَتْ جَبَّتُهُ بِالسَّرَجِ - لَا نَتَكَلَّمُ كَذَا - وَسَمِعَ لِي هَذِهِ الْجُبَّةَ - نَوِّمَتْ
 طِفْلَهَا - أَرْسَلَتْ دَوْلَةَ عَسَاكِرَهَا إِلَى الْخُدُودِ - قَرَّبَ إِلَيْنَا الْمَائِدَةَ وَآكَلْنَا
 مِنْهَا - تَعَرَّبْتُ مِنْ جَبَّتِي - لَمْ يُرِذْ أَنْ يَدْخُلَنِي .

ترجمه (۲۲)

استانبوله عزیمت ایدہ جکالر ، اوزادہ حکیملک اوکرنگ ایستہ یورلر ، - اوکا سونلک
 ممکن دکلیدی ؟ - بزی قویق (صوفیق) نیچون ایستہ . یورسکز ؟ - ایستہ
 غوغا ایندیکم حکیم ، - اولی بوندن خبر دار ایتکم بنم ایچون ممکن دکلیدی . -
 ایستہ بوکوچک چوچفی اغلادن آدم ، - بوجه بی بکا ویرکز ، - جبه کزی
 چیقار میکز ، - بزمه اقسام طعامی ایدیکز صوکره کیدرسکز ، - چوچفی او بودکز
 وسولنیمیکز ، - بونی اوکا ویردم ، - آنلر ایچون کیتکم ممکن دکلیدی ، - بکا
 اذیت ایتیمیکز ، - استانبولده حکیملک اوکره نیورلر ، - افعالکزه کوره سزه
 مکافات ایدہ حکم ، - ایستہ بوقار یلرک اذیت ایتدکاری چوچقی ، - بونی صاتون
 آلدیم ، آلداندیم .

درس (۲۳)

افعال مشتقة نك ما بعدی

تَهَاوَنَ	مسامحه یعنی که وشکلك ایندی
يَتَهَاوَنُ	مسامحه ایدیپور
تَهَاوَنَ	مسامحه ایت

(۲) نَجِي بابك وزنی

(۸۶) — بوبابك تشكيلي ثلاثيسنك اولنه بر ت وفاء الفعلندن صوكره بر ا
علاوه سيمه اولوب بناسی مشاركت ایچوندر .

تَصَالَحُوا	مصالحه ایتدیلر
تَكَاثَبُوا	مکتوبلشدیلر

مثال :

انْصَرَفَ	اوزاقلاشدی
يَنْصَرِفُ	اوزقلاشیپور
انْصَرَفَ	اوزاقلاش

(۳) نَجِي بابك وزنی

(۸۷) — بوبابك تشكيلي ثلاثيسنك اولنه اِنْ علاوه سيمه اولوب بناسی
مطاوعت ایچوندر .

مثال : اِنْخَدَعَ آلداندی .

اِكْتَسَبَ	قزاندی
يَكْتَسِبُ	قزانیپور
اِكْتَسَبَ	قزان

(۴) نَجِي بابك وزنی

(۸۸) — بوبابك تشكىلى ثلاثيسنك اولنه بر | وفاه الفعلندن صوكره بر
ت علاوه سيله در بناسى اكثر يتله مشاركت ايچون اولوب بعضاً مطاوعت ايچونده اولور .

مثال :
 اجتماعاً طوپلانديار
 التزام اولندي

تنبیه . — بوبا بدن اولان ناقص فعلار ، آخر لارينه نظراً ، رهى كې نصريف اولنورلر

مثال :
 اشتري صاتون آلدی
 يشترى « آلييور
 اشتر « آل

(۵) نهي بابك وزنى :
 اخضر يشلاندى
 يخضر يشلانيور
 اخضر يشلان

(۸۹) — بوبابك تشكىلى ثلاثيسنك اولنه بر | ولام الفعلى اوزرينه بر
( ) علاوه سيله اولوب بناسى الوان و عيوب ايچوندر يعنى رنگارى و عيوبى بيان ايدر .

مثال :
 احمر قزاردی
 اعور شاشى اولدی .

بناسى ، ثلاثى اوچ زرينه او حرف زياده سيله تشكىل ايدىلان افعال اولوب

بوده درت بابدرد : (۱) استفعال ، (۲) افعیلال ، (۳) افعیعال ، (۴) افعووال
فقط بونلرك اچنده كثرته مستعمل اولانی استفعال بابی اولدیفندن دیکرلری
نرك اولنمش در

خبردار اولدی	استخبر	} برنجی بابك وزنی :
خبر دار اولیپور	یستخبر	
خبر دار اول	استخبر	

(۹۰) — بوبابك تشكیلی تلاثیسنك اولنه است علاوه سیمله در . بناسی
طلب وطن معنا سنه در .

بیوکلندیردی	استکبر
مغفرت طلب ایتدی	استغفر

تنبیه . — بوبابدن اولان فعل اجوف صار فعل ناقص رمی کبی
تصرف اولنورار .

مثال :

استجاب ، اسعاف ایتدی . یستجیب ، اسعاف ایدیپور . استجب ، اسعاف ایت . فعل اجوف
استسقی ، صوابسته دی . یستسقی ، صوابسته یور . استسقی ، صوابسته . ناقص فعل

لغات

اِسْتَأْهَلَ	لایق اولدی	لَعِبَ	ایون	اِقْتَرَبَ	یافلاشدی
اِسْتَحْسَنَ	بکندی	مَبْلَغٌ	مقدار	اِحْمَرٌ	فزاردی
اِسْتَأْنَى	بکله دی	مَرْوَجٌ	چایر لر	وَجْهٌ	بوز
رُؤْسَاءُ	رئیس لر	وَاقِعَةٌ	وقعه	رَبٌّ یُّودُوبٌ	پروردکار
لَا شَكَّ اَنْ	شبهه سزکه	دُمُوعٌ	کوز یا شلری	مَطْلُوبٌ	مطلوب
اِلَى اَنْ	دکین	رَأْيٍ	فکر	رُعَاةٌ	چوبانلر

تعلیم (۲۳)

هَذِهِ وَاقِعَةٌ تَسْتَأْهَلُ دُمُوعَنَا - اِسْتَحْسِنُوا رَأْيَهَا وَاسْتَأْنُوا - يَا رَبِّ
اَسْتَجِبْ مَطْلُوبَنَا - اِسْتَسْقِنَا هَؤُلَاءِ الرُّعَاةَ - هَلْ اَنْتَ تَسْتَأْنِيهَا اِلَى اَنْ
يَقْتَرِبَ الرُّعَاةُ الَّذِيْنَ اُسْتَسْقِيْتَهُمْ - لَا شَكَّ اَنَّ الَّذِيْنَ يَسْتَغْفِرُونَكُمْ يَسْتَأْهِلُونَ
اَنْ تَسْتَجِيبُوا مَطْلُوبَهُمْ - اِقْتَرَبْنَا مِنَ الرُّعَاةِ وَرَأَيْنَاهُمْ يَتَصَالَحُونَ - اَمَّا
تَصَالِحَ هَؤُلَاءِ الرُّعَاةُ الَّذِيْنَ اجْتَمَعُوا - اِلْتَزَمَ الرُّؤْسَاءُ اَنْ يَجْتَمِعُوا قَبْلَ اَنْ
يَسْتَحْسِنُوا رَأْيَنَا - اِخْضَرَّتِ الْمَرْوَجُ - اِحْمَرَّ وَجْهُهُ - لَا نَسْتَكْبِرُ الْوَاقِعَةَ
- لَمْ يَتَهَاوَنُوا

ترجمه (۲۳)

بووقعه یی یوکلندیرمیکز . - فکر لرینی تحسین ایدیور میسکز ؟ - شبهه سز

روءساء مطلوبکزی اسعاف ایدہ جکر . — یاغہ کلدی (بکا تقرب ابتدی) وعفو
ایستہ دی . — اونلر بنی بکله مکہ مجبور درلر . — انلرک مطلوبندن خبردار سکر
— بن بومبلغی قزانجہ به دکن او بنی بکله به جک . — بوایوننده قزانمادی . —
اونلر یافلاشوب کوردیلر کہ چوبانلر اوز افلاشیورلر . — بوچایر لردہ بولناب
چوبانلر باریشمقی ایچون طویلاندیلر . — بز یازلدق .

درس (۲۴)

افعال مشتقه نك ما بعدی

(۹۱) — رباعی مجرددن تشکمل ایدن افعال مشتقه دن کثیر الاستعمال اولانی
تفعَّل بابی اولوب بونکده صورت تشکلی رباعی مجردک اولنه بر (ت) علاوه سیله
در . بناسی اکثر یتله مطاوعت ایچونددر .

یووارلندی

تَدَحْرَج

یووارلنپیور

یَتَدَحْرَج

یووارلان

تَدَحْرَج

مثال :

تَقَهَّر کر یله دی (کری کری یه کیتمک) — تَبَلَّل ، فارشدی . فعللر یدہ
بووجهله تصرف اولنورلر .

اسم فاعل ومفعول

(۹۲) — ثلاثی مجرددن اسم فاعل پایمقی ایچون فاء الفاعلندن صوکر بر (ا) علاوه
ایدوب عین الفعلنی مکسور (ـ) قیلقی ایله اولور

اسم مفعول یا پمق ایچوندہ اولنہ (م) وعین الفعلندن صوکرہ بر (و) علاوہ ایدیلور

مثال: } ضَارِب اوران ضَرَب دن اسم فاعل
مَضْرُوب اوریلان " " اسم مفعول

افعال غیر قیاسینک اسم فاعل و مفعولاری

مَادَّ (۱)	اوزادان	مَمْدُود	اوزانان - اوزانمش
وَاضِع	قویان	مَوْضُوع	قونیلان - قونمش
قَائِل (۲)	سویلین	مَقُول (۴)	سویله نیلان سویلنمش
رَام (۳)	آتات	مَرْمِي (۵)	آیتلان - آتلنمش

(۹۳) — کرک رباعی مجرد دن و کرکسه افعال مشتقه دن اسم فاعل واسم مفعول

تشکیل ایتمک ایچون مضارعک مفرد غائبنک (ی) اسی یرینه (م) قویلمیدر

اسم فاعلده ، فاعلک عین الفعی مکسور ( ) اسم مفعولده مفتوح ( ) اولور

مضارع	اسم فاعل	اسم مفعول
يُرْسِلُ کوندر یوز	مُرْسِل کوندرن	مُرْسَل کوندر یلان
يَسْتَعْمِلُ قوللانپور	مُسْتَعْمِل قوللانان	مُسْتَعْمَل قوللانیا لان
يُدْحِجُ یووار لنپور	مُدْحِج یووار لانان	مُدْحَرَج یوار لانیا لان

(۱) مَادِ یرینه — (۲) قَائِل یرینه — (۳) رَامِي یرینه — (۴) مَقُول

یرینه — (۵) مَرْمُوي یرینه

(۹۴) . — تنبيه — اسم فاعل ومفعولك جمعك ينك نصل اولديغى (درس ۱۰) ده كوراش در .

(۹۵) . — اسم فاعل . ضمير شخصينك بريلا ياخود براسمله برابر تركيبده واقع اولديغى وقت حال معناسنى اراه ايدر .

مثال :	اَنَا وَاضِعٌ . . .	قوبورم	(قویان بنم)
	مَاذَا هِيَ رَامِيَةٌ	نه آتیپور	(او (مونث) نه آتیچی در)
	هِيَ جَائِيَةٌ	کلیور	(کلان اودر)

لغات

عمل	یابدی	بعیداً	اوزاق	کلمه * سوز - کلمه
حب	سودی	مطر	بغمور	قصور کوشکار
سکن	اقامت ابتدی	ثوب	البیسه	خیم چادر لر
مسک	ظوندی	مسکین	فقیر	طبقة * قات
عرف	طانیدی	خان	خان	طبقات قاتلر
غش	آلداندی	نحاس	باقر	
وسخ	کیر لتدی	دربزین	پرمقلى - ترايزان - قورقولى	

تعليم (۲۴)

مَاذَا أَنْتَ عَامِلٌ — هَلْ أَنْتَ مَايَك — نَحْنُ مَايَكُون — أَيْنَ هُمْ سَاكِنُونَ .

هَذَا هُوَ الضَّارِبُ وَذَٰكَ هُوَ الْمَضْرُوبُ - هَؤُلَاءِ سَاكِنُونَ هُنَا - قُلْ
 لِي أَيْنَ أَنْتَ سَاكِنٌ - أَنَا سَاكِنٌ فِي الْخَانِ - عَرَفُوا أَنَّهُ مَغْشُوشٌ - هَذَا
 الْخَانُ مَسْكُونٌ - هَذِهِ مَسْكِينَةٌ مُوسَخَّةٌ - لِمَاذَا تَأَخَّرْتُمْ - لَأَنَّنَا سَاكِنُونَ
 بَعْدًا مِنْ هُنَا - رَأَيْتَهُمْ يَتَقَهَّرُونَ - مَاذَا هُوَ مَاسِكٌ - ثَوْبِي مَوْضُوعٌ عَلَى
 الدَّرَازِينِ - هَذِهِ مَسْكِينَةٌ هِيَ سَاكِنَةٌ تِلْكَ الطَّبَقَةُ الَّتِي دَرَبَزِيهَا مَعْمُولٌ
 مِنْ نُحَاسٍ - هَلْ هَذِهِ الْخِيمُ مَسْكُونَةٌ - هَلْ الْمَطَرُ وَقَعَ - هَذِهِ هِيَ
 الطَّبَقَةُ الَّتِي أَنَا سَاكِنٌ فِيهَا - مِنْ أَيْنَ أَنْتِ جَائِيَةٌ .

(ترجمه ۲۴) .

بولر قوناقلرده اولنلرده چادرلرده ساکن در لر . - اوقاری نه طور بیور ؟ - بوقوناقلر
 مسکونیدر لر ؟ - معلومکه سز آلدان دیکز . - او (مؤنث) نره ده اقامت ایدیور
 ؟ - یاغمور یاغیور . - بو کله بزده مستعملدر . - بوسوزی سزدن کیم استعمال ایدیور
 ؟ - طوتیلان . - بوسوز معلومدر . - پرمقلغی کیم طوتیور ؟ - اوقاری نره دن
 کلیور ؟ - بوکوشکدن کلیورم . - بو پرمقلغک اوزرنده بولنا نلر معلومدر لر
 . - بو کله بی کیم طانیور ؟ . - بو کله لر مستعمل دکلددر لر . - بو فقیر بوقاتده
 اقامت ایدیور . - البسه کزی نیچون کیرلیدیور سکز ؟ - طوتیلان قادین . -
 آلدان .

(درس ۲۵)

افعالك ازمنهٔ مركبه لری .

افعالك ازمنهٔ مركبه لری فعل اعانه واسطه سيله اولوب فعل اعانه ده گان
و صار در . « بولنار عربجه ده افعال ناقصه دينور » لسان عربده ماضی شهودی
ونقلی بر در .

گان نك ماضی شهودی و نقلی :

ماضی شهودی	ماضی نقلی	ماضی شهودی	ماضی نقلی
كنت	ايدم .	كُنَّا	ايدك .
كنت	ايدك .	كُنْتُمْ	ايدكيز .
كنت	ايدك .	كُنْتُمْ	ايدكيز .
كان	ابدي .	كانوا	ايديلر .
كانت	ايش	كن	ايشلر

(۹۶- گان ايله برابر صار ده كتور يلور ايسه او حالده حكايهٔ ماضی شهودی و نقلی اولمش اولور .

اگر كلامده تا كيد مراد اولور ايسه بو حالده صار دن مقدم برده قَدْ كتور يلور

مثال
 گان قَدْ صار « اولدی ایدی باخود اولمش ایدی
 كنت قَدْ صرت « اولدی ایدك باخود اولمش ایدك

(۱) وارلق فعلنك ازمنهٔ مركبهٔ سى .

ماضى شهودى ونقلى

گان عِنْدِي بنم وار ایدی (بنده ایدی)	گان عِنْدَنَا بزم وار ایدی (بزمده ایدی)
گان مَعَكَ سنك وار ایدی (سنك له ایدی)	گان مَعَكُمْ سزك وار ایدی (سزك له ایدی)
گان لَهُ اونك وار ایدی (اونك ایدی)	گان لَهُم اونلرك وار ایدی (اونلرك ایدی)

الى آخره

حكاية ماضى شهودى ونقلى

(۹۷) . - حكاية ماضى شهودى ایچون (گان) ایله برابر (صار) ده کتور یلور .

گان قَدْ صار عِنْدِي	بنم اولدی	ایدی - بنم اولمش	ایدی .
گان قَدْ صار مَعَكَ	سنك	« سنك	«
گان قَدْ صار لَهُ	اونك	« اونك	«

الى آخره

(۹۸) . - مستقبلا

يَكُونُ مَعِيَ	بنم له اوله جق - بنمله اولور
يَكُونُ لَكَ	سنك اوله جق - سنك اولور
يَكُونُ عِنْدَهُ	اونك اوله جق - اونك اولور

الى آخره

(۲) افعال سائرہ نك ازمندہ مرکبہ لری .

(۹۹) - اسان عربده بر فعلك حكاية الحال في الماضي صيغه سنی تشكيل
ایتمك ایچون مذکور فعلك مضارع و یاخود اسم فاعل صیغه سنك اولنده اشخاصه
کوره گان کتور یلور .

آغلا یور ایدك	كُنْتَ تَبْكِي	] مثال :
اینیور ایدی	كَانَتْ نَازِلَةٌ	

ماضی شهودی و نقلی

(۱۰۰) - اسان عربده ماضی شهودی و نقلی بر صیغه در .

دَفَنْتُ (مؤنث) الدَّرَاهِمُ پاره پی کومدی یاخود کومش	] مثال :
بَعْدَ مَا فَرَّغْتُ بتور د کدن صکره یاخود بتورمش اولدقدنصکره	

(۱۰۱) - هر قنغی بر فعلك حكاية ماضی شهودی و نقلیسنی سويلك ایچون فعل
مذکورك ماضیسنك ابتدا سنه اشخاصه کوره (گان) کتور یلور

مثال :

كَانَتْ كَسْرَتُ الصِّينِي (۱) چنافلری قیردی ایدی یاخود قیرمش ایدی . کبی .
(۱۰۲) - هر هانکی بر فعلك ماضیسنك اولانه (گان) فعلنك فعل مضارع یسی کتور یلور
ایسه اول فعلك حكاية مستقبل صیغه سی تشکیل ایتمش اولور .

یازه جق ایدم	أَكُونُ كَتَبْتُ	] مثال :
یازه جق ایدك . کبی .	تَكُونُ كَتَبْتُ	

(۱) فعل اعانه دن صوکره (قد) اداتی وضع ایدملکده جائزدر .

صیغه شرطیه حالیه

(۱۰۳) - صیغه شرطیه حالیه حکایه الحال فی الماضیدن (۲) متشکل اولوب جمله شرطیه نك اولنه ادات شرط اولان لَو (اكر) جمله جوابیه نك اولنه ده ل (۳) كئوريلور .

مثال : لَو كَانَ يَجِيءُ لَكَانَ يَغْنَى اكر كلورسه تركي سويلر

صیغه شرطیه ماضیه

(۱۰۴) - صیغه شرطیه ماضیه حکایه ماضیدن تشکيل ايديلوب كذا جمله شرطیه نك اولنه لَو جمله جوابیه نك اولنه ده ل كئوريلور .

مثال : لَو كَانَ أَحَبَّنَا لَكَانَ آتِي اكر بزي سوش اولسیدی كلور ابدی
(۱۰۵) - جمله جوابیه صیغه حالیه بی مقتضى اولور ايسه جمله شرطیه بالكز ماضی یاخود حکایه ماضی اياه افاده اولنور كه بو حالده جمله شرطیه نك ابتدا سنه لَو يرينه اِنْ یاخود اِذَا كئوريلور .

مثال : اِنْ دَخَلْتَ فِي الْهَانُوتِ تَجِدُ حِكَايَاتَ دُكَّانِهِ كِير ديكند حكايه لر بولورسك
اِذَا كُنْتَ تُرِيدُهُمْ مَفْتُوحَةً أَفْتَحُهَا ، اَنْكَ آچيق اولسنی ایسته دبكك حالده اچارم

(۲) یاخود ما ضیدن لَو جَاءَ لَغْنَى اكر كلورسه تركي چاغوز

(۳) لسان عوامده كئورولبور .

لغات

یابوچار	بوابیج	تعم	تمام ابتد	یذبغی لازمدر افتضا ایدر
فُضُولی	مالا یعنی ابله او غر شان کسه	مَحَلَّات	محلہ لہ	جاز مساعده ابتد
اوفر	الی هذه الدَّرَجَة	آخِر	صوک	لزم واجب اولدی
اور تاق	شَرِیک	ثَمَن	بہا	لاق لایق اولدی
ترجمہ	ترجمة	اَکِید	تحقق امین	علم (ب) بیلدی
معدور	مَعْدُور	حُجْرَة	قمارہ حجرہ	استأجر کیرالدی
تنبیل ، کہوشک	مُتَهَاوِن	حَال	ما او حالہ	آغلق قبادی
پر ہیر کار ، صالح آدم	تَقِيّ			

تعلیم (۲۵)

كَانَ يَنْبَغِي أَنْ تَسْتَأْجِرَ هَذِهِ الْمَحَلَّاتِ -- تَعَالِ إِنَّ مَعَكَ بَوَابِيجِي --
لَمْ يَكُنْ عِنْدَهُ بَوَابِيج -- أَمَّا كَانَ بَلْزَمُ أَنْ تَكُونِي نَقِيَّةً -- مَا كَانَ يَلِيْقُ أَنْ
يَكُونُوا فُضُولِيْنَ إِلَى هَذِهِ الدَّرَجَةِ -- إِنْ كَانَ شَرِيْكُهُ فَلَيْسَتْ أَجْرُ الْمَحَلَّاتِ --
يَكُونُ تَمَّ التَّرْجَمَةِ قَبْلَ أَنْ تَفْرَغُوا -- لَوْ كَانَتْ الْبَوَابِيجُ هُنَا لَكُنْتُ قُلْتُ
لَكَ -- لَوْ كَانُوا عَلِمُوا بِذَلِكَ لَمْ يَكُونُوا اسْتَأْجَرُوا الْحُجْرَةَ -- لَوْ كَانَ ذَلِكَ
لَكُنْتُ مَعْدُورَةً -- أَكِيدُ أَنَّكَ فُضُولِي -- أَهَذَا ثَمَنُكَ الْآخِر -- أَكَانَتْ

بَاكِئَةٌ - كَانَ الْمُتَهَاوِنُونَ (۱) يُغْنُونَ - هَذِهِ الْمُحَلَّاتُ مُسْتَأْجَرَةٌ - كُنَّا قَدْ
صَرَفْنَا مَعْذُورِينَ - لَوْ كُنْتُ أَحَبِّتُنَا لَكُنْتُ آتِيَةً - هَلْ جَائِزٌ أَنْ نُغْلِقَ
بَابَ الْحُجْرَةِ - لَوْ كَانُوا عَالَمِينَ بِالْثَمَنِ لَرَضُوا - كَانَ لَهُ شَرِيكَ - لَكَانَ
يَنْبَغِي أَنْ لَا تَغْنُو

ترجمہ (۲۵)

آغلا یورلردی . - قماره مزه کیر یهور ایدک . - تنبل اولما ملی ایدک . - دائره لر
قیانمش ایدی . - قماره پی آچیق ییلیور ایدیلر . - بونی بیلہ جکز . - چناقلری
قیر مشیدق . - ترجمہ کزی بتورمزدن اول کلکزه . مساعده ایتدی . - ترجمہ مز
یتدی . - اونلرک تنبل اولدقلرینه امین دکلی ؟ - بو ترجمہ نک فیأتنی ییلحمک لازم
ایدی . - بو علمدر . - اگر صوک فیأتنی ییلور ایسه بودکانی کیرالیہ حق . -
اگر بوروما نلری بتورمک ایسته یورایسه تنبل اولما ملیدر . - دکانی آچدی . -
اوقدر فضول اولیہ لم . - نه وقت سز کلور ایسه کز روما نلرم بولنور . - اگر
لرؤملی ایدیسه شرقی سونلیدی . - بودائره لره (بلوکلره) کیرمامک مناسب ایدی . -
پایوچلره مالک اوله جقمیسکز؟ - اونلرک معذور اولدقلرینه امین در .

درس (۲۶)

فعل مجهول

(۱۰۶) . - ماضیده ' فعل مجهولک عین الفعلی مکسور (-) اولوب بوندن اول
بولان حرفلرک کافه سی مرفوعدر لر (-) .

ضَرْبُ	دو کلدی	(ضَرْبُ دَن)
اُسْتَخْرَجُ	چیقارلدی	(اِسْتَخْرَجَ دَن)

مثال:

(۱۰۷) - مضارعده ' فعل مجهولك عين الفعلی مفتوح (-) اولوب مضارعت حرفلریده مرفوع (-) اولور .

يُضْرَبُ	اورولور	(يُضْرَبُ دَن)
يُسْتَخْرَجُ	چیقاریلور	(يُسْتَخْرَجُ دَن)

مثال:

فعل مطاوعت و افعال ضمیریه

(۱۰۸) - فعل مطاوعت : اِنْفَعَال ' اِفْتِعَال بابلرندن کلان افعال اولوب مطاوعت معنا سیده ' فعلك اثرینك مفعولده ظهور یتنه بالاطاعه او فعلك حکمندن متأثر اولوق دیمکدر .

اِنْكَسَرَ الزُّجَاجُ	جام قیرلدی	اشته جامك قیرلمسی
اجْتَمَعَ الْحُكَمَاءُ	حکما طوپلاندی	حکمانك شوپلانمسی

مثال:

افعال ضمیریه نَفْسُ یاخود ذَاتِ کلمه لریله کلان افعال اولوب بو ذَاتِ نَفْسِ کلمه لرینه مطلوب اولان ضمیر متصلدن بری علاوه ایدیلور .

أَضْرَبَ نَفْسِي	کندی کندیمی اورپیورم
تَضْرَبَ ذَاتَكَ	کندی کندیکی اورپیورسك

مثال:

درس (۲۷)

صفت یا خود نعت

(۱۰۹) - عربیة ده صفت موصوفندن سوکره کلور وموصوفيله دائماً

مطابقت ایدر .

بر عقیف خانم	اِمْرَأَةٌ عَفِيفَةٌ	مثال :
بر کوزل قیز	بِنْتُ جَمِيلَةٍ	
عاقل بر آدم	رَجُلٌ عَاقِلٌ	
فاضل شیخ کبی	الشَّيْخُ الْفَاضِلُ	

(۱۱۰) - صفت مقایسه ایکی شیئی بر برینه نظر آ فرق وتمیز اتمکدر . بو مقایسه ده

اعلا وادنا جهتيله ایکی یه منقسم در . صفت مقایسه عالیه اسم تفضیل

صیغه سیدر .

ثلاثیدن مشتق اولان صفتلردن اسم تفضیل صیغه سی تشکیل اتمک ایچون

صفت مذکورک فاه . نك اولنه آ علاوه ایدوب عین الفعلی مفتوح (-) فیلق

ایله اولور .

مثال

طویل	اوزون	(طَوَّلَ دَن)	أَطْوَلَ	دها اوزون
عالم	بیلان	(عَلَّمَ دَن)	أَعْلَمَ	زیاده بیلان
کبیر	بیوک	(کَبَّرَ دَن)	أَكْبَرُ	دها بیوک کبی

صفت تفضیلیه ده بزدہ کی (دن) برینہ (من) کتور یلور .

يُوسُفُ أَعْلَمُ مِنْهُ یوسف اوندن دها عالم در

هُوَ لَأَعْلَمُ مِنْ أَوْلَئِكَ ہونلر اوتہ کیلردن دها عالم در .

(۱۱۱) - صفت عالیہ بشقہ بر صیغۃ اولیوب منمہیلہ برابر کلان اسم تفضیلدن

عبارتدر .

أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَظَمَ الْخُلَفَاءُ، أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ افندیلرہ زخلیفہ لرك اك ییوکی در

لَبِيبَةُ أَصْغَرَ أَخَوَاتِي لیبیہ قیز قرد اشارمك اك کوچکی در

(۱۱۲) - افعال مشتقہ دن مشکل اولان ، الوان واشکالی بیان ایدن صفتلردن ، صفت

مقایسہ تشکیلی أَشَدَّ (پك) (غایت) . أَكْثَرُ (چوق) کلمہ لر ينك علاوہ سیلہ در

مثال

مُجْتَهِدٌ ، چالیشقان - اجْتِهَادٌ ، چالیشمہ - أَكْثَرُ اجْتِهَادًا ، چوق چالیشقان

أَسْوَدٌ ، سیاه - سَوَادٌ ، سیاہلق - أَشَدَّ سَوَادًا ، پك سیاه

(۱۱۳) - اشبو صفت مقایسہ نك اولنہ حرف تعریف کتور یلور ایسہ ، صفت عالیہ

تشکل ایتمش اولور .

مثال : هِيَ أَلَّا كَثُرَ اجْتِهَادًا مِنْكُمْ او (مونث) سزدن دها چوق چالیشقان در .

(۱۱۴) - ادنالق جہنیلہ صفت مقایسہ تشکیلی أَقَلَّ (پك آز) کلمہ سنك علاوہ سیلہ در

مثال : جَمِيلٌ ، کوزل - جَمَالٌ ، کوزللك - أَقَلَّ جَمَالًا ، پك آز کوزل .
عَاقِلٌ ، عقلی - عَقْلٌ - أَقَلَّ عَقْلًا - پك آز عقلی

(۱۱۵) - دها زياده مادونيتي بيان ايچون صفت مقايسه نك اولنه حرف تعريف
كتور يلور .

مثال : هُوَ الْاَقَلُّ عَقْلًا مِنْكُمْ اوسزدن دها آز عقللي در

(۱۱۶) - تشبيه و تمثيل ايچون : نظير - مثل - كَ قوللا نيلور .

مثال : هُوَ شَجِيعٌ مِثْلَ الْأَسَدِ او ارسلان كبي شجيع در .
لَيْسَ نَظِيرُهُ اونك نظيري يوقدر .

درس (۲۸)

اعداد بياندر

اعداد اصيه شونلردر :

مذكر	مؤنث	مذكر	مؤنث
۱ واحد	واحدة	۸ ثمانية	ثمان
۲ اثنان - اثنتين	اثنان	۹ تسعة	تسع
۳ ثلاثة	ثلاث	۱۰ عشرة	عشر
۴ اربعة	اربع	۱۱ احد عشر	احد عشرة
۵ خمسة	خمسة	۱۲ اثنا عشر	اثنا عشرة
۶ ستة	ست	۱۳ ثلاثة عشر	ثلاث عشرة
۷ سبعة	سبع	الى آخره	الى آخره

مذكر ومؤنث لكده مشترك	مشتراك
۲۰ عَشْرُونَ	۶۰ سِتُونَ
۳۰ ثَلَاثُونَ	۷۰ سَبْعُونَ
۴۰ أَرْبَعُونَ	۸۰ ثَمَانُونَ
۵۰ خَمْسُونَ	۹۰ تِسْعُونَ (۱)
۱۰۰ مِئَةٌ أَوْ مِائَةٌ	۱۰۰۰ أَلْفٌ
۲۰۰ مِئَتَانِ (۱)	۲۰۰۰ أَلْفَانِ (۱)
۳۰۰ ثَلَاثُمِئَةٌ أَوْ ثَلَاثَ مِائَةٍ	۳۰۰۰ ثَلَاثَةُ أَلْفٍ
الى آخره	الى آخره

(۱۱۷) ۰ - لسان عربده (۳) دن (۱۰) عددینه قدر اولان اعدادك
منسوب بولندقلرى اسم جمع اوله رق كتوريلوب (اون) ك فوقنده بولنان اعدادك
منسوب اولدقلرى اسمك مفرد اوله رق وضع ايديلور .

مثال

ثَلَاثَةُ رِجَالٍ	اوج ارکک	-	أَحَدُ عَشَرَ رَجُلًا	اون بر ارکک
ثَلَاثَ نِسَاءٍ	« قادين	-	أَحَدِي عَشْرَةَ أُمْرَأَةً	اون بر قادين
أَرْبَعَةَ صِبْيَانٍ	درت چوجق	-	مِئَةُ صَبِيٍّ	يوز چوجق

(۱) ۰ - بولر حالت نصیب وجر لرنده (يعنى مفعول واقع اولدقلرى وقت)
عَشْرِينَ تِسْعِينَ مِئَتَيْنِ أَلْفَيْنِ در . الخ . (۳۵) نجى ماده به مراجعت اولنه .

(۱۱۸) - براسم مثنی به راجع اولان ایکی عددی ده مثنی اولور

(۱۰) ننجی درسه مراجعت اولنه

(۱۱۹) - احادار دائماً عشراتدن اول کلور . اره لرینه (و) حرف عطفی

قونیلور .

مثال : اَرْبَعَةٌ وَعِشْرُونَ بکرمی درن (درت ویکرمی)

اعداد مرتبه

اَوَّل (۱)	برنجی	ثَامِن	سکرنجی	خَامِسَ عَشَرَ	اون بشنجی
ثَانِ (۱)	ایکنجی	تَاسِع	طوقوزنجی	سَادِسَ عَشَرَ	اون التنجی
ثَالِث	اوچنجی	عَاشِر	اونونجی	سَابِعَ عَشَرَ	اون بدنجی
رَابِع	دردنجی	حَادِی عَشَرَ	اون برنجی	ثَامِنَ عَشَرَ	اون سکرنجی
خَامِس	بشنجی	ثَانِی عَشَرَ	اون ایکنجی	تَاسِعَ عَشَرَ	اون طوقوزنجی
سَادِس	التنجی	ثَالِثَ عَشَرَ	اون اوچنجی		
سَابِع	بدنجی	رَابِعَ عَشَرَ	اون دردنجی		

(۱۲۰) - اعداد مرکبه بی مؤنث یایمق ایچون مذکر بنک آخربنه (ة) علاوه

ایدیلور .

مثال : ثَالِثَةٌ ، اوچنجی ؛ رَابِعَةٌ ، دردنجی ؛ خَامِسَةُ عَشْرَةٍ ، اون بشنجی .

(۱) - بونلرک موئنثی مستثنا اوله زق : اُولَى ثَانِی در .

(۱۲۱)۔ اعداد مرتبہ مرکبہ اعداد اصلیه کی در .

مثال : حادی و عشرون • یکرمی برنجی .

(۱۲۲)۔ کورلدیکی وجہله یکرمی عددندن اعتباراً احادایله عشره ارمسنه

و وضع ایدیلور .

تم

درون کتابده مندرج لغاتلر

أ - می . ادات استفهامدر :	أَخْبَار - حوادث
أَهْكَذَا - بویله می ؟	أَخْبَرَ (ب) - خبر ویردی
أَبٌ - بابا (ج) آباء .	أَخَذَ - آلدی
ابن - اوغل (ج) أبناء .	أَخْضَرَ - یشلندی
ابنة - قیز اولاد	أَخِيرٌ - صوك (ج) آخِرُون
أَبَدًا - اصلاً	إِذْ إِذْ ذَٰكَ - چونکه ، اولوقت
أَبْرَةٌ - آکنه (ج) إبرٌ .	إِذَا - بونقد برده ، اوحالده
إِبْلٌ - دوه . (ج) إِبَال	أُذُنٌ - قولاق
إِثْنَانٌ ، اثْنَيْنِ - ابکی (۲)	أَرْبَعٌ [درت (۴)
اجْتَمَعَ - طوپلاندى .	أَرْبَعَةٌ
اجْتِهَادٌ - چالیشمه	أَرَادَ - ایسته دی
أَجْنَبِيٌّ - ییانجی (ج) أَجَانِب	أَرْمِلَةٌ - طول قاین (ج) أَرَامِلٌ
أَحْمَرٌ - قزاردی	أَرْبَعُونَ ، أَرْبَعِينَ - قرق (۴۰)
أَخٌ - فرنداش (ج) إِخْوَةٌ ، إِخْوَانٌ	أَرْسَلَ - کوندردی
أُخْتُ - همشیره . (ج) أَخَوَاتٌ	أُسْبُوعٌ - هفته
أُخْوَةٌ - قرداشلق .	إِسْتَأْنَى - بکله دی

اِسْتَأْجَرَ - کرایه

اِسْتَأْهَلَ - لایق اولدی

اِسْتَجَابَ - اسعاف ابتدی

اِسْتَحْسَنَ - بکندی

اِسْتَخْبَرَ - خبردار اولدی

اِسْتَسْقَى - صوابسته دی

اِسْتَغْفَرَ - مغفرت ایسته دی

اَسْوَدَ - سیاه

اَشْتَرَى - ساتون آلدی

اَشَدَّ - غایت ، یك

اَصْحَابَ - ارفداش

اَطْوَلَ - یك اوزون

اَعْطَى - ویردی

اَعْلَمَ - زیاده عالم

اِعْوَرَ - شاشی اولدی

اَغْلَقَ - قپادی

اَفَلَ - غروب ابتدی

اِقْتَرَبَ - یاقلاشدی

اَقَامَ - اوپوردی ، اقامت ابتدی

اَقْلَ - یك آز

اَكْبَرَ - یك بیوک

اِكْتَسَبَ - قزاندی

اَكْثَرَ - چوق

اَكِيدَ - محقق

اَكَلَ - ییدی

اَلَا - دکل می ؟

اَلِتَزَمَ - التزام ابتدی

اَلْاَحَدَ - بازار

اَلْاِثْنَيْنِ - بازار ایرتسی

اَلْثَلَاثَةِ - مالی

اَلْاَرْبَعَاءَ - چهارشنبه

اَلْخَمِيسَ - پنجشنبه

اَلْجُمُعَةَ - جمعه

اَلْسَبْتِ - جمعه ایرتسی

اَلْبَارِحَةُ - ذون	اَنَا - بن
اَوَّلُ الْبَارِحَةِ - اولكى كون	اَنْتَ - سن
اَلْمَأْمُولُ - مامولدر	اَنْتِ - سن (مؤنث)
اَلْف - بيك	اَنْتُمَا - سز (مثنى) (مذكر ومؤنث)
اِلَى - •• بمعنى غاية	اَنْتُمْ - سز
اِلَى اَنْ - دكين	اَنْتُنَّ - سز (مؤنث)
اِلَى الْاَن - بوانه قدر	نَحْنُ - سز
اِلَى هَذِهِ الدَّرَجَةِ - اوقدر	اِنْخَدَعَ - آلداندى
اِلَى حَدِّ - قدر - دكين	اِنْصَرَفَ - اوزافلاشدى
أَمَّا - دكى ؟ استفهام انكارى	أَوْ - ياخود ، ادات عطف
أُمُّ - والدة	أَوْضَ - اوطه لر
أُمِّي - والدم	أَوَّلُكَ - انلر
أَمْرَ - امر ابتداى	أَيَّ - هاتكى
أَمْكَنَ - اواه ييلوردي	أَيْنَ - نره ده مِنْ اَيْنَ نره دن
أَمَامَ - اوك	
أَمْتِغَةٌ - اشياء	
أَمَلٌ - امل ابتداى	

ب	بعد - صوکره - دها - هنوز
ب - ایله ، برابر	بعد غد - بارین دن صوکره
باب - قپو (ج) ابواب	بعیدا - اوزاق
باری - خالق	بغل - فاطر
باکرا - ارکن	بقار - صغر تماچ ، صغر چوبانی
بخیل - بخیل (ج) بخلاء	بقرة - اینک
بدأ - باشلادی	بقی -
بالز یاده - زباده ، فضله	بکم - قاچه
بذر - تخوم	بکی - آغلادی
برد - صفوق	بگی - آغلانندی
برید - پوسته جی	بلبل - پریشان ابتدی ، (امتعه حقننده
بریه - چول	بنت - قیز ، (ج) بنات
برطل - رشوت و برده	بنادق - فشنگلار
برمیل - فوجی	بنذقیة - تفنک
برهن - اثبات ابتدی	بنی - یاپدی ، بنا ابتدی
بطینخ - قارپوز	بوایع - پاپوچار
بعث - کوندردی	بیاع - صاتیجی

صویبندی	-	تَعَرَّى	-	صاندی	بِيعَ
اقشام طعامی ابتدی	-	تَعَشَّى	-		
آصلدی	-	تَعَلَّقَ	-		ت
اوکرندی	-	تَعَلَّمَ	-	طقوزنجی	تَاسِعَ
اوکله طعامی ابتدی	-	تَغَدَّى	-	صمان	تَبَنَ
الماء	-	تَفَّاحَ	-	قارشدی	تَبَلَّلَ
کیر یله دی	-	تَقَرَّقَ	-	آلت . آلتند	تَحْتَ
پرهیزکار، صالح آدم.	-	تَقَيَّ	-	یووارلاندی	تَدَحْرَجَ
مکتوبلشدی	-	تَكَاتَبَ	-	برافدی	تَرَكَ
قیرلدی	-	تَكَسَّرَ	-	قنال	تِرْعَةً
سویلدی	-	تَكَلَّمَ	-	طقوز (مؤنث)	تَسْمَعُ
اوقودی	-	تَلَا	-	" (مذکر)	تَسْعَةً
شاگرد (ج) تَلَامِيذ	-	تَلْمِيزَ	-		تَسْعُونَ، تِسْعِينَ - طقسان
او	-	تِلْكَ	-	بارشدی	تَصَالَحَ
تمام ابتدی، بتوردی	-	تَمَّمَ	-	تصنیف	تَصْنِيفَ
که وشکلك ابتدی	-	تَهَاوَنَ	-	ککل	تَعَالَ

ث

ثالث - اوچنجی

ثامن - سکرنجی

ثقیل - آغر

ثلج - بوز

ثلاث [مذكر
ثلاثة [اوچ مؤنث

ثلاثون ، ثلاثين - اوتوز

ثلثمائة - اوچيوز

ثمان [سكر مؤنث
ثمانية [مذكر

ثمانون ، ثمانين - سكسان

ثمان - بها . (ج) اثمان

ثاني عشر - اون ايكي

ثوب - لياث (ج) اثواب

ثياب - اثواب

ج

جاء - ككدي

جادل - مجادله ابتداي

جارّ - قومشو (ج) جيران

جاز - مساعده ابتداي

جازی (ب) - مكافات ابتداي

جالس - اوطوران

جانب - طرف (ج) جوانب

جبة - جبهه

جبلّ - طاغ . (ج) جبال

ججش - صبه

جدا - پك

جديد - يكي

جرائد - غزته لار

جرح - ياره لادی

جری - واقع اولدی

جزّار	-	قصاب	حَالًا	-	در عقب
جزیره	-	آطه	حَبّ	-	سودی
جسره	-	کوپری	حبر	-	مرکب
جص	-	کیرج	حبل	-	اب (ج) حَبَائِل
جَمَال	-	دوه جی	حَتّی ، حَتّی اَنّ	-	دکین
جَمَل	-	دوه	حَجْمَة	-	سند
جَمیل	-	کوزل	حَجَرَة	-	اوطه ، قماره
جَنَاح	-	قناد	حَجَر	-	طاش (ج) آخْجَار
جَنب	-	یان	حَجَل	-	گِکَمَلک
جَید	-	ای	حَدید	-	دمیر
ح					
حَائِط	-	دیوار (ج) حِیْطَان	حَرْق	-	یاقدی
حَادِي عَشْر	-	اون برنجی	حَرِیق	-	یا نقین
حَارَة	-	سوقاق	حُزَن	-	کدر (ج) حُزْنَاء
حَاضِر	-	موجود	حَزَن	-	محزون اولدی
حَال مآ	-	اوحالده	حَسّی	-	حسی ایتدی ، طویدی
			حِصَان	-	آت
			حَضَر	-	کلدی

حَطَّ (حَطَطَ) - قویدی

خَرَبَ - بوزدی ، یبقدی

حَقْل - تولا

خُرُوف - قیون

حَمَارٌ - اشك

خُبَز (عیش) - اکک

حِنْطَة - یقداى

خُذَّ - آل

حَوْل - چوره ، اطراف

خُسَارَة - زیان

حِیَّة - یپلان

خَشَب - اودون (جه) آخشاب

حِیْث - چونکه ، هرنقدر

خَشَبَة - اودون پارچه سی

خُطْبَة - وعظ ، نصیحت

خ

خَفِيف - یینی ، خفیف

خَل - سرکه

خَاتَم - یوزک

خَلْف - ارد ، ارقه

خَادِم - اوشاق (ج) خُدَّام

خَاف - قورقدی

خَمْس } مؤنث

خَالَ - دایی

خَمْسَة } بش

خَالَة - تیزه

خَمْسُون } مذکر

خَامِس - بشنبی

خَمْسِينَ - الی

خَبَّاز - اکمکبی

خَنْجَر - خنجر

خَبَر - خبر (ج) آخبار

خَيْط - اپلک

خیاط - تیزی	ز
خیمه - چادر (ج) خیم	
و	ذ
دار - دوندی * طولاشدی	ذات - ذات (ج) ذوات
دَارِس - شاگرد	ذَاكَ - شو
دَجَاجَة (فرخه) - طاووق	ذَبَح - بوغازلادی
دَخَلَ - کیردی	ذِرَاع - قول
دَرَاهِم - یاره	ذَلِك - او
دَرَبَزِن - ترابزان * قورقوای	ذَهَب - آلتون
دَرَس - درسنی اوفودی	ذَهَب - کیتدی
دَفَن - کومدی	ر
دَقَّ - آوردی * چالدى	رَابِع - دردیجی
دَم - قان	رَأْس - باش
دَمْع - کوز یاشی (ج) دُمُوع	رَاع - چوبان (ج) رُعَاة
دُون - سز	رَام - آتان

سَارِق، سَرَّاق	-	خرسز	رَأَى	-	کوردی
سَبْع	}	مؤنث	رَأَيْس	-	رئیس (ج) رؤساء
سَبْعَة		یدی مذکر	رَبّ	-	پروردکار، بیودوب بسلین
سَاعَة	-	ساعت	رَجَع	-	عودت ابتد
سَافِر (الی)	-	کیتدی	رَجُل	-	ارکک (ج) رجال
سَتَارَة	-	پرده	رِجْل	-	ایاق (ج) أرجل
سِت	}	مؤنث	رِصَاص	-	فورشون
سِتَة		الهی مذکر	رَمَى	-	آتدی
سَخَى	-	جوورد (ج) أسخياء	رَمَحَ	-	روزک
سَرَج	-	اکر (ج) سروج	ز		
سَرَق	-	چالدى	زَيَّب	-	قورو اوزوم
سَطْح	-	سطح (ج) سطوح	زُجَاجَة	-	جام، شیشه
سَقْف	-	طام (جه) سقوف	زَعَزَع	-	صارصدی
سَفَر	-	سیاحت، سفر	زَعَق	-	باغردی
سَفَرَجَل	-	آبوا	س		
سَكَن	-	ساکن اولدی	سَأَلَ	-	سئوال ایتدی
			سَأَلَ	-	دیلنچی

سکین	بیچاق	سرائے	آلمہ (ساتون آلمہ)
سلسلہ	زنجیر (ج) سلاسل	شریک	اورناق (ج) شرکاء
سلم	فورتولدی	شعیر	آریہ
سلم	مردبان	شعل	یاقدی (موم و سائرہ)
سمع	طوبدی * ایشندی	شفیق	شفقتلو
سمک	بالق	شقیق	فراندش (آنا بابا بر)
سنہ	سنہ (ج) سنوات	شمع	موم (ج) شموع
سوق	چارشو	شمعدانات	شمعداندر
سیف	قلنج (ج) سیوف	شنب	یبق (ج) شوارب
سید	افندی (اولو) (ج) سادات	شوکه	چتال
سیدہ	خانم (ج) سیدات	شهر	ای ، شهر
		شیال	حمل
		شیخ	معلم ، اختیار ، رئیس القوم
شاب	کنج (ج) شباب		
شابه	کنج فادین		
شجرہ	آغاچ (ج) اشجارہ		
شخص	شخص	صاحب	صاحب ، رفیق

صَالِح	- طوغری	ضَیق	- طار	
صَبِي	- چوجق	ط		
صَبِيَّة	- قیز چوجقی			
صَدَقَّة	- احسان (صدقه) (ج) صَدَقَات		طَاحُون	- دکرمن
صَعْب	- کوج ، مشکل		طَحَّان	- دکرمنجی
صَغِير	- کوچک (ج) صِغَار		طَحِين	- اون (دقیق)
صَفَا	- صافی اولدی		طَبَّاح	- آشچی
صَوْت	- سس		طَبَّاخَة	- آشچی قاری
صَيْد	- آو		طِب	- علم طب
صَيَّاد	- آوجی		طَبِيب	- حکیم
ض			طَبَقَة	- قات (ج) طبَقَات
			طَرَد	- فوودی ، اعاده ایندی
			طِفْل	- کوچک چوجق (ج) اَطْفَال
			طَلَب	- ایسته دی ، آرادی
			طَلَع (من)	- چیقدی
ضَارِب	- اوران		طَوِيل	- اوزون
ضَجِيج	- شاته ، کورلتی			
ضَحْكَ	- کولدی			
ضَرَب	- اوردی			
ضِيَعَة	- چفتلک (ج) ضِيَاع			

ط

ظَنَ - ظن ابتدی

ظَهَرَ - ظاهر اولدی

ظَهَرَ - آرقه

ظَهَرَ - اوكله * اوكله وقتی

ع

عَامٌ - سنه

عَالِمٌ - عالم . (ج) عِلْمَاءُ

عَبْدٌ - قول . (ج) عِبَادٌ

عَنِيْقٌ - اسكى

عَجَلَةٌ - تِكْرَلَك

عَجُوزٌ - اختيار

عَدٌ - صایدی

عَدَّةٌ - عدد ، برقاج

عَدَسٌ - مرجك

عَذَابٌ - اذیت

عَذَبَ - اذیت ابتدی

عَرَبِيَّةٌ - عربجه

عَرَفَ - طانیدی

عَطْشَانٌ - صوسز

عَظِيمٌ - بيوك ، اولو

عَلِمَ - بیلدی

عَلِمَ - بیلدیردی

عَلَى - اوزره ، اوزرینه

عَلَى الْأَقْلَ - هیچ اولمزاسه

عَلَى مَهْلٍ - آغر ، يواش

عَلَى غَفْلَةٍ - غفلتله

عَمِلَ - یاپدی

عَنْبٌ - اوزوم (ج) أَعْنَابٌ

عِنْدَ - فت . (ادات ظرف)

عَنْزَةٌ - كچى

عُنُقٌ - يون . (ج) أَعْنَاقٌ

عَنْ قَرِيبٍ - يقينده

عَوَضًا عَنْ أَنْ - بدلًا ، يرينه

عید	- بیرام	فارس	- آتلی (ج) فرسان
عیش	- اکمک	فارق	- آبرلدی
		فتح	- آچدی
		فراش	- یتاق
		فرح	- فرحلانندی
غائب	- غیب	فرخه	- طاووق (ج) فراخ
غاب	- غیوبت ایتدی	فرس	- فسراق
غابة	- اورمان	فضه	- کبوش
غدا	- یارین	فضلاء	- فاضلار
غسالة	- چاشورجی قالدین	فضولی	- .الایعنی ایله اوغراشان کسه
غش	- آلدانندی	فعل	- ایش (ج) افعال
غضب	- حدنلندی	فقیر	- فقیر (ج) فقراء
غلا	- بهالانندی	فلاح	- چفتجی ، اکنجی
غنی	- زنکین (ج) اغنیاء	فلاحة	- چفتجیلک
		فلوس	- پاره (مترده)
		فوطه	- حاوی ، بشکیر
		فوق	- یوقاری
فار	- فاره (ج) فیران		

فهم	- آکلا دی	قَصْرُ	- قصالدى
في	- ده . (ادات ظرف)	قَصْرُ	- کوشك (ج) قُصُور
في الْحَقِيقَةِ	- صحیحاً	قَصِيرُ	- قيصه
ق			
قائل	- دیان * سویلیان	قَطَّ	- کدی (ج) قِطَاطُ
قَالَ	- دیدی * سویلدى	قَطُّ	- هیچ * اصلا
قَامَ	- قالقدی	قِطْعَةٌ	- پارچه
قَامُوسُ	- لغت	قَلَمُ	- مکتب (ج) اَقْلَامُ
قُبَالَةٌ	- قارشو * قارشوسنده	قَحْخُ	- بغدادی دانه سی
قُدَّامُ	- اوک	ک	
قُدَّرَ	- مقتدر اولدی		
قَرَأَ	- اوقودی	كُ	- کبی . (ادات تشبیه)
قَرُبَ	- یاؤلاشدی	کَبَرُ	- بیودی
قَرَبَ	- یاؤلاشدیردی	کَبَشُ	- قوچ (ج) کَبَاشُ
قَرِيبَ	- یقین	کَبِيرُ	- بیوک (ج) کَبَارُ
قَصَدَ	- یوکلدى	کِتَابُ	- کتاب (ج) کُتُبُ
		کُتَّابُ	- مکتب (ج) کُتَاتِبُ
		کَشَبُ	- یازدی

گمّثري - آرەود	گتف - كورك (اوموز)
گمّە - كالين • ينكه (ج) گنّاين	گشیر - چوق
گمّە - بالقون (ج) گنّان	گذا - بويله
گمّە - آقلق	گرسى - صنداليه
گيف - نصل	گرم - باغ
	گسر - فيردى
ل	گفوف - الدوان
لاجل - ايچون	گلن - ي (امر حاضر)
لا شكّ انّ - شېه سزكه	گلّ - هپ
لانّ - چونكه	گلّ واحد - هر برى
لاق - لايق اولدى	گلّ واحد - هر برى
لييب - عاقل	گلب - كوپك (ج) كلاب
لحام - قصاب	كلمة - سوز • كلمه
لحم - ات	گم -
لزم - واجب اولدى	گمّا -
لطيف - لطيف	گنّ -
لعب - اوبون	گمّا -

لَعِبَ	- او ینادی	مِثَّة	- یوز
لُغَةً	- لغت • لسان	مِثْتَان	- ایکی یوز
لَمْ	ادات جازم	مُبْتَدِي	- باشلایان
لَمَّا		مُبْسُوط	- ممنون
لَمَّاذَا	- نه ایچون	مُبْلَغ	- مقدار
لُوح	- لوحه (ج) آلَوَاح	مُتَاع	- اشیاء (ج) اَمْتِعَةٌ
أُوز	- بادم	مُشْهَوْن	- تنبل • کهه وشك
لَيْل	- کیچه	مَتَى	- نه وقت
لَيْلًا	- کیچه لین	مَتَى مَا	- ائناده • وقتا که
	م	مِثْل	- کبی
		مُجْتَهِد	- چالیشقان
		مَجْلِس	- مجلس
مَائِدَةٌ	- سفره	مُحِبَّرَةٌ	- حقه • مرکب حقه سی
مَأْمُول	- امید اولنان نسنه	مُحْزَن	- حزن و یرن
مَاتَ	- اولدی	مُحْسِن	- احسان ایدیعی
مَادَّ	- اوزادان	مَحَل	- یر • (ج) مَحَلَّات
مَاذَا	- نه • نه شیء	مُخَدَّة	- یوز یا صدیعی

مَخْزَن	- مخزن . (ج) مَخَازِن	مَشَى	- یوروتدی
مَدَّة	- اوزاندی	مِصْرِيّ	- مصری
مَدَّة	- مدت ، معین زمان	مُصِيبَةٌ	- مصیبت
مَدَح	- ثنا ابتدی	مَضْرُوبٌ	- اوریلان
مَذْخَنَةٌ	- باجا	مَطَرٌ	- بغمور
مَرَّ	- اوغرادى	مِطْرَقَةٌ	- چکیچ
مِرَاةٌ	- آینه	مَعَ	- برابر
مِرَّةٌ	- برکوه . (ج) مِرَّاتٌ	مَعَ ذَٰلِكَ	- بونکاه برابر
مِرْج	- چایز . (ج) مِرْجٌ	مَعْلَمٌ	- معلم ، اوکره دیجی
مِرْكَبٌ	- کى : بحر او نهراً واسطه نقلیه	مَعْمَلٌ	- فابریقه
مَرِيضٌ	- خسته	مِفْتَاحٌ	- اناختار . (ج) مفاتیح
مَرْمِيٌّ	- آتیلان	مَقْبُولٌ	- مقبول
مُسْرِفٌ	- اداره سز	مَقُولٌ	- سویله نیلان
مِسْطَرَّةٌ	- مسطره	مَكْتَبٌ	- قلم او طه سی ، یازمیخانه
مَسْكَ	- طوندی	مَلَأَ	- طولدی
مَسْكِينٌ	- فقیر . (ج) مَسَاكِين	مَلَحَ	- شوز
مَشْغُولٌ	- مشغول	مَلِيحٌ	- خوش ، کوزل

ملعقة	-	قاشیق	موفر	-	اداره لی
ممدود	-	اوزانان	ن		
من	-	کیم	نا	-	مزه (ضمیر متصل)
من	-	حرف جر	نار	-	آتش
من این	-	نره دن	نافع	-	فائده لی
من اعلی	-	یوقار بدن	ناقة	-	دیشی دوه
من اللازم ان	-	لازمدرکه	نال	-	نائل اولدی
من الممكن	-	ممکن در	نام	-	اوبودی
من المحال	-	نحالدر	نجار	-	طوغراماجی ، دولکر
منارة	-	فنار بحری	نحاس	-	باقر
منح	-	احسان ایندی	نجع	-	موفق اولدی
مند	-	دبزو	نحن	-	بز
منزل	-	مسکن ، خانه	نخالة	-	کپک
من غیر ان	-	سزین	نزل	-	ایندی
موت	-	اولوم (ج) اموات	نساء	-	قادینلر
موضع	-	یر	نسي	-	اونوندی
موضوع	-	قونیلان	نطح	-	سوسدی

نَظِيرٌ - نظير

نَعَم - اوت

نَفْسٌ - نفس

نَوْمٌ - او يوتدى

نَهَارٌ - كوندز

نَهَايَةٌ - نهايت

و

وَاحِدٌ
وَاحِدَةٌ

بر

وَاسِعٌ - كنيش

وَالَاٌ - يوقسه

وَالِدٌ - بابا

وَالِدَةٌ - آنا

وَاضِعٌ - قويان

وَاقِعَةٌ - وقعه

وَجَدَ - بولدى

وَجْهٌ - يوز

وَسِيخٌ - كيرلى

وَسَخٌ - كيرلتدى

وَسَعٌ - كنيشلتدى

وَصَلَ - واردى

وَعَاءٌ - قاب . (ج) أَوْعِيَةٌ

وَعْدٌ - وعد

وَعَدَ - وعد ايتدى

وَلَا شَيْءٌ - هيچ برشى

وَلَا وَاحِدٌ
وَلَا وَاحِدَةٌ

هيچ بر

وَلَدٌ - اوغل . (ج) أَوْلَادٌ

هـ

هَات - وير ، كتور

هَذَا - بو . (مذكرة مخصوص)

هَذِهِ - بو . (مؤنثه ")

لَاقَ - لایق اولدی

٢

ایمان - اداتِ ندا

يَا أُمِّي - يا والدة

یٰۤاَیُّهَا النَّبِیُّ - لازم در

یوم - کون (ج) ایام

يَدٌ - ال. (ج) أَيَّادِي

يَدِي - الم

ہرب - فاچدی

هَكَذَا - شویله ، بویله

هَلَنْ - می . (ادات استفهام)

هنا - بوراده

ہُنَاکَ — اوراد

هؤلاء - بونلر

أُولَاءِ — اُولَئِكَ

هو
هي

او

مذكر
مؤنث

ہی | مونت

مِمَّا
 مِمَّنْ
 مِمَّنْ

اولنلر

U

لا - خیر

لا... ولا - $a_i \dots a_i$

لَا اَدَاتُ تَقِي

کلمات منتخبه

شهره دائر (۱)	خانه به دائر (۲)
الْبَلَدَةُ	شهر
السُّوقُ	چارشو
الشَّارِعُ	جاده
السَّكَّةُ	یول
سِكَّةُ الْحَدِيدِ	دمیر یولی
الْمَحْطَةُ	استاسیون
الشَّجَرُ	سرحد
الْحَارَةُ	سوقاق
	حَنَفِيَّةٌ
	موسلق
	بَيْتُ الرَّاحَةِ - مستراح - ابدستغانه
	مِفْتَاحٌ
	اِناختار
	قُفْلٌ - کالون
	کَلْبِدٌ
	شَبَّاكٌ
	پنججره
	أَوْضَةٌ
	اومه
	الْبَيْتُ - الدَّارُ
	خانه

اشیای بیتی به دائر (۳)

تر بزه	ماصه	سَرِیرٌ	قار یوله	مَلْعَقَةٌ	قاشیق	لَحَافٌ غَطَا یورغان
کُرْسِیٌّ	صندالیه	فِرَاشٌ	یتاق	شَوِکَةٌ	چتال	مَرْتَبَةٌ دوشک
مِیرَايَةٌ	آینه	مَلَايَةٌ	چارشاف	سِکِّینٌ	بیچاق	سِتَّارَةٌ پرده
شَمْعَةٌ	موم	نَامُوسِيَّةٌ	جیننلک	فُوطَةٌ	پشکیر	
شَمْعَدَان	شمعدان	مَخَدَّةُ النَّوْمِ	بوز یا صدیقی			

وجوده دائر (۴)			
الرَّجُلُ	آدم	البَطْنُ	قارن
الرَّأْسُ	باش	السَّاقُ	باجاق
الشَّعْرُ	صاچ	اللِّسَانُ	دل
الْجَبْهَةُ	آن	الْأَسْنَانُ	دیشار
الْأَذُنَانُ	قولاقلر	الشَّوَارِبُ	بیقلر
الْوَجْه	یوز	الْمَعِیةُ	صقال
الْعَيْنَانِ	العیون کوز	الذَّقْنُ	جکه
الْفَمُ	آغز	الْأَیْدُ	ال
الرَّجْلُ	ایاق	الذَّرَاعُ	قول
السُّرَّةُ	کوبک	الظُّفْرُ	طیرناق
الرَّقَبَةُ	بیون	الْأَنْفُ	برون
		الْكَتِفُ	اوموز
		الظَّهْرُ	ارقه

اصنافه دائر (۵)			
مُزَيْنٌ - حَلَّاقٌ	بر بر	غَسَّالٌ	چاشیرجی
جَزَّارٌ	قصاب .	کَوَالِیْنِ	چلینکر
خَبَّازٌ	اکمکچی .	وَرَّاقٌ	کاغدچی
خِیَّاطٌ	ترزی .	حَدَّادٌ	دمیرجی
بِیَاعٌ	صاتیجی .	سُكَّرِيَّةٌ	شکرچی
بَنَّا	یاپوچی .	بِیضٌ	یمورطه
مُجَّارٌ	دولکدر .	جَبْنَةٌ	پیز
		لَبَنٌ	سود
ماکولاته دائر (۶)			
حَلِیْبٌ	یغورد	خُبْزٌ - عِیْشٌ	امک
قَشْتَةٌ	قایق	دَقِیْقٌ	اون
مَلَحٌ	طوز	لَحْمٌ	ات
خُضَارٌ	سبزوات	کُسْتَلِیْتَةٌ	قزارته
فِلْفَلٌ	بویر	بِیضٌ	یمورطه
سُكَّرٌ	شکر	جَبْنَةٌ	پیز
عَسَلٌ	بال	لَبَنٌ	سود

فُول	بقله	آرَنب	طاوشان	میوه به دائر (۸)	بندوقه	فندق
خارشوف	انکنار	غزال	جیلان	لوز	بادم	خوخه
قوروم	لخته	کلب	کوپک	کریز	کراز	برلقان احمر
حمص	نخود	قط	کدی	مشمش	زردالو	فان پور نقالی
عدس	مرجهک	اسد	سبع آرسلان	عنب	اوزوم	صعرا به متعلق (۹)
الغدا	او بله طعامی	نمر	قاپلان	سفرجل	ایوا	صعراء
العشا	اقسام طعامی	دب	ایو	أبو فروة	کستانه	صعراء
حیوانات	وقوشلره	بغل	قاطر	بلحه	خرما	حقل
		ذئب	قورد	تین	اینجیر	بریه
	دائر (۷)	ثعلب	تدکی	رمان	نار	جبل
حصان	آت	سیمانه	بیلدیرجین	تفاح	الماء	وادی
فرس	فسراق	عصفور	سرچه	کمنزاة	آرود	عزبه
جمار	مرکب	فرخه	طاووق	برقوق	اریک	عبادیة
خروف	قیون	دیک	حوروز	بطیخ	قارپوز	مطبخنة
میزه	کچی	حمامه	کوکرجین	شمام	قاوون	طاحون
جدی	ارکچ	بمام	فوری	موز	موز	طحان
ثور	اوکوز			جوز	جویز	غابه
بقرة	اینک					اورمان

نهر	چای	البرّد	مغوق	قدیم - عتیق	اسکی	ازرق	ماوی
مرّج	چایر	الثلج	بوز	سخی - گریم	جوهر	اصفر	صاری
التبن	صمان	المطر	یغمور	سهل	قوای	کسلان	تنبل
		الصّاعقة	بلدرم	صعب	کوج	مُغمل	اهمالجی
هوا به دایره (۱۰)		الطّراوة	سرینک	مُطیع	اطاعتی	حبیث	کونو
السماء	کوک			عاص	اطاعتسز	غنی	زنکین
الأرض	یر	البسه به دایره (۱۱)		فاسق	ادبسز	مسکین	فقر
النجوم	یلدزلر	کسوة	روبا	اعمی	کور	خواف	فورفاق
النور	آیدنلق	قمیص	کوملک	آخرس	دلرز	سارق	حرامی - خرسز
الظلام	فراکلق	لباس	دون	اصم	صاغر	سمین	اتلی
الضباب	پوس	مرکوب	قوندره	اعرج	طوپال	نخیف	زبون
السحاب	بلوط	کفوف	الدوان	احذب	قانبور	اللصوص	حیدود
الریح	روزکار، یل			شاب	کنج	اخضر	یشیل
البرق	شمشک	اوصافه دایره (۱۲)		هرم - فوج، اختیار		قابله	ابه قادین
الرعد	کوک کورله سی	بشوش	کولر بوزلو	ابیض	بیاض	خاله	تیزه
الماء	مو	محبوب	سوکلی	اسود	سیاه	ابن العم	عموچه ذاده
الحَرّ	صیحاق	حبیب	دوست	احمر	قرمزی	بنت العم	« فزی

ایک نئی قسم

م

